

Proleter DEVRİMÇİ DURUŞ

Kurtuluş Devriminde, Sosyalizmde

Aylık siyasal dergi

Kasım 2007 Sayı: 59

Fiyatı: 1,5 YTL (KDV dahil)

Savaş çığırtkanlığına, şoven saldırılara...

Son günlerde şiddeti iyice artan savaş rüzgarları, şoven saldırılarla birleşerek gemi aızıya aldı. Devletin etkili ve yetkili kurum ve kişilerin ağızlarından, yazar-çizerlerinin kalemlerinden kan damlıyor. Yalan ve demagojiyle kitlelerin en hassas duygularına sesleniyor, şoven-milliyetçi bir histeri dalgası yaratıyorlar.

"Düşman" olarak hedefe çakılan; hem içeride, hem dışarıda Kürt halkıdır. ABD ya da AB emperyalistlerine kızgınlıkları ise, sadece "Kürtlere verdikleri destek"ten ibarettir. Ne Irak, Afganistan, Filistin halklarına yaşattıkları vahşet ve katliam, ne diğer halklara çektiydikleri zulüm ve işkence... Aksine Kore'sinden, Afganistan'ına kadar, ABD'nin safında bu halklara karşı savaşan Türkiye'dir. Yanıbaşında Irak halkının topraklarının ABD postallarıyla çiğnenmesine, üzerlerine ölüm yağdırmasına "yardım ve yataklık" eden yine Türkiye'dir. ABD'nin Ermeni tasarısını gündeme alması üzerine tutuşan Türk egemenleri, İncirlik Üssü'nün ABD'nin Irak işgalinde ne kadar hayati bir rol oynadığını şimdilerde itiraf ediyorlar. Ama hala ne İncirlik'i kapatabiliyor, ne Afganistan'dan askerlerini çekebiliyorlar...

Onların ABD ve AB emperyalistleriyle tek sorunları, Kürt politikasında çıkarlarının örtüşmemesidir. Aynı bir ulus olduğunu söyleyen, haklarını isteyen, devletini kurmaya çalışan tüm Kürtleri, Türkiye düşman ilan etmiştir. Kendisiyle işbirliği yapan Kürtlere bile güvenmemekte, "korucuları" askeri bölgelere yaklaştırmakta, hatta bazılarını PKK'ye bilgi verdikleri savıyla tutuklamaktadır. Kürt hainlerine böyle davrananların, masum Kürt halkına neler yaptığını ve yapabileceğini düşünmek zor değildir.

Sayfa 2'de sürüyor

Savaş çığırkanlığına, şoven saldırılara RÜZGARA KARŞI YÜRÜMEK...

Genelkurmay Başkanı Büyükanıt, "hayal bile edemeyecekleri yoğunlukta acı yaşatacaklarını" söylüyor. MHP Başkanı Bahçeli "bedel ödeteceğiz" diye bağıyor. 29 Ekim kutlamalarında tüm subaylar, kılıç kuşanıyor. Bolu Tugayı, stadyuma gelen herkese mavi bere dağıtıp, asker andı içirtiyor vb. vb...

Tasmları çözülen sivil faşistler, başta Kürt kurumları olmak üzere çeşitli azınlıklara ait yerlere saldırıyor, yakıyor, yağmalıyor...

***

ABD'nin başını çektiği emperyalist paylaşım savaşı, yeni bir aşamanın eşliğinde. Son olarak Rusya Başkanı Putin'in İran ziyareti ve yaptığı açıklamalar, ABD'yi daha fazla zorlamaya başladı. Öyle ki Bush, "3. dünya savaşının başlayacağı" tehdidinde bulundu. Diğer yandan İran'ı içten karıştırmayı sürdürüyorlar. ABD, İran'a karşı olası bir saldırıyı da aslolarak Kuzey Irak'tan yürütecek. Yani ABD'nin Kürt işbirlikçilerine ihtiyacı, varlığını koruyor.

Türkiye ise, bugüne dek "stratejik ortak", "müttefik" olarak tanımladığı ABD ile Kürt sorununda düğümlenen çıkar çatışmasının bunalımını yaşıyor. Türk egemen klikler arasındaki çelişki de en fazla Kürt sorununda ortaya çıkıyor. Her klik, işbirliği içinde olduğu emperyalist güçlerin çıkarlarıyla örtüşen bir tarzda Kürt sorununa yaklaşıyor. AKP, başında beri ABD'nin işbirlikçisi olarak onunla paralel hareket etti. Ulusal kimlikten ziyade dinsel motifleri ön plana çıkartan, AB'nin "kültürel haklar", "anayasal vatandaşlık" gibi kriterini esas alan bir yaklaşım içinde oldu. Fakat kırıntı düzeyindeki reformların dahi ayaklarının altındaki zemini kaydıracağını düşünen, bu zemine sıkıca tutunan kesimler de var. Bunlar, bir süredir Kürt federal devletinin "birinci tehlike" olduğunu yüksek sesle dilendiriyorlar ve "sınırötesi operasyon" talebini asıl olarak bunun için istiyorlar. Irak sınırının 40 km'lik bölümünü işgal etmeyi, Türkiye'nin doğu sınırının yeniden çizilerek "tarihsel hataların" düzeltilmesini savunuyorlar. Hızını alamayıp Kerkük'e kadar gitmeyi savunanlar bile var.

Seçim öncesinde gündeme gelen bu talep, AKP'nin çabasıyla ötelenmişti. Ancak PKK'nin artan eylemleri bahane edilerek AKP köşeye sıkıştırıldı, meclisten alel-acele "tezkere" çıkarıldı. Her ne kadar AKP hükümeti, tezkerenin PKK ile sınırlı olduğunu ve diplomatik-siyasi çabalara ağırlık vereceğini söylese de, son gelişmeler onun kaçak güreşen alanını tümenden daralttı. Böyle bir anda ABD, biraz süre isteyerek zaman kazanmaya çalıştı. Irak'a komşu ülkeler toplantısı, Rice'ın Türkiye ziyareti, 5 Kasım'da Erdoğan'ın Bush'la görüşmesi gibi, arka arkaya gelen görüşme trafiği ile ABD, Türkiye'yi kendi belirleyeceği sınırlar içine çekme çabasını sürdürüyor.

Türk savaş uçakları ise, günlerdir "PKK kampı" olduğu söylenen yerleri bombalıyor. Esasın da ABD'nin zımnen kabul ettiği söylenen, "sıcak

takip", "nokta vuruşlar" çoktandır yapılıyor. Son günlerde F-16'lar, Irak sınırını geçerek gözdağı verdi.

Türkiye, kirli savaşı on yıllardır sürdürüyor. 24 kez de "sınırötesi operasyon" yaptı, hem de Kürt işbirlikçileri Talabani-Barzani'nin desteğiyle... Şimdi onların da karşısında olduğu bir operasyonun başarı şansının olmadığını herkes biliyor. Geçtiğimiz günlerde Kara Kuvvetleri Komutanı da bu savaşta başarısız olduklarını açıkça itiraf etti. Dolayısıyla bunun adının artık "sınırötesi operasyon" değil, savaş ve işgal olduğu; hedefin de PKK değil, Kürt devleti olduğu gün gibi açık. Hazırlıklar da ona göre yapılıyor.

***

Bir kez daha taşların bağlanıp köpekleri salındığı günleri yaşıyoruz. Dışta emperyalist savaş bataklığı, içte Kürt-Türk boğazlaşması, hiç bu kadar yakın bir tehlike olmamıştı. Halkları birbirine kırdırmak, işçi ve emekçiler üzerindeki sömür ve zulmü daha fazla arttırmak ve buna kitleleri gönüllü hale getirmek; emperyalistlerin ve işbirlikçilerinin kitleleri sürüklemeye çalıştığı yer, burasıdır.

Bu saldırı furyası, sadece Kürtlerle sınırlı kalmayacaktır. "Milli güvenlik" gerekçesiyle Telekom işçilerinin grevi her an ertelenebilir. Ya da patronların istediği şartları kabul etmeye zorlanır. "Savaş ekonomisi" adı altında ücretler kısılr, vergiler artar, sömürü yoğunlaşır, açlık ve yoksulluk, ölüm sınırına dayanır.

Böyle anlarda esen rüzgara karşı durmak, ona karşı yürümeyi başarmak, kritik öneme sahiptir. Geleceği kucaklayacak olan, tayin edici duruş da budur. Niceliksel olarak kaç kişi olduğunun değil, doğru yerde durmanın, ona uygun bir pratik sergilemenin belirleyici olduğu anlardır bugünler. Bunu başaranlar ancak halka halka genişleyen bir etki gücüne sahip olabilirler. Küçükten büyüğe eylemlere önderlik edebilirler.

Zor dönemlerin devrimcilerini şimdi yine böyle bir görev bekliyor. Estirilen savaş ve şovenizm rüzgarına göğsümüzü germeli, egemenlerin yalan ve demagojilerini büyük bir enerji ve çabayla kitlelere anlatmalı, rüzgara karşı yürüyüşü başlatmalıyız. Savaşı ve faşist-şoven saldırganlığı durduracak tek şey budur.

O k u r l a r a . . .

Merhaba,

Şoven saldırganlığın dizginlerinden boşandığı bir dönemden geçiyoruz. Devlet baskın bir meclis oylaması ile Irak-Kürt bölgesine girmeye ilişkin bir tezkereyi meclisten geçirdi. Arkasından PKK'nin düzenlediği bir eylem bahane edilerek hem Güney'deki hem de Türkiye sınırları içindeki Kürt halkına dönük olarak topyekun bir saldırganlık başlatıldı. DTP binaları yakılıyor, Kürtlerin işyerleri yağmalanıyor, Kürtler dövülüyor, bayrağı kendine kalkan yapan herkes elde silah ortalıkta terör estiriyor. Kürt ve Türk halkı birbirine karşı kışkırtılmaya, düşmanlaştırılmaya çalışılıyor.

Diğer taraftan, Kürt bölgelerinde operasyonlar aralıksız yürütülüyor, Irak'a dönük hareket hazırlıkları tüm hızıyla sürüyor. Türkiye savaşın başından beri göz dikmiş olduğu Güney bölgesine girmek için fırsat kolluyor.

Savaş hazırlıkları ve şoven saldırganlık içiçe yürütülüyor. Zaten savaşın kitleler nezdinden meşrulaştırılmasının tek yolu,

şoven-milliyetçi duyguların güçlendirilmesidir. Buna verilecek en etkili cevap ise, savaşı ve faşist saldırganlığı içiçe ele almak ve ona karşı olan bütün kesimleri kapsayacak biçimde birleşik mücadeleyi yükseltme.

"Halkların kardeşliği" şiarı etrafında, şoven dalgaya "dur" diyebilmek, esen bu rüzgarın karşısında durabilmektir.

Yeni bir sayıda buluşmak dileğiyle...

59. sayıda

3	Cumhurbaşkanı referandumu
4	Bir düşün ve ortaya dökülen gerçekler
5	Kuruluşunun 26. yılında YÖK
6	Yeni anayasa taslağında işçi hakları
7	Telekom işçileri grevde
8	İzmir'de ambar işçileri direniyor
9	Fransa'da ve Almanya'da grevler
10	Bütün paraların parası; Tahıl
11	ABD'nin savaş suçları ve sakatlar ordusu büyüyor
12	Su yaşamdır
14	Savaşa ve faşizme karşı birleşik mücadeleye
16	ÇKP 17. Kongresi yapıldı
17	Polonya'da seçimler ve yeni dönem
18	Pakistan'a Butto'nun dönüşü
19	Geleceğimizin köprüsü tarihimiz
20	Bir kitap: Yönetmeyi nasıl öğrendik?
22	Meksika Devrimi- Stalingrad direnişi
23	Türk Amerikan ilişkileri

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müd: Ersin Hamurcu Adres: Kemalpaşa mah. Atatürk Bulvarı Bedrettin İnönü İş Merkezi No:114-41 Eminönü/İSTANBUL

Tel: (0212) 527 48 28 Faks: (0212) 527 48 29, e-mail: devrimcidurus@hotmail.com

Baskı: Berdan MATBAACILIK Tel: (0212) 613 12 11

YEDİVEREN KÖKLERİ BASIM YAYIM KÜLTÜR SANAT MAT.SAN.DİŞ TİC.LTD.ŞTİ.

SAYI: 59, Kasım 2007 1,5 YTL. (KDV Dahildir)

21 Ekim’de bu ülkede bir referandum gerçekleşti! Referandumum Türkçe karşılığı “halk oylaması!” Öyle bir “halk oylaması” ki, halkın önemli bir kısmı habersiz. Haberdar olanların büyük çoğunluğu ise, neyin oylanacağına bilmiyor.

Gariplik bununla da sınırlı değil. Referandum paketini hazırlayan AKP hükümeti de neyi oylattığının ayırımına son anda CHP’nin uyarısıyla varıyor ve apar-topar değişikliğe gidiyor. Sınır kapılarında bir ay aşkın süredir oylanmakta olan referandum maddeleri, 21 Ekim’e üç gün kala değiştiriliyor.

Faşizmin kendi yasalarını bile çiğnediği bilinir. 21 Ekim referandumu, buna en seçkin örneklerden birini daha eklemiştir. Hem de neresinden tutsan dökülen cinsinden...

Yasalara göre, referanduma sunulan maddelerin oylaması, resmi gazetede yayınlandıktan ancak 120 gün sonra olabili-

da Abdullah Gül’ü cumhurbaşkanı seçtirmeyince, (anayasa mahkemesinin 367 şartını getirmesi üzerine) apar-topar meclisi toplamış ve cumhurbaşkanlığı seçimiyle ilgili değişiklik yapmıştı. Referanduma sunulmak üzere yapılan değişiklik; cumhurbaşkanının halk tarafından iki kez beş yıllığına seçilmesi idi. AKP, işi garantiye almak için bir de geçici madde koymuş, seçilecek olanın “11. cumhurbaşkanı” olacağını özellikle vurgulamıştı.

Fakat 22 Temmuz seçimleri, her şeyi değiştirdi. AKP, düşündüğünün üzerinde oy alarak yeniden tek başına hükümet olunca, MHP ve DTP’nin de desteğini alınca, 367 barajını aşarak Abdullah Gül’ü meclisten cumhurbaşkanı seçti. Bu süre içerisinde referanduma sunulan yasa değişikliğinin içeriğini unutmuştu bile. Baykal’ın “geçici maddede 11. cumhurbaşkanı yazıyor” hatırlatması üzerine AKP, “11. cumhurbaşkanı”nın yerine “12. cumhurbaşka-

na”nı meclisten geçirdi.

Dağışmesi ve referandum sonucunun daha uygulamaya geçmeden çöpe atılması yüksek bir olasılık.

Diğer yandan anayasanın tümünün değişikliği gündemdeyken, birkaç maddesindeki değişikliği oylatmak da işin bir diğer tuhaf yönü. Anayasanın tümündeki değişiklik, bugünkü meclise bırakılıyor, ama sadece cumhurbaşkanlığı ile ilgili birkaç madde referanduma sunuluyor! Başbakan Erdoğan ise, “Türkiye referanduma alıacak... Her kritik konuda halkın oyuna başvuracağız” diyerek, ne kadar “demokrat” olduğunu gösteriyor!

Referandum, ‘halkın onayını almak’ gibi demokratik bir uygulama gibi görünse de, gerçekte halkı bir onama aygıtı olarak gören, halka iki seçenek (“evet” ya da “hayır”) dayatan bir uygulamadır ve daha çok cunta rejimlerinde görülür. Bu dayatmayı kabullenmek, rejimi meşrulaştırmak anlamına gelir ki, sandığa gitmemek tek doğru tavidir. İhtilalci komünistler, ’82 Anayasası referandumuna karşı da boykot çağrısı yapmış, “hayır” oyu vermenin dahi cuntayı meşrulaştırmak, dayatmayı kabullenmek olacağını belirtmiştir.

21 Ekim referandumu ise sadece dayatma yönüyle değil, keyfilik, hukuksuzluk, anlamsızlık, halkla dalga geçme vb. yönleriyle de kabul edilemez bir referandumdur. O yüzden de Türkiye’de bugüne dek yapılan referandumlar içinde en düşük katılımlısı olmuştur. Hatta DTP’nin referanduma “evet” demesine, bu konuda da AKP’nin can simidi olmasına rağmen Kürt illerinde de katılım düşük çıkmıştır. Diyarbakır, 22 Temmuz seçimlerinde olduğu gibi, 21 Ekim referandumuna da “katılımın en düşük olduğu il” olarak geçmiştir. Diyarbakır’da halkın yüzde 50’si sandığa gitmemiştir. Diyarbakır halkı, burjuva parlamentosu ve burjuva siyasetinden her geçen gün kopmaktadır.

İt dalaşına alet olmayalım!

Egemen klikler arasında çatışmanın bir ürünü olarak doğan ve geçen süre zarfında tam bir ucubeye dönüşen 21 Ekim referandumu artık geride kaldı. Ne var ki, egemen kesimler arasındaki it dalaşı sürecek ve buna kitleleri alet etme çabaları devam edecek.

Bu referanduma harcanan paranın, 100 trilyon olduğu söyleniyor. Bu tabi ki, bütçeden, yani halkın cebinden çıkıyor. İşçi ve emekçilerin bu it dalaşından uğradığı zarar, sadece ekonomi ile sınırlı değil. Objektif olarak egemenlerin yedeğine düşmek, ona kitle desteği oluşturmak gibi bir girdabın içine giriliyor.

Buna izin vermemek için kendi taleplerimizle mücadeleyi yükseltmek ve egemen sınıfları tüm klikleriyle birlikte karışımıza almak zorundayız. Aksi halde fillerin tepişmesinde ezilen çimenler olmaktan kurtulamayız.

Burjuva hukukun iflası:

Cumhurbaşkanı Referandumu

Referandum, ‘halkın onayını almak’ gibi demokratik bir uygulama gibi görünse de, gerçekte halkı bir onama aygıtı olarak gören, halka iki seçenek (“evet” ya da “hayır”) dayatan bir uygulamadır ve daha çok cunta rejimlerinde görülür. Bu dayatmayı kabullenmek, rejimi meşrulaştırmak anlamına gelir ki, sandığa gitmemek tek doğru tavidir. İhtilalci komünistler, ’82 Anayasası referandumuna karşı da boykot çağrısı yapmış, “hayır” oyu vermenin dahi cuntayı meşrulaştırmak, dayatmayı kabullenmek olacağını belirtmiştir. 21 Ekim referandumu ise sadece dayatma yönüyle değil, keyfilik, hukuksuzluk, anlamsızlık, halkla dalga geçme vb. yönleriyle de kabul edilemez bir referandumdur.

yor. AKP’nin seçim öncesinde meclisten geçirdiği yasa değişikliği, o yüzden 21 Ekim’e denk gelmişti. Fakat oylamaya sunulan değişiklik, üç gün kala yeniden değiştirildi. Yasal prosedüre göre bu değişiklik sonrasında referandumun 120 gün sonraya ertelenmesi gerekiyordu. Ama Yüksek Seçim Kurulu, 6’ya karşı 7 oyla 21 Ekim’de karar kıldı. Diğer yandan sınır kapılarındaki oylama, 11 Eylül’den itibaren başlamıştı. Ve onlar, değişikliğin ilk haline oy vermişlerdi. Dolayısıyla kullandıkları oylar, çöpe gitmişti.

Şimdi, bu oyların referandum sonuçlarını etkilemeyeceği söyleniyor. Oysa çok değil, 22 Temmuz seçimlerinde sınır kapılarında verilen oylarla bir DTP milletvekilinin adaylığı düşürülmüş, yerine AKP’li meclise girmişti. (Sınır kapılarındaki oy pusulalarına “bağımsız adaylar”ın ismini yazmayarak!) Sonucu etkileyip etkilememesinden bağımsız olarak o güne dek kullanılan oyların çöpe gitmesi, başlı başına bir skandaldır. Halkı, onun verdiği oyları değersizleştirmek, hiçe saymaktır.

Nereden bakılırsa bakılsın, burjuva hukukun hukuksuzluğu, keyfiyeti, en çıplak haliyle sırtıyor 21 Ekim referandumunda. Sadece hazırlanışı ve yapılaş biçimiyle değil, sonrasında yaşanan kargaşa ve uygulamadaki sorunlar yönüyle de...

Referandum serüveni

AKP hükümeti, geçtiğimiz Mayıs ayın-

BİR DÜĞÜN ve ortaya dökülen gerçekler

14 Ekim'de yeni cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün kızı evlendi. Tıpkı bir "padişah kızı" gibi... Düğünü korumak için tam 7 bin polis seferber oldu. Dahası 15 gün de koruma işinin provasını yaptı. Halkı ve basını düğün merkezinden uzak tutmaktı görevleri. Yeşilköy'e sefer yapan metronun bu durakta durması yasaklandı, havaalanına gidecek olanlar, polis eşliğinde özel vagonlara alındı. Polisin bu tedbirleri, yağın yağmurla da birleşince, trafik iyice kilitlendi. Bütün bu tedbirlere rağmen, bir emekli, "Bizim çocuklarımız ne olacak?" yazılı bir döviz açtı.

Bir yerde sefalet, bir yerde sefalet... İşçiye, memura, emekliye, bir kurşun zammının hesabını yapanlar, evini başlarına yıkanlar, insanlık dışı koşullarda yaşatanlar, tıpkı Osmanlı padişahları gibi zevki sefa içinde yüzüyorlar Gül'ün kızının düğününün de bu gerçek, bir daha çarptı suratlara.

***

İstanbul Gösteri ve Kongre Merkezi'nde gerçekleşen nikah töreninin ardından Adile Sultan Yalısı'nda yemek verildi. Yalı'nın kirası için 16 bin 750 YTL, yemekler için 22 bin 600 YTL, otopark için 2 bin YTL ödendiği belirtildi. Ve toplam 150 kişi çalıştı bu düğün yemeği için...

Düğünün takı töreni tam üçbuçuk saat sürdü. Yaklaşık 5 bin civarındaki davetli, gelinliği diken firmanın bu iş için özel olarak diktirdiği torbalara takıları bıraktılar. Davetlilerin en az bir cumhuriyet altını takacağı varsayılarak bir hesap yapıldığında, sadece takıların 1 trilyonu bulacağı belirtiliyor.

Bu şaşalı düğüne karşı yükselen tepkileri azaltmak için Abdullah Gül, düğünde toplanan takıların yarısının aynı günlerde ölen 13 asker ailesine verileceğini söyledi. O yüzden de takıların değerini olabildiğince az göstermeye çalıştı. 400 bin YTL olduğu söyleyerek asker ailelerine 200 bin YTL vereceklerini duyurmuş oldular. Tabi o da sözünü tutarsa! Mal varlığı konusunda köşeye sıkışan Çiller de servetinin bir kısmını "şehit aileleri"ne vereceğini duyurmuş fakat vermemişti. Aynı Çiller, devasa servetini "nereden buldun" sorusuna, çeyizini ve düğünden gelen takıları

göstermişti. Benzer şekilde geçtiğimiz günlerde Başbakan Erdoğan da servetini, sadece kendi düğünleri değil, çocuklarının düğünlerinde gelenlerle açıklamıştı. Bu kervana yakında Abdullah Gül'ün de katılması şaşırtıcı olmayacaktır. Çünkü o da diğerleri gibi servetinin kaynağını kamuflayabildiği bir düğüne kavuştu

***

Düğünün olduğu gün, İstanbul'a yağın yağmur ile Alibeyköy deresi yine taşıtı ve yüzlerce ailenin evini su bastı, eşyaları kullanılmaz hale geldi. Aynı saatlerde Gül'ün kızının nikahını kıyan Belediye Başkanı Kadir Topbaş, "500 yılda bir olan yağışta dahi artık sel basmayacak" demişti, 49 trilyon harcanıp "ıslah edilen" Alibeyköy deresi için. Nikah şahidi Başbakan ise, "İstanbul'da artık sel baskınları Alibeyköy'de olduğu gibi tarih olacak" demişti. Ama Alibeyköy'ü yine sel bastı, emekçi evleri yine çamur altında kaldı; 'sosyete düğünü' ise tam bir gösterişe dönüştü.

Bütçede cumhurbaşkanlığına ayrılan pay da arttı. Abdullah Gül'ün eşi Hayrünnisa Gül'ün kendi zevkine göre köşkün yeniden dayanıp döneceği, bunun için de trilyonların harcanacağı ortaya çıktı. Üstünde doğru-düzgün oturulmamış koltuklar, sandalyeler, en fazla üç-beş kez yemek yenen masalar, paha biçilmez avizeler, halılar vb. atılıyor. Hatta döşemeler bile değiştiriliyor. Ne için? Yeni cumhurbaşkanı eşinin zevkine uymadığı için! Her men her cumhurbaşkanı, başbakan, bakan değişiminde eşlerin zevkine göre bütçeden böylesine boşuna paralar harcanıyor. Hatırlanacaktır eski Deniz Kuvvetleri Komutanı da yolsuzluk suçlamasıyla yargılandığı sırada eşinin "başımı ağrıtırıyor" diyerek parkeleri dahi değiştirdiği, bunun da devletten kesildiği anlaşılmıştı.

***

Bu tablo karşısında ne söylenebilir ki... Şairin dediği gibi "Yiyen efendiler yiyin/aksırincaya, tıksırincaya kadar yiyin/Bu zevki diyar sizin" Ama bugünün yarınları da var... Tıpkı halkın açlığı karşısında dalga geçer gibi "ekmek bulamazlarsa pasta yesinler" diyen Fransız kraliçesinin başına gelenlerde olduğu gibi...

Tezkereye Hayır

Tezkerenin Meclis'ten geçerek kabul edilmesini protesto etmek için 20 Ekim 2007'de Taksim Tramvay durağında bir basın açıklaması düzenlendi. PDD, HÖC, ESP, Partizan, BDSP, EHP, DTP, EMEP, Kaldıraç'ın örgütlediği basın açıklamasına 100 kişi katıldı. Eylemde, "Tezkereye Hayır! Yaşasın Halkların Birleşik Mücadelesi" pankartı açıldı. Yapılan açıklamada; tezkerenin, halkların kanının dökülmesi anlamına geldiği vurgulandı, bundan sadece burjuvazinin ve emperyalizmin çıkarı olduğu, halkların birbirine düşman edilmek istendiği söylendi. Eylemde, "Yaşasın Halkların Kardeşliği", "Biji Bratiya Gelan", "Yaşasın Halkların Birleşik Mücadelesi", "Baskılar Bizi Yıldırılmaz" sloganları atıldı. Eyleme kurumlar kendi flamalarıyla katıldı.

"Yürüyüş" dergisini satan

Ferhat Gerçek Sirtından Vuruldu

6 Ekim'de Yürüyüş dergisi satışı gerçekleştirmek isteyen HÖC üyeleri-ne saldıran polis Ferhat Gerçek'i sırtından vurarak ağır yaraladı. Semt pazarında dergi satışı gerçekleştirmek isteyen HÖC üyelerini tehdit eden polis, satışın devam etmesi üzerine, gaz bombalarıyla saldırıya geçti. Saldırıya barikatla direnen HÖC üyelerinin üzerine ateş açan polis, Ferhat Gerçek'i sırtından vururken, attığı gaz bombasından pazara gelen halk da yoğun bir şekilde etkilendi. Barikatların kurulmasının ardından, saldırısını arttıran polis, Temel Haklar Derneği'ne baskın düzenleyerek 16 kişiyi gözaltına aldı, derneği de bir süre abluka altında tuttu. Polis, sıkıtlıkları kurşunları toplamak için bölgeyi kuşatarak terörüne devam etti.

Ağır yaralanan Ferhat Gerçek, sırtındaki kurşundan dolayı felç oldu. Gözaltına alınanlardan Mustafa Kaya'nın da kaburgaları kırıldı.

Temel Haklar Derneği Bahçelievler Şubesi Ferhat Gerçek'in vurulduğu yerde gerçekleştirdikleri eylemle, saldırıyı protesto etti. Eylemin ardından dergi satışı gerçekleştirildi ve sonrasında Ferhat Gerçek'in tedavi gördüğü Hastanenin önünde basın açıklaması gerçekleştirdi. 9 Ekim'de de HÖC'lüler tramvay durağında yaptıkları açıklamayla saldırıyı protesto ettiler. Aynı gün 19'da ise devrimci ve demokrat kurumlar, artan polis terörünü protesto etmek için basın açıklaması düzenledi. Açıklamada, mahallelerin ablukaya alındığı, ortalığın terörize edilerek linç histerisinin yaratıldığına dikkat çekilerek, baskıların son bulması istendi. Samsun'da ise Ferhat Gerçek'e yapılan saldırıyı protesto etmek isteyen TAYAD'lı ailelere, polisler eşliğindeki sivil faşistlerin saldırısı oldu. Buna rağmen açıklama yapıldı.

1 Mayıs Mahallesi'nde Polis Terörü

9 Ekim 2007'de 1 Mayıs Mahallesi'ne gece baskın düzenleyen 2 bin polis, ev baskınları düzenleyerek 20 civarında devrimciyi gözaltına aldı. 8 Ekim'de mahallede istihbarat çalışması yapan ve mahalle halkını taciz eden iki sivil polisin anti faşist gençler tarafından cezalandırılmasının ardından, gece yarısı mahallenin giriş çıkışını ve ana caddelerini panzerler, akrepler ve tam donanımlı polislerle kuşatan devlet, sivil polislerin silahlarının ve kimliklerinin alındığı gerekçesini öne sürerek evlere baskınlar düzenledi. Baskınlar sırasında 1 Mayıs Güzelleştirme Derneği başkanının ve üyelerinin de aralarında bulunduğu insanlar gözaltına alınırken, mahkeme 7 kişiyi tutukladı. Bu tutuklama olayının ardından 1 Mayıs mahallesinde devrimci yapılar bir eylem gerçekleştirdi. Eylemde, mahalle üzerindeki baskılar teşhir edildi. "Gözaltılar, Baskılar, Tutuklamalar Bizi Yıldırılmaz", "Tutuklananlar Serbest Bırakılsın" sloganları atıldı.

Kuruluşunun 26. yılında YÖK

YÖK, 1981 yılında çıkarılan 2547 kanunla yürürlüğe girdi. Bu kanunda YÖK'ün kuruluş amacı, "YÖK sitesi"nde şöyle ortaya konuyor: "Yükseköğretimin tüm düzeyleri için etkili ve koordineli bir merkezi planlamanın olması, özellikle de altmışlı ve yetmişli yıllarda yükseköğretim kurumlarının sayısı, çeşidi ve öğrenci sayıları ile başka birçok hususta gözlenen hızlı artış nedeniyle yukarıda belirtilen yükseköğretim sistemi bir süre sonra başarısızlık ve yozlaşma işaretleri vermeye başlamıştır. Bunlara ek olarak 1960-80 arasında ortaya çıkan siyasi, sosyal ve ekonomik sorunlar, yükseköğretimdeki kötüye gidişi daha da arttırmıştır. Bu nedenle yetmişli yılların sonunda köklü bir reform kaçınılmaz hale gelmiş ve sonunda 1981 reformu yürürlüğe konmuştur." Elbetteki asıl sebep, 1960 ila 80 arasında yaşanan kitle hareketi ve devrimci öğrenci hareketinin yüksekliği idi. 12 Eylül faşist cuntası ile birlikte diğer alanlarda olduğu gibi üniversitelerde de köklü değişikliklere gidildi.

YÖK, 12 Eylül darbesinin bir ürünü ve en önemli ayaklarından biridir. Amacı; üniversitelerde itaat eden, tek tipleşmiş, "devletine ve milletine yararlı" insanlar yetiştirmektir. Tüm ülkenin bir kışlağa çevrildiği koşullarda, en ufak muhalif sese bile tahammül edemeyen cunta şefleri, '80 öncesinin intikamını her alanda almaya çalıştı. Bunların içinden en büyük payı alanlardan biri de üniversitelerdi. Üniversiteler, bilimin aydınlığını değil, gericiiliğin ve faşizmin karanlığını yaymaya çalıştılar.

12 Eylül okumayı yasaklıyordu. Tonlarca gazete ve kitap, mahkeme kararlarıyla yakıldı. Yüzlerce film sakıncalı olduğu gerekçesiyle yasaklandı. Bu yıkımın üstüne kendi karanlık sistemlerini inşa ettiler. YÖK, İhsan Doğramacı başkanlığında faaliyetlerine başladı. Üniversitelerde bilimsel, demokratik bir eğitim değil, tamamen devletin uygun gördüğü müfredata uygun bir eğitim başladı. İlk etapta sakıncalı görünen öğretim üyelerinden 120 kişi, üniversitelerden uzaklaştırıldı. 3 bin civarında öğretmenin görevine son verildi. Bu kıyımdan sonra ilköğretimden başlayarak üniversiteye kadar "okutulacak" tamamen ezberci, gerici-ırkçı bir içeriğe sahip müfredat belirlendi. Din dersleri zorunlu hale getirildi. Coğrafya, matematik, fizik, kimya gibi bilimler bile "milli" oldu. Parası olanın okuyacağı, ya da Halit Narin'in ifadesiyle "kendilerinin güleceği" bir dönemin köşe taşları döşeniyordu. Ezberci mantığın sınanacağı sınavlar devri başladı. Her okul kademesi için sınavlar belirlendi. Diyelim ki sınavlar kazanıldı ve üniversiteye gelindi, o zaman da har(a)ç adı altında aidata bağlanacağın bir dönem başladı. Sormak yok, sorgulamak yok, hak aramak yok. Devlet ne derse ona itaat et dönemi.

YÖK...sınavları belirleyen, üniversitelerin açılıp açılmayacağına karar veren, rektörleri, dekanları atayan... eğitim-öğretimin tek merciisi. Topladıkları haraçlarla şişen YÖK üyeleri, emekli olduktan sonra özel üniversiteler açıyor, dersler veriyorlar. Eğitimde eşitlikten, adaletten dem vuranlar, "paran kadar okursun" düsturunu hayatlarının derinliklerine kadar yediyorlar. Üniversiteler onlar için rant kapısı. YÖK'le beraber üniversitelerin özelleştirilmesi hızlandı. Şu anda faaliyet gösteren 77

üniversitenin sadece 29'u devlet üniversitesi... Geri kalanı vakıf veya Koç, Sabancı, Has gibi burjuvaların üniversiteleri.... YÖK, üniversitelerde açılan milyonlarca dolarlık ihalelerin düzenleyicisi... Rektörler aracılığıyla okulların her tarafı özelleştirildi. Özelleştirilen yerlerde de öğrenciler ihtiyaçlarını karşılayabilmek için fahiş fiyatlar ödüyorlar.

Her yıl sınava giren 1.5 milyonu aşkın lise mezunu öğrenciden ancak yüzde 10'u üniversiteyi kazanabiliyor. Bunların büyük kısmı özel okullarda okuyan çocuklar. İşçi-emekçi çocukları, daha çok açık öğretim fakültelerini tercih edip bir yandan da çalışıyor. Harçlar her dönem biraz daha artıyor. Bu dönem de yüzde 5 zamlı başladı.

Okullardaki gerici-yoz-ırkçı-ezberci faşist eğitime karşı çıkanların sonu, okuldan atılmak oluyor. Her yıl onlarca devrimci demokrat, yurtsever öğrenci okullarından uzaklaştırılıyor, kapılar suratlarına kapanıyor. Kantin fiyatları, ulaşım fiyatları öğrencilerin ödeyemeyeceği seviyelere çıkıyor. Zaten zorluklarla çocuklarını okutabilen aileler, varlarını yoklarını buraya yatırmak zorunda kalıyorlar. Ekonomik sebeplerden okulunu bitiremeyen binlerce öğrenci var.

Eğitim ve öğretimin sorununa kafa yormayan zihniyet, ırkçılık-şovenlik olunca sokağa dökülmekten geri durmuyor. Rektörler toplantı yapıp, eylemlere öğretim üyelerinin katılmasını zorunlu hale getiriyorlar. Katılmayanları fişliyor, uygun bir ortam bulduğunda atıyorlar.

Ancak YÖK kurulduğu andan itibaren başta üniversiteli gençlik olmak üzere geniş kesimlerin tepkisini aldı. Kurulduğu andan bu yana da irili-ufaklı birçok eylemle protesto edildi. Protestoların niteliği kimi zaman üniversite işgalleri oldu, kimi zaman meydanları sloganlarla inletmek... Sürekli üniversitelerin polis ablukasında tutulmasına, sivil-faşistlerin sokaklara salınmasına rağmen, devrimci-demokrat-ilerici-yurtsever öğrenciler, her dönem sokaklara çıktı. Kimi zaman ölüm pahasına kimi zaman gözaltılar ve uzun tutukluluk yılları pahasına parasız demokratik bilimsel eğitimi savundu.

YÖK'ün Yok olabilmesi için yapılan eylemler sadece öğrencilerle sınırlı değildi tabii. Yer yer öğretim üyeleri ve çalışanlarının tepkileri oldu, birlikte hareket edilen zamanlar da. Ancak bunlar yeterli düzeyde ve sarsıcı boyutlara ulaşamadı. Aradan geçen bunca yıla ve 12 Eylül kurumları içinde en fazla protesto edilen, eleştirilen bir kurum olmasına rağmen hala yıkılmamış olması, bu yüzden.

YÖK bugün, devletin temel kurumlarından biri ve kendi alanı dışında siyasetin her alanında bir şekilde söz söylüyor. Şoven-ırkçı dalganın yükseltilmesinden, özelleştirmelere, anayasanın hazırlanmasından seçimlere kadar... Devletin bürokratik sisteminin en can siperane savunucularından biridir YÖK. Onun için işçiler ve emekçiler, öğrenciler liselisiyle, üniversitelisiyle bu prangaı kırmak için birleşmelidir. Bu yıl şovenist dalganın da geriletilmesi için 6 Kasım'da alanlara çıkmalı, YÖK'ten ve onu doğuran sistemden hesap sorulmalıdır!

"12 Eylül karanlığına sıkılan ilk kurşun Osman Yaşar Yoldaşcan ölümsüzdür", "Onların eyllülleri üzerine bizim ekimlerimiz düşecek- Sokağa, eyleme, hesap sormaya!" ve "Ekim şehitleri ölümsüzdür!" sloganlarının yer aldığı PDD afişleri İstanbul'un çeşitli yerlerine yapıldı.

Birtan Altunbaş'ın işkencecilerine ceza

Hacettepe Üniversitesi'nde öğrenciyken 16 Ocak 1991'de gözaltına alınarak katledilen Dev-Genç'li Birtan Altunbaş'ın davası sonuçlandı. Gördüğü yoğun işkenceler sonucunda katledilen Birtan Altunbaş'a işkence yapılan polisler açılan dava 22 Ekim'de sonuçlandı. Mahkeme, işkenceci polislerden 4'ü hakkında birer yıl 4'er ay hapis cezası vermişti. Verilen bu karar Yargıtayca onaylandı. Bu kararın ardından işkenceci polisler "yakalandıkları" taktirde cezaevine girecekler.

Birtan Altunbaş'ın işkencecilerine dava açılması süreci de tam yedi yıl sürmüştü. 1998'de açılan işkence davası ancak bu yıl sonuçlandı. Pek de istemeyerek verdikleri bu ceza, işkencenin ve işkencecilerin teşhir olması bakımından önemli bir karar. Çünkü daha önce mahkemelerde verilen kararlar, ya yargıtayca bozulmuş, ya da uzun yıllara yayılarak zaman aşımına uğratılmıştı. Göstermelik verilen cezaların bile yatırılmak istenmediği bir ortamda, işkencecilerin yakalarından elimizin ayrılmayacağını bir kez daha vurgulaması bakımından bu karar önemlidir.

Kürt aydını Mehmet Uzun Yaşamını Yitirdi

Kürt edebiyatının ustalarından Mehmet Uzun Diyarbakır'da yaşamını yitirdi. Uzun, bir süredir tedavi gördüğü kanser hastalığına yenik düştü. Hakkında Türkiye'de çok sayıda dava açılan Uzun, yaşamının büyük bir kısmını yurtdışında geçirdi. Kanser olduktan sonra ülkesine dönmek istedi ve Diyarbakır'a geldi. Kürtçe, Türkçe ve İsveççe yazdığı kitaplar 20'ye yakın dilde yayınlandı. Edebiyat alanına pekçok ödülle layık görüldü. Cenazesi Kürt halkı tarafından görkemli bir şekilde kaldırıldı.

Seçimlerden önce başlayan anayasa değiştirme tartışmaları, AKP'nin seçimleri kazanmasıyla hız kazandı. "Sivil ve demokratik bir anayasa" yapacaklarını söyleyen AKP hükümeti, hazırladıkları anayasa taslağını parça parça basına sızdırdı. Bu taslağa baktığında '82 anayasasına kimi eklemeler yapıldığı, mantığında, ruhunda ise hiçbir değişiklik olmadığı görülür. Hatta '82 anayasasından daha geri yönleri vardır.

Hazırlanan taslakta, emperyalist ve işbirlikçi tekelin çıkarları esas alınmış, işçi emekçilerin sosyal hakları daha geriye çekilmiştir. İşçi ve emekçileri ilgilendiren bölümlerin (bu yazımızda sadece bu kısmı işleyeceğiz) her maddesi, ama ile eklenen yasaklarla doludur. Öyle ki, '82 anayasasında "sosyal ve ekonomik haklar ve ödevler" bölümü 24 madde iken, yeni anayasada bu 7 maddeye düşürülmüştür. Daha önceden kazanılan birçok hak, anayasadan çıkarılmıştır. TİS, grev, sendikalaşma, dernek kurma vb. en temel demokratik haklar yasal engellerle doludur. Örneğin TİS ve grev hakkı önüne o kadar çok engel konulmuştur ki, fiilen işlemez hale getirilmiştir. Emekçi memurlar için TİS ve grev hakkı, zaten hiç geçmemiş sadece "toplular görüşme" denilmiştir. Ama patronlara lokavt, anayasal hal olarak tanınmıştır. Ayrıca orman köylüsü ve kooperatifçiliğe ilişkin maddeler, esnaf ve zanaatkarların korunması, anayasadan çıkarılmıştır. Tarım ve hayvancılık ve bu alanda çalışanların korunması, konut hakkı, gençliğin ve sporun korunması, sanatın ve sanatçının korunması gibi haklar da anayasal güvenceden çıkarılmıştır. Buradaki amaç, anayasal güvence altına alınmış hakları bile budamak, bunları hükümetlerin ve patronların keyfine, iki dudağı arasına bırakmaktır.

"Ama"lı anayasa

"Sivil ve özgürlükçü" olarak lanse edilen taslağın işçi emekçileri ilgilendiren her maddesi, "milli güvenliğin, kamu düzeninin, genel sağlığın, başkalarının hak ve hürriyetinin korunması, suçu önleme amaçlarıyla sınırlandırılacağı" belirtilmektedir. Mesela "Toplu iş sözleşmesi ve grev hakları, milli güvenliğin, kamu düzeninin, genel sağlığın, başkalarının hak ve hürriyetinin korunması veya suç işlenmesinin önlenmesi amaçlarıyla sınırlandırılabilir" şeklinde düzenlenmiştir. (Madde 48.3) Yürürlükteki anayasa da "milli güvenlik" ve "genel sağlık" ile yasaklar getirmişti. Yeni metinde "kamu düzeni", "başkalarının hak ve hürriyetinin korunması", "suç işlenmesinin önlenmesi" gibi yeni unsurlar da eklenmiştir. Bir yandan "grev hakkı" deniyor ama "suç işlenmesinin önlenmesi" diye bir engel diyor. Kim, na-

Hazırlanan anayasa taslağı bir kez daha göstermiştir ki, işçi ve emekçiler, ancak kendi haklarını sokağın diliyle, anayasalara koydurabilirler. Kapitalizme karşı sınıf mücadelesini devrim ve sosyalizme bağlayarak yükselttiklerinde ancak, haklarını koruyabilir, özgürlük alanlarını genişletebilirler.

sıl suç işleyecek? Grevini savunmak, onun gerektirdiği gibi davranmak "suç işlemek"mi oluyor? "Başkalarının hak ve hürriyetinin korunması"... Kimin hak ve hürriyeti? Elbette patronların! Görüldüğü gibi yeni taslak, '82 anayasasına rahmet okutacak nite-likte.

TİS ve grev hakkını yasaklayan zihniyet, örgütlenme ve sendikalaşma özgürlüğü tanıyacak değildir. "Sendika kurma hakkı, milli güvenlik, kamu düzeni, başkalarının hak ve hürriyetinin korunması ile suç işlenmesinin önlenmesi sebepleriyle sınırlandırılabilir. (Madde 47.3) Yine karşımıza "milli güvenlik, kamu düzeni, başkalarının hak ve hürriyeti vb" çıkıyor. Sendika kurma, sendikalaşma milli güvenliği nasıl tehdit eder? Sendikalaşma, sendika kurma, başkalarının hak ve hürriyetini, kamu düzenini nasıl bozar? İşçi emekçiler, bunu örgütlenemezsiniz, sendikalaşamazsınız şeklinde okumalıdır. Yine dernekleşme konusundaki madde şöyledir: "Herkes önceden izin almaksızın dernek kurma, bunlara üye olma ve üyelikten ayrılma hürriyetine sahiptir" (Madde 30.1) Hemen ardından şunlar eklenmiş: "Dernekler kanunun öngördüğü hallerde, hakim kararıyla kapatılabilir veya faaliyetten alıkonabilir. Ancak gecikmesinde sakınca varsa, milli güvenliğin, kamu düzeninin, suç işlenmesini veya suçun devamını önlemenin yahut yakalamanın gerektirdiği hallerde, kanunla yetkili kılınan merci, derneği faaliyetten men edebilir." (Madde 30.3) Yine başka bir maddede deniyor ki, "Toplantı ve gösteri yürüyüşleri düzenlemek tabi ki serbesttir, ama milli güvenliğin, kamu düzeninin, genel sağlığın, genel ahlakın, başkalarının hak ve hürriyetlerinin korunması veya suç işlenmesinin önlenmesi amaçlarıyla sınırlandırılabilir" (Madde 31.2)

Bu maddeleri çoğaltabiliriz. Ama bu kadarı yeterlidir. İşçi ve emekçileri ilgilendiren en temel haklar anayasada yer verilmiş gibi gözükse de, arkasındaki "ama"larla başlayan engeller, esasında engellemektedir.

Yasalar, sokaklarda yapılır!

Her toplumsal sistemde, siyasi erki elinde bulunduran sınıf, kendi çıkarlarını

güvenceye almak için anayasa yapar. Yeni anayasa metni de, emperyalist ve işbirlikçi tekellerin anayasasıdır. Onların ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanmıştır.

Burjuva kliklerin anayasa üzerindeki tartışma ve çatışması, anayasanın "özgürlükçü",

"demokratik" olmasına dönük değildir. Onların çatışması, hangi kliğin faşist devletin dümeninde oturacağıdır. Zaten anayasa tartışmaları da üniversitelerde türbanın serbest bırakılması, Türkçe dışında farklı dillerde eğitim vb. üzerinden yürütülmektedir. Böylece bir yandan yapay bir saflaşma yaratılmakta, diğer yandan bu tartışmaların gölgesinde işçi emekçilere dönük saldırıları gizlemektir. Zaten bütün klikler, işçi-emekçi haklarının budanmasında hemfikirdir.

Kapitalizmin hüküm sürdüğü bir sistemde, işçi ve emekçilerin haklarını savunan bir anayasa beklemek, saf dillilik, hayalcilik olur. Bu, kapitalizmin doğasına aykırıdır. Çünkü işgücü sömürsü üzerine kendisini ikame eden kapitalist sistemde, emek korunmaz. İşgücü diğer metalar gibi alınıp satılan bir metadır. Bu yüzden bütün üretim, azami kar sağlamak için yapılır.

Yeni anayasa da dizginsizce bir işgücü sömürsü için, burjuvaziye esnek üretim biçimlerinden, özelleştirmeye kadar her tür olanağı sunarken; bunlara karşı çıkan işçileri suçlu gösteren maddelerle doludur.

Hazırlanan anayasa taslağı bir kez daha göstermiştir ki, işçi ve emekçiler, ancak kendi haklarını sokağın diliyle, anayasalara koydurabilirler. Kapitalizme karşı sınıf mücadelesini devrim ve sosyalizme bağlayarak yükselttiklerinde ancak, haklarını koruyabilir, özgürlük alanlarını genişletebilirler.

Telekom işçileri grevde

Patronun esnek çalışma dayatmalarına, hak gasplarına ve sendikasılaştırma çabalarına karşı Telekom işçisi grevle karşılık verdi. Grev başlar başlamaz saldırılar da arttı. Bir yandan kesilen kabloları Telekom işçilerinin üzerine yıkmaya çalışırken, diğer yandan medya üzerinden “çok ücret istiyorlar” söylemini yayıyorlar. Grev kırıcılarını engellediği için Haber-iş mali sekreteri gözaltına alındı. Yine Ankara’da sabotaj yaptıkları gerekçesiyle işyeri temsilcisi de gözaltına alındı. Devletin, medyanın, patronun tüm kuşatmasına rağmen, Telekom grevi tüm yurttaki fire vermeden devam ediyor. Bütün illerde grevle dayanışma örnekleri de artarak sürüyor. Grev yerlerine devrimci kurumlar, kitle örgütleri, sendikalar, demokrat aydın ve sanatçıların ziyaretleri oluyor. İşçi sınıfının Telekom işçileri şahsında yıllardır sonra greve çıkması oldukça anlamlı. Yaklaşık 28 bin işçinin katıldığı grev, uzun zamandır kamu sektöründe yaşanan ilk grev olma özelliğini de taşıyor.

Şoven ve ırkçı bir dalganın estirildiği süreçte, grev özellikle gözlerden uzak tutulmaya çalışılıyor. Buna karşın şu ana kadar 60 bin

arızayla bir buçuk aylık işin birikmiş olması, işvereni ilerleyen süreçlerde köşeye sıkıştıracak görünüyor.

Uzun yıllar önce özelleştirme kapsamına alınan Telekom, AKP hükümeti zamanında özelleştirilen kamu sektörlerinden biri. Özelleştirmenin ardından, çalışanlar üzerindeki baskısını arttıran işveren, sendikacı işçilerin sendikadan istifa etmeleri için sözleşmeli işçilere verdiği ücretleri daha da artırarak bunu sendikacı işçiler üzerinde bir çekim merkezi olarak kullanmak istiyor.

Grevlerin yasaklandığı, grevin sanki bir “suç”muş gibi gösterildiği bir süreçte Telekom işçilerinin greve çıkmış olması, tüm işçi ve emekçiler açısından da önemli. O yüzden Telekom işçileriyle dayanışmayı büyütmeli ve herkese anlatmalıyız. Grevdeki işçilerle konuştuğumuzda “basın hiç ilgi göstermiyor artık” diyordu. Grevin ilerleyen süreçlere kalması basındaki etkisinden ziyade kitlelerin içinde göstereceği etkiye bağlıdır. Bu sağlandığı zaman tüm sansür duvarları da, şoven histeri de aşılabacaktır.

Bu anlamlı eylemi dayanışma örnekleriyle güçlendirme zamanı.

Gayrettepe Telekom müdürlüğü işyeri baştemsilcisi Yener Ünal ile yapılan röportajı yayınlıyoruz:

DSB: Neden greve gittiniz? Hangi taleplerde uzlaşma sağlandı? Kısaca özetler misiniz?

YÜ: İşçilerin talepleri, şu anda mevcut hakların korunmasıyla ilgili. İşveren tarafından tamamen sendikasızlaştırma saldırısı var. Örgütsüz 12 bine yakın eleman var. Sendikasız olanların aldığı ücret, sendikacı işçilerin aldığı ücretten daha yüksek. Biz onlara verilen ücretin aynısını talep ediyoruz. Bunun dışında ikramiyemizden, sosyal haklarımızdan ciddi bir tırpanlama var. 12 Eylül’den kalan 2821-2822 yasaları ve son 4857 iş yasasında var olan esnek çalıştırma, vardiyalı çalıştırma, part-time, sendikasız, örgütsüz çalışma, şu anda telekom işçisine dayatılıyor. Biz haftalık 5 gün-45 saat çalışıyoruz, ama 45 saati kaldıralım, haftalık çalışma koyalım, 5 günü 6 güne yayalım, 7. günü de işgününden çıkartalım diyorlar. Patronlar artık ulusal bayramları da kabul etmiyor ve değiştirmek istiyor. Biz ise, ülke genelinde 26 bin 500 üyemizle büyük bir dirençle grevi sürdürüyoruz. Kesinlikle taviz vermeyi düşünmüyoruz.

Özelleştirildikten sonra çalışma koşullarında ne gibi değişiklikler oldu?

‘94’ten beri özelleştirme saldırısı var, ama satılma noktası son iki yıldır. 2005’ten itibaren, özelleştirmenin ne anlama geldiğini buradaki tüm Telekom çalışanları yaşıyarak görüyorlar. Çok uluslu şirketler, ülkedeki kurumları alırken, çalışanları işsiz, örgütsüz bırakarak, sendikal yapılarını dağıtarak bir tahribata gidiyor. Kamudan ayrıldığımızdan beri işverenin kazanma hırsı çok büyük, her geçen gün sosyal haklarımızdan, taleplerimizden taviz vermemiz isteniyor. Telekom çok büyük bir şirket. Her alana yayılmış çok kapsamlı yüzlerce birimi, 72 bin çalışanı var. Çalışanların da çalışma koşulları kendi içinde çok farklılaşıyor. Özelleştirmenin etkilerinin her alanda birden yansması da kolay değil. Çalışma koşullarımızın kötüleşmesi, hakların gaspı, özelleştikten iki yıl sonra şu anda belli oluyor.

Kapsamdışı işçileri durumunu da anlatır mısınız?

Özelleştirildikten sonra işveren bir teklif getirdi. Birinci tip dediğimiz 4880 iş yasası uyarınca devlet memurluğundan istifa ederseniz, ücretlerinizde iyileştirme yaparız ve tazminatlarınızı da şu anki iş yasasına göre alırsınız dediler. Üç bin arkadaşımız buna uydu. Bunlar şu anda kapsamdışılar. Onun dışında 8 bin arkadaşımız da 657’ye tabi normal memur statüsünden 399 sözleşmeli personel yasasına geçtiler. İşveren onlarla 1 yıl, 2 yıl, 5 yıl süreli mukavele yaptı, niteliğine göre. Ve istediği zaman onları başka kuruma gönderme hakkını da elde etti. Kapsamdışı arkadaşlar bunlar. Bunların vergi-

lerini şu anda şirket ödüyor, ücretlerini bunlar ödüyor. Özelleştirmeye göre yüzde 45 devlet, yüzde 55 özel olmasına rağmen, bu şirket yüzde yüz gibi kullanıyor. Bu kapsamdışı arkadaşlar genellikle idari bürolarda, yani muhasebe, pazarlama gibi yerlerde çalışıyorlar. Direkt abonelerle, halkla içiçe olmayan, üretim ilişkilerinden ziyade teknik anlamda büro kısmında çalışıyorlar. İşveren bu arkadaşları şu anda bir tampon olarak tutuyor. Sendikal örgütlülüğün karşısında bir sendikasızlaştırma çabası için tutuyor. Hiçbir sosyal güvencesi olmayan, istediği zaman havuza atabileceği şekilde tutuyorlar. TİS bağlandıktan sonra bunları hemen havuza gönderecekler; yani başka kurumlara aktaracaklar. Eğer göndermezlerse, bu arkadaşların örgütlü olması konusunda bizim talebimiz var. Şu anda grevde olan 26 bin 500 arkadaşımız ise, Telekom’daki her türlü işi yapan, pratikte çalışan arkadaşlar.

Bu sektör, bankacılıktan, internetten, basına kadar pekçok alanı ilgilendiriyor. Henüz bu alanları çok fazla etkilemedi. Etkisi ne zaman ortaya çıkar?

Telekom yaşamın her alanında. Bankacılık, borsa, ATM’ler, trafik ışıkları, pos makineleri, konsolosluklara kadar yaşamın her alanına yayılmış durumda. Telekom işçisi greve çıktığı anda bunların hepsi bir anda duracak diye bir şey yok. Bunların sistemi kurulmuş, çalışıyorlar. Ama zaman ilerledikçe, arızalar ortaya çıkmaya başlayacak. Genel müdür kamuoyuna arızaları hemen çözeceğini söylüyor, ama bu doğru değil. Şu anda her taraftan şikayet geliyor, internette sorunlar yaşıyorlar, bankaların ve hastanelerin işlemleri çok yavaşlamış. Şimdi kamuoyunun dikkati, tezkere, referandum, son olaylara yoğunlaştığı için çok fazla gündeme gelmiyor. Hele bir de yağmur-sel gibi bir afetler olsun yeraltından giden şebekelerimizin hepsi etkilenir, sistem bir anda ciddi çöküntü yaşayabilir. Kamuoyuna yansıtmamaya çalışıyorlar ama öyle.

Grev ve dayanışma komiteleriniz var mı?

Tabi var. Haber iş, birçok sendikadan daha aktif bir sendika. Biz özelleştirmelere karşı direnişleri yaşayarak geldik çünkü. Greve çıkmadan önce de bütün arkadaşlarımızı, neler yaşayabilecekleri konusunda bilgilendirdik. Grev komitelerimiz, nöbetçi ekiplerimiz hepsi işliyor. Ne yapması, nasıl davranması gerektiğini bilen örgütlü bir yapı olarak hareket ediyoruz. İlk kez greve çıkıyoruz, ama daha önce Telekom işçileri olarak, diğer sınıf kardeşlerimizle dayanışma içinde olmuştuk.

Dayanışma konusunda beklediğinizi buluyor musunuz?

Ziyaretlerimize geliyorlar. Bunun biraz daha çoğaltılma-

ması lazım. Daha yeni greve çıktık. Şubeler platformu ziyarete gelecek. Diğer sendikalardan, siyasi partilerden, kitle örgütlerinden gelecekler. Dostlarımız Telekom işçisinin başarması için uğraşıyor. Bu daha da büyütülmeli.

Son olarak söylemek istediğiniz var mı?

‘80’den sonra greve çıkılmaz denildiği bir aşamada, greve cesaret edilmeyen bir aşamada Telekom işçisi bunun önünü açtı. İşveren işçilerin de uzun zamandan sonra grevi göze alabilecek güçte olduğunu gördü. Biz buradan kazanarak çıktığımızda, bizden sonraki her tür TİS’lerde işçi sınıfı kazanarak çıkacaktır. Bu tüm emekçilerin kazanımı olacaktır.

Grevin 11. günü (27 Ekim)’de Bebek İşyeri Temsilcisi Aziz Doğan ile yaptığımız röportajı yayınlıyoruz.

Grev Sürecini biraz anlatabilir misiniz? Görüşmelerde hangi konularda tıkan-

ma yaşandı?

Bizim 1 Mart 2007 tarihinden beri sözleşmemiz devam ediyor. O günden beri bizi kaile almadı işveren. “Bunlar greve falan çıkamaz” diye düşünüyordu. Hükümetle ne görüştüler onu bilemiyoruz tabi. Böylece son aşamaya geldi. İşveren bize esnek çalışmayı dayatıyor. Hafta sonu çalışıp, hafta içi izin kullanmamızı istediler. Yani çalışma koşulları tamamen işverenin keyfine kalıyordu. Ücret konusunda bizim talebimiz yüzde 16’ydı. Onlar yüzde 8 verdiler. Grev başlayalı 11 gün olmasına rağmen, işveren henüz bir görüşme talebinde bulunmuyor.

Uzun zamandır grev sözü işçilerin bilincinden silinmeye çalışılıyordu. Greve çıkmak nasıl bir duygu?

Gerçekten de 1980’den beri yapılan hemen hemen ilk kamu grevi oluyor bu. Ben 20 yıllık işçiyim ilk kez greve çıktım. Tabi, bunu yaşamak farklı bir duygu. Bizler de buradan inançlı ve kararlı bir şekilde devam ediyoruz.

Haber-Sen genel başkanı, son günlerdeki atmosferden kaynaklı, “Eğer devlet isterse grevi erteleyebiliriz” dedi. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Biz sonuna kadar grevi götürmekte kararlıyız. İlerleyen günlerde ne olur göreceğiz ama biz arkadaşlarımızla beraber kararlı bir şekilde greve devam edeceğiz.

Devletin grev üstündeki baskısını hissediyor musunuz? Örneğin burada çevik kuvvet ekipleri bekliyor. Nasıl bir şey yaratıyor sizin üzerinizde?

Şu an polislerle bir problemimiz yok ama devlet grevi kırmak için çaba harcıyor. Bazı arkadaşlarımız üzerinde ikna etme çalışmalarında bulunuyorlar. Yine geçen gün kesilen kabloların bağlanmasıyla ilgili üç temsilci arkadaşımız gözaltına alındı ifadesi alınmak üzere. Sonra bırakıldılar. 2 gün önce de iki arkadaşımız daha ifade için gözaltına alındı ve bırakıldı.

İşveren görüşmeme tavrını ne zamana kadar sürdürür sizce?

Şu ana kadar 60 bin arıza olduğu haberi geldi ve işveren bunlarla baş edemiyor. Taşeronlarla çözmeye çalışıyor ama şimdiden bir buçuk aylık iş birikmiş durumda. Süreç biraz daha böyle devam ederse masaya oturmak zorunda kalacaklar. İşveren hiçbir şey yokmuş gibi davranmaya devam ediyor olsa bile bu iş böyle.

Grev süresince yapılan bazı eylemler oldu. Bundan sonrası için bir eylem programı var mı?

Eşlerimiz ve çocuklarımızla eylemler yapacağız. Cumartesi ve pazar günü için hepsini buraya getireceğiz. kitle örgütleri, diğer sendikalar da buraya gelecek ve sesimizi bir kez daha duyuracağız.

İzmir'de ambar işçileri direniyor

Ambarlar, çalışma koşullarının en ağır olduğu iş alanlarından biridir. Tümüyle beden gücüne dayanarak ve ağır yük kaldırmaya dayalı çalışmada, işçilerin sağlıkları sürekli tehdit altındadır. Genelde bir sitenin içine yayılmış, 10-20 kişi civarında işçi çalıştıran küçük işletmelerden oluşmaktadır. Bu da işçilerin dağınık ve örgütsüz olmasını kolaylaştırır. Çalışma koşulları ağır, mesailer uzun, iş güvencesi azdır. Aile ya da sosyal yaşam diye birşey bırakmaz ambar çalışması. İşin koşullarından dolayı genç işçi emeğine dayanır. Gençler işe vasıfsız olarak girerler, emekli olma ihtimalleri ise düşüktür. İşin yoğunluğundan dolayı bedenler hızlı yıpranır, hele ki bir sakatlık durumu söz konusu olursa, işçi bir anda ortada kalır. Örgütlenmek tek kurtuluşudur ambar işçisinin.

Ancak örgütlenmenin önünde de ciddi zorluklar vardır. Akdeniz Selçuk Ambarı'nda yaşanan direniş de bunun bir örneğidir. Direnişteki işçilerde büyük bir kazanma kararlılığı var, çünkü sendikali olduklarında koşullarının değişeceğini, sendikali işçilerin daha iyi maaş ve sosyal haklara sahip olduklarını biliyorlar. Sendikanın onları yalnız bırakmaması da önemli bir etken. Sitedeki diğer ambar işçileri de, direnişteki işçilere destek veriyor.

İşçiler işyerinin önünde sürdürüyorlar direnişlerini. Açık havadalar, çadır kurmalarına izin verilmiyor. Yemek ihtiyaçlarını, sendikanın örgütlü olduğu diğer işyerlerindeki işçilerin kolektif sahiplenışı ve katkıları ile karşılıyorlar. Bir saldırı gündeme geldiğinde, sitedeki diğer işçiler yardıma koşuyorlar, sayıları bir anda 150'ye 200'e çıkabiliyor, yaşanan saldırıyı bu kolektif güçle püskürtüyorlar. Grev ziyaretleri gerçekleştirildiğinde, gelen ziyaretçi sayısı sembolik bir düzeyde de olsa, kalabalık da olsa önemli değil; sitedeki herkes toplanıyor ve sloganlarla bir eylem havasında karşılanıyor ziyaretçiler. Yani ziyaretçiler, direnişin havasından etkilenerek dönüyorlar geriye. Grev kırıcılarını engellemek için, farklı yöntemler de kullanıyorlar.

Direniş, eylemcilerin coşkusunun büyüklüğü ile ilerliyor. İşverenin sıkışma noktalarını iyi değerlendiriyor, yüksek bir morale ve sendikali diğer işçilerin güçlü bir sahiplenmesiyle güzel adımlar atıyorlar.

Ancak eylem iki önemli eksiklik taşıyor. Birincisi, direnişin destek güçlerinin daha geniş bir alana yayılması konusunda atılan adımlar zayıf kalıyor. İkincisi ve en önemlisi, ambarlar işkolunda yaşanan sendikal parçalanmanın etkilerini ciddi biçimde yaşıyorlar. Tümtis ile Nakliyat-iş arasında yaşanan gerginlik ve çatışmalar, bu direnişe de yansıyor. İki sendikanın birlikte hareket etmesi, direnişin çok daha etkili olmasını sağlayabilecek durumda iken, İzmir'de de yaşanan iç çatışmaların etkisinden dolayı Nakliyat-iş uzak duruyor. İki sendika da bu durumun sınıf mücadelesine ne kadar büyük zarar verdiğini görmüyor, bunun sorumluluğu ile hareket etmiyorlar.

Yanda, direnişe aktif destek veren sendikali bir ambar işçisinin direnişe ilişkin değerlendirmelerini yayınlıyoruz.

Akdeniz Selçuk ambarı, merkezi İzmir olmak üzere Konya, Aydın, Denizli, Burdur bölgelerine çalışan bir ambardır. Ambarda işbaşı 8.00'de başlar. İlk yapılan iş, bölgelerden gelen araçların boşaltılmasıdır. Öğleden sonra piyasadaki mallar toparlanmaya başlanır. Günde yaklaşık 15 kamyon sarılır. Kamyonun bir tanesi yaklaşık 15 tondur. Bir günde sarılan kamyon yükünün toplamı ise hemen hemen 200 tonu geçer. Bu yükün tamamı 13 işçinin sırtından geçmektedir. Bu ağır çalışma koşulu, gece geç saatlere kadar devam eder.

İşin bitişi en erken 23.00'tür, en geç ise 02.00'ye kadar devam ettiği olur. Bu çalışma temposundan dolayı, işçilerin aileleriyle olan ilişkileri tamamiyle kopuktur. Üstelik insanca yaşayacak ücreti alamamaktadırlar. Bazı arkadaşların sosyal güvencesi bile yoktur.

Bu şartlara daha fazla dayanamayan 3 işçi, sendikamıza (Tümtis) gelerek üye olmak istedi. Pazartesi noterde kayıtlarını yaptırıp işe başlamaya gittiler. Ancak patron yalakaları, hemen patrona haber vermiş. Patron da işçilere, sendikadan istifa etmeyi dayatmış. İşçiler bunu kabul etmeyince de işlerine son vermiş.

Bu durum üzerine, şube başkanımız birkaç arkadaşımızla birlikte Akdeniz Selçuk ambarının patronuyla görüşmek için gitti. Patron, "sendika ve hukuk tanımam" diyerek giden temsilci arkadaşlarımıza hakaret edip iş yerinden kovmaya çalışınca arkadaşlarımız, buna karşılık olarak patronu tokatlamışlar. Ertesi gün, Akdeniz Selçuk'ta bulunan 3 arkadaşla birlikte yaklaşık 40 kişi "Sendikal Hakkımız Engellenemez" pankartıyla direnişi başlattı.

İlk 3 gün Akdeniz Selçuk'ta yaprak bile kıpırdamadı. Ne mal toplandı ne dağıtım yapıldı. 3 gün sonra 6 arkadaşımızın daha direnişe katılmasıyla sayımız 9'a yükseldi. Bu süreçten sonra işleri yürütebilmek için patron grev kırıcılara, sivil faşistlere ve polise yaslanmaya çalıştı. Ege Ulaşım ve Bak Kargo'dan gelen yaklaşık 25 çalışanla birlikte, Meryem denilen taşeronla, 40 kişilik sivil faşist grupla ve bir kez daha gerçek yüzünü gösteren ve kimlerin hizmetkarları olduğunu ortaya koyan polisin desteğiyle mallarını dağıtmaya çalıştı. Ancak buna hazırlıklıydık, bu nedenle başarılı olamadılar. 4.gün faşist grup polis desteğiyle araçları dağıtımaya çıkarmaya çalıştı, ama bizler engelledik. Direniş yerinde bekleyen arkadaşların üzerine içerden taş atılmasıyla başlayan çatışmada, bizim tavrımız servise çıkan araçların camlarını kırıp, araç şoförlerinin dövülmesi oldu. Böylece hak ettikleri cevabı verdik.

Çatışma esnasında polis kamerasının çektiği görüntülerden, bir arkadaşın ifadesi alınmak istendi. Pınarbaşı Karakoluna şube başkanıyla birlikte gidildi. Akşam 21.00 sularında başkanla birlikte arkadaşın bırakılmadığı haberi gelince, Tümtis üyesi yaklaşık 150 kişilik bir grupla birlikte karakola giderek arkadaşlarımızın bira-

kılması için eylem yaptık. Eylemden 5 dakika sonra arkadaşlarımız serbest bırakıldı.

5. gün polis eskortu eşliğinde dağıtımaya çıkıldı, bizler 5'er ve 6'şarlı gruplar oluşturarak dağıtımları engellemeye çalıştık. Ancak polis buna müdahale etti. Ayakkabıcılar sitesinden 6 kişi, Dalan Sabunları önünden 7 kişiyi gözaltına aldılar. Alınanların durumunu öğrenmek için karakola giden şube başkanımızla birlikte 4 kişi daha gözaltına alındı. Alınan arkadaşlardan ikisini, karakolda hastanelik edilene kadar dövdüler. 17 kişi hakkında 5 ayrı dosya hazırlanıp, pazar günü nöbetçi mahkemeye sevk edilen arkadaşlar, tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldılar. Pazartesi günü arkadaşların da serbest bırakılmasıyla birlikte yapılan basın açıklaması, eylem havasında geçti.

Ertesi gün 10 kişilik gruplar oluşturuldu. Bu gruplar Akdeniz Selçuk ambarının müşterilerini dolaşarak daha ucuz fiyata onların mallarını örgütlü olduğumuz ambarlara aktardılar. Burdaki amacımız, Akdeniz Selçuk ambarının işlerini kesmekti. 2 hafta sonra, günde 15 kamyon mal saran Akdeniz Selçuk, artık 3 kamyon dahi mal saramayacak duruma geldi.

Bu defa patron kendi suçun örtbas etmek ve haklı konuma yükselmek için kamuoyu yaratmaya çalıştı. Üyesi olduğu ZAMAN gazetesine giderek verdiği haberde, TÜMTİS sendikasının işyerine gelerek işçileri zorla üye yaptığını, üye olmak istemeyen işçilerin memleketlerine kaçtığını anlatarak; "Ben sendikalara karşı değilim, zorbacılara karşıyım. Devletten ve polisten bana sahip çıkmalarını istiyorum" diyor. Böylece polis ve faşistlerin yanısıra dinci kesimlerin de desteğini almaya çalışıyor.

Eylem kırıcılığı yapmak için gelen faşistlerin esrar içtiğini gören arkadaşlar, polise giderek durumu haber verip görevlerini yapması gerektiğini söylediklerinde, polis hiçbir müdahalede bulunmuyor. Sadece bu bile, polisin görevini göstermeye yetiyor. Polis, uyuşturucu ve esrar kullanan faşistlere karşı değil, işçilerin sendikal hakları için yapılan eylemlere karşı durarak, varlık nedenlerini bir kez daha ortaya koydu.

Esrar ve uyuşturucu içen faşistlerin direniş yerinde bekleyen arkadaşlara karşı tahrikleri artmaya başladı. Araçları üzerimize sürmeleri, bakışları ve küfürleri artınca, çatışmaya dönüştü. 25 kişiyle başlayan çatışmada, sitenin yakın olmasından dolayı 10 dakika içinde 200 kişi toplandık. Polisle faşistler inlerine geri dönmek zorunda kaldılar.

Akdeniz Selçuk patronu her geçen gün biraz daha zor duruma düşüyor. 13 kişiyle yaptığı işi artık 25 kişiyle yapıyor. Bu işi yapanlara 200 YTL haftalık vereceğini, sigorta yapacağını ve kadroya alacağını vaadeden patron, servise çıkan araçları korumak için yaklaşık 40 kişilik faşist grubu da, sırf sendikayı kabul etmemek için beslemeye devam ediyor. Bizler ise çalışma koşullarımız ve sendikal mücadelemiz için onurlu direnişimizin 5. haftasında kararlılıkla devam ediyoruz. Sendikal hakkımız engellenmez ve HAK VERİLMEZ ALINIR şiarıyla direnişimiz sürüyor.

Fransa'da ulaşım ve enerji sektörünün en kitlesel grevi

18 ve 19 Ekim'de tren yollarında ki grev son yılların en kitlesel grevine dönüştü. Tren yollarındaki greve katılım yüzde 73.3'le 1995'teki katılımı (yüzde 67) geçti. Fransa'nın değişik kentlerinde 130 miting gerçekleşti, yüzbinler sokaklarda Sarkozy'nin sosyal hak gaspı programını grev ve gösteri yaparak protesto etti. Fransa'da ulaşım durdu, Paris'te metrolar çalışmadı. Öğretmenler eylemlere destek verdi, enerji sektörü üretimi durdurdu. Grevlere katılımın rekor boyutlarda olduğu herkesin birleştiği nokta oldu.

Bu günlerde tüm Avrupa Birliği'nin gözü Fransa'daki grevdeydi. Fransız işçiler patronların gözünü o kadar korkutmuş ki, Sarkozy'nin istediği "hızlı çözüme" kimse inanmıyor. Sarkozy ile umutlanan AB'li emperyalistler, bu grevle birlikte tekrar 1995'i hatırlıyor ve Sarkozy'ye, Juppe hükümetinin o dönem yapmak istediği ve tozlu raflara kaldırmak zorunda kaldığı sosyal hak gaspları projesini hatırlatmaktan kendilerini alamıyorlar. Korkuları belli, Fransız işçi sınıfının tüm Avrupa'ya yeniden örnek olması. Almanya'da sosyal demokratlar şimdiden yaşadıkları oy kaybından ve Yeni Sol'un güçlenmesinden kaynaklı Ajanda 2010 sosyal haklarına saldırı programında geri atmak gerektiğini savunmaya başladılar.

Sarkozy, grev öncesi ve sonrası işçi ve emekçilere meydan okudu. Basının 6 ayda tüm "reformları hayata geçireceğim" dediği için adını "spedy Sarkozy" (hızlı Sarkozy) koyduğu Sarkozy, bu işin o kadar kolay olmayacağını grevlerle anlamış olsa da umudunu Fransız işçi ve emekçilerini bölmeye bağlıyor. Fransız burjuvazisi, bu sefer saldırısını Fransa'da en ayrıcalıklı işçi ve emekçiler diye bilinen kesimden başlattı. Grev sırasındaki röportajlardan da görüldüğü gibi grevcilere verilen yoğun desteğe rağmen Sarkozy'nin tuzağına düşenler de az değil. Bunlar arasında da en çok orta direk geliyor. Çünkü Sarkozy onlara vergi indirimi vaad ediyor.

Sarkozy'nin açıkladığı sosyal yıkım planına bakıldığında ise bu sal-

dırdan tüm işçi ve emekçilerin nasibini alacağı hemen belli oluyor.

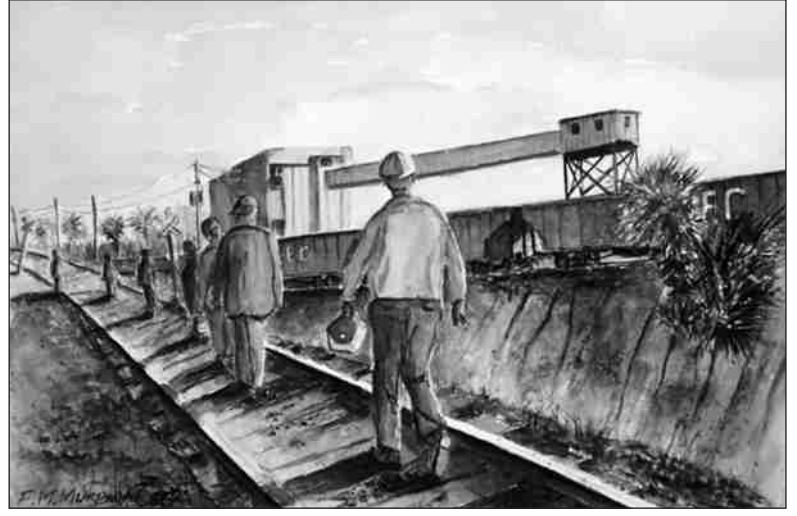
Sarkozy 6 ayda çıkarmayı planladığı saldırılarla kamu alanında çalışan özellikle tren yolları, kömür ocakları, otobüs şöförleri ve enerji sektöründeki 1 milyon 600 bin memurun özel statülü haklarını ellerinden alacağını, emeklilik yaşını yükselteceğini; Almanya sisteminde olduğu gibi işsiz olup da kendisine önerilen işi kabul etmeyen işsizlik parasının kesilmesini; devlet memurlarının sayısının azaltılmasını;

işten atılmanın kolaylaştırılmasını, yani iş güvencesinin ortadan kaldırılmasını; haftada 35 saatlik çalışmaya son verilmesini; işyeri sendikacılığının yaygınlaştırılmasını;

şu an 60 olan emeklilik yaşının artırılmasını; şu an 1280 euro olan asgari ücretin enflasyona bağlı olarak belirlenmesini ortadan kaldırarak bir komisyona verilmesini öngörüyor.

Grevde CGT sendikasının yöneticilerinin açıkladığı ve sendikacıları en çok korkutan ise, Sarkozy'nin demir Lady lakaplı Thatcher'ın İngiltere'de sendikalara saldırdığı gibi saldırıyı planlaması. Fransa'daki örgütlülük, tüm AB'li emperyalistlerin korkulu rüyası ve hepsi Sarkozy'yi tüm güçleriyle destekliyor.

Ancak Fransa örneğinde 1995'de de görüldüğü gibi emperyalistler planlarını yapar ancak bu saldırı planlarının hayata geçip geçemeyeceği işçilerin mücadele gücüne ve örgütlülüğüne bağlıdır. Bugün de işçiler oyuna gelmeyip patronların böl-yönet politikasını boşa çıkardığı sürece, Sarkozy'nin şimdiden delik deşik olan planı grevlerin altında kalacaktır.

Almanya'da tren yollarında Greve devam

Almanya'da tren yollarında aylardır uyarı grevleri ve grevler sürüyor. Alman Tren Yolları mahkeme aracılığıyla grevleri yasaklıyor, sendika mahkemelerde her defasında bu kararı geri aldırıyor. Tren yollarında son olarak 24 ve 25 Ekimde 30 saatlik grev yapıldı. 7400 tren çalışmadı, 10 milyonun Euro zarar meydana geldi. Anketlerde halkın yüzde 53'ü grevlere destek veriyor. En büyük destek grevden en çok etkilenen Doğu Almanya eyaletlerinden geliyor. Tüm bu olumlu koşullara ve GDL sendikasının kararlılığına rağmen grev uzuyor, bir türlü işveren masaya oturtulamıyor. Bunun önemli üç nedeni var.

Birincisi, mahkeme yük trenlerinde ve uzak mesafeli yollarda çalışan trenlerde grevi yasakladı. Bu grevin gücünü çok önemli ölçüde kırıyor çünkü üretimi durduramıyor, ekonomiyi yeterince sıkıştıramıyor. İkincisi, tren yollarında üç sendikanın örgütlü olması ve en çok üyeye sahip DGB'ye bağlı Transnet'in tren yolları işçi ve emekçileri satarak TİS imzalaması ve özelleştirmeye onay vermesi. Çalışanların

gözünü boyamak için de aldığı yüzde 4.5'lik zammı büyük bir başarı olarak göstermesi. Üçüncüsü ise, makinistlerin ayrı bir sözleşme talep etmesi, neredeyse sadece makinistlerin örgütlü olduğu GDL sendikasının tüm tren yolları çalışanlarının haklarını savunmak yerine, sadece makinistleri ön plana çıkarması ve bunun çalışanlar arasında "bölücülük ve ayrımcılık" yapıyor duygusunun uyanması.

Bu nedenler grevi zayıflatıyor. Çünkü Transnet'li makinistler, GDL'li makinistler grevdeyken trenleri kullanıyor, bazı yerlerde otobüs şöförleri bile makinist olarak işe alındı, hedef tabi ki grevi etkisizleştirmek.

Grev sırasında greve gitmeyip çalışan tren yolları işçileri ile yaptığımız görüşmede, kendilerinin Transnet üyesi olduklarını aslında grevi desteklediklerini, çalışma koşullarının ağır olduğunu, çoğunun aile yaşamı diye bir şeylerinin kalmadığını, bunun karşılığında aldıkları para ile ailelerini geçindirecek durumda olmadıklarını anlattılar. O zaman "siz de greve destek verin" dediğimizde, elleri ile makinistlerin kabinlerini göstererek "treni onlar kullanıyor" deyip işin içinden çıkmaya çalıştılar. Biraz daha sıkıştırdıkça "bizim en büyük sorunumuz bu alanda üç sendikanın olması ve birlikte hareket etmek yerine birbirlerine düşmesi, böyle olunca onlar grevde, biz çalışıyoruz, ama hepimiz grevin başarıya ulaşmasını destekliyoruz" dediler.

Alman Tren Yolları, grevleri yasaklatmak için yine mahkemeye başvurdu. Özellikle yük taşımacılığı alanında işverenler grevlere karşı ciddi bir saldırı içinde. GDL, gelecek hafta yeni grev tarihlerini açıklayacağını ilan etti ve "Alman tren yolları bizi provoke ederse, biz de buna cevap vermesini biliriz" diyerek meydan okudu. Alman Tren Yolları, TİS masasına oturmayıp grevi sürece yayarak, greve verilen desteği azaltmayı umuyor. Makinistlerin daha etkili olabilmesi ve bu süreci kısaltması ise, grevlerini yaygınlaştırmalarından ve diğer tren yolları çalışanları ile kaderlerinin ortak olduğunu göstermesinden geçiyor.

“Bütün Paraların Parası” TAHİL

Zamlar tepemize atılan taşlar gibi yağmaya başladı. Kafamızı en fazla kanatan da ekmek zammı.

Daha önce gramajı düşürülerek yapılan zamdan sonra, şimdi de ekmeğimizi, fiyatında yapılan zamlarla yemek zorunda bırakıldık. Yani, sadece ısınamamak, okula gidememek, işsiz kalmak, ilaç alamamak, kira ödeyememek değil, aç kalmakla da karşı karşıyayız. Resmi açıklamalarda bile (Türkiye İstatistik Kurumu TÜİK'in 2006 Hane Halkı Bütçe Anketi), kira artışları nedeniyle insanların boğazından kısıp kiraya para yetiştirmeye çalıştığı ortaya dökülmüşken yapıldı ekmek zammı. İşçi ve emekçilerin büyük bölükler halinde açlığa terk edilmesi gibi son derece hayati öneme sahip ekmek zammı üzerine, en yetkili ağızların açıklamaları ise, kitlelerin açlığı ile dalga geçer nitelikte.

Ekmek zammı tartışmaları, kuraklık ve Toprak Mahsulleri Ofisi TMO'nun buğday stoku yapmamış olması üzerinde yürütülüyor. Üstelik “devlet baba” da yüzde 30'luk zammı fazla buluyormuş!

Oysa Türkiye'nin buğday rekoltesindeki düşüş, kuraklık tehlikesi bu kadar büyümemişken başlamıştı. Kaldı ki, açıklandığı haliyle bile kuraklığın rekolte düşüşündeki etkisi, yüzde 20 oranında. Öte yandan TMO'nun buğday alım-satım işlemlerinde zaten sınırlandırılmış bir rolü var ve dahası bu sınırlandırılmış rol de ortadan kaldırılmaya çalışılıyor.

Çark Yoksul Köylüleri Ezerek İşliyor

Tahıl üretimi, bir zamanlar “tahıl deposu”, “buğday ambarı” olan ülkemizde, fiyat politikaları ve uygulamalarla –özellikle de son yedi yılda– olabildiğine düşürüldü. 2002 yılında buğday ithalinin serbest kalması kararlaştırılmıştı ve zaten bu tarihten sonra üretimin düşme tehlikesi fazlasıyla büyümüştü. 2005'te 21 milyon ton, 2006'da 20 milyon ton olan buğday rekoltesi, 2007'de 16.5 ton olarak açıklandı örneğin.

Dolayısıyla 2000'li yıllar, buğdayda da felaket yılları. Türkiye'nin sadece buğday ithalatı (yıllık) 15 milyon ton civarında olmasına karşın, üretim her yıl büyük miktarlarda düşüş gösterdi. Çünkü emperyalist tarım politikaları gereği Türkiye buğdayı da ithal etmek zorunda. Dolayısıyla, bir yandan taban fiyatları buğdayın kilogram maliyetinin altında verilirken, diğer yandan ödenmeyen DGD'ler (Doğrudan Gelir Desteği), mazot ve gübre gibi en önemli tarımsal girdilerde artan fiyatlardan beli bükülen köylülerin “alternatif üretim”e yönlendirilmeleri, büyük çoğunluğun buğday ekmekten vazgeçmelerine yol açtı.

Eskiden “buğday ambarı” olması ile övünülen Orta Anadolu'da buğday rekoltesi yüzde 40'ın altına düştü mesela. Adana ve Bursa gibi illerde de buğday ekilen arazilerin sayısında hızla düşüşler yaşandı. Taban fiyatlarında her yıl tekrarlanan trajedi, yaşanan sorunların önemli bir ayağını oluşturuyor. Bu yıla özgü bir sorun değil bu. 2002'de Adana'da yaşananlara bakalım:

Adana ZMO'nun (Ziraat Mühendisleri Odası) hesaplarına göre toplam maliyeti zaten 400 bin liranın

üzerinde olan buğdayın (1 kg. buğdayın) taban fiyatı, ZMO'nun tahminine göre 400 bin 625 liraydı ve buna yüzde 25 üretici karı da dahildi. Oysa buğday taban fiyatı hem gecikmeli olarak, hem de maliyetinin çok altında açıklanmıştı. 218 bin liraydı sadece. Kapıları hacizcilerin dayandığı borç içinde boğulan köylüler, buğdaylarını açıklanan bu fiyattan satmak zorunda kaldılar. Kürt illerinde ise durum daha da vahimdi, çünkü buğday alım fiyatı 180 bin liraya dek düşürülmüştü.

Topraklarına, varına-yoğuna haciz gelmesin diye ürününü açıklanan taban fiyatları neyse ona zararına satmaktan başka çaresi kalmayan köylüler, alelacele satış yaptıktan sonra, alım fiyatlarının 380 bin liraya çıkarıldığını gördüler. Kuşkusuz, bu bir tesadüf değildi. Fiyat yükseltenler, köylünün içinde bulunduğu durumu çok iyi biliyorlardı ve bu spekülörlerin ceplerini doldurmak isteyenlerin bir oyunuydu, zaten sistemin çarkı böyle dönüyordu: Piyasayı yöneten az sayıda tekelin lehine ama geniş yoksul köylülerin aleyhine işleyen bir çark. Fiyat politikalarında yaşanıyor muş gibi gösterilen kargaşa, aslında son derece düzenli işlemişti. TMO'nun alım fiyatlarını düşük tutmasıyla ürününü yok pahasına spekülörlere kaptıran köylüler, en temel ihtiyaçlarını bile karşılayamazken; stok yapan spekülörler yüzde 80 oranında artan alım fiyatları üzerinden piyasaya ürün sürüyor ve karlarını alabildiğince katlıyorlardı. Bu arada, ithal buğday meselesinde de bir dolu soygunculuk olayı ortalığı kasıp kavuruyordu. (*) Arkasından ekmeklik un, ekmek, makarna fiyatları da bu durumdan etkileniyor, kitleler açlığa terk ediliyordu. Sadece ekmek, makarna gibi en geniş kitlelerin sofralarından eksik etmediği ürünler değil, tahıl fiyatlarındaki artış nedeniyle yem sanayicileri de fiyat arttırdığı için et, yumurta, süt ve yoğurt gibi temel beslenme ürünlerinin de fiyatlarında fahiş artışlar yaşanıyor.

Bu yıl da benzer şeyler yaşanıyor. TMO, rekoltenin düşük olduğu ocak-mayıs arasında 37.5 kuruş fiyat ile buğday satışına başladı ve haziran ayında fiyatları 42.5 olarak açıkladı. Şimdi TMO, elindeki stokları 47.5 kuruştan satacağını söylüyor. Polatlı Ticaret Borsası'nda fiyat 54.5 dolayında, daha önceden de 60 kuruştı. Yani TMO'nun düşük fiyatla elden çıkardığı buğday fiyatları –geçmiş yıllarda olduğu gibi– sonraki aylarda artış gösteriyor ve bu artışların daha fazlalaşacağı söyleniyor. Öte yandan yine ithal buğday işlemleri başlatılıyor.

Buğday, Ekmek Demek

Stalin'in belirttiği gibi “bütün paraların parasıdır” tahıl. Ve “basit bir meta aracı olarak değerlendirilmelidir”. Çünkü tahıl, “yenmesi mümkün olmayan ve herkeşe satılamayacak olan pamuk değildir. Pamuktan farklı olarak tahıl, içinde bulunduğumuz bugünkü koşullar altında, herkesin satın alacağı olmazsa olmaz metadır.”

Yalnızca ‘30’lu yılların dünyasında değil, bugün de tahıl fazlası, hem bir zenginleşme ve ekonomik-politik

güçlenme aracı, hem de kır yoksullarını boyunduruk altında tutmanın aracıdır.

Kuşkusuz tahıl ürünlerinin en başına buğday oturuyor. Buğday, aynı zamanda ekmek demek. Onun yokluğu ise açlıkla eşdeğer. Bizim ülkemiz (ve bizim gibi ülkeler için) bu çok daha fazla geçerli. 2003 yılında ekonomist Türkel Minibaş, ekmek için, “70 milyonluk Türkiye'nin yüzde 80'inin birincil beslenme ürünü” diyordu ve “nüfusun en alttaki yüzde 20'si sadece ekmekle beslenmektedir” diye belirtiyordu. Yoksullaşma oranının hızla düştüğü son dört yılı düşünürsek, sadece ekmekle beslenenlerin oranının yüzde 20 ile de kalmadığı anlaşılır. Dolayısıyla buğday, yaşamsal önemde bir tahıl ürünü.

İşte bu nedenle, başta ABD-AB gibi ülkeler de dahil tüm emperyalist güçler, biriken tahıl stoklarını –Türkiye'nin de içinde olduğu– bütün bağımlı ülkelerle yaptıkları anlaşmalara satın alma koşulunu koyuyorlar. Elbetteki bu koşulu kitlelerin beslenme ihtiyacını karşılamak için değil, aksine, yığınların açlığı üzerinden zenginleşmek ve güçlenmek için dayatıyorlar.

AB ile yapılan serbest ticaret anlaşmasına göre, zengin bir buğday ülkesi olan Türkiye, buğday yerine onların belirlediği başka ürünler ekecek ve her yıl 300 bin ton ekmeklik buğdayı AB'den satın alacak. (31.7.02 tarihinden itibaren AB ile yapılan bu anlaşma gereği, TMO her yıl ithal işlemleri başlatıyor.) Bu bir zorunluluk. Zorunluluk, AB anlaşmaları ile sınırlı değil. Fiyatların Chicago (ABD) Borsası'na göre belirlenmesi de bir zorunluluk. Yani ülkemizdeki ihtiyaçların ne yönde olduğu, toprağın yapısı, iklim koşulları vb. somut hiçbir gelişme, fiyatların Chicago Borsası'nı dikkate alarak saptanması zorunluluğunu ortadan kaldırmıyor. Örneğin Chicago Borsası, aralık teslimi 36.5 kilogram buğday, 7.54 dolara satış gördü ve bu miktar bugüne dek yapılan rakamların en yükseğini oluşturdu.

Dünya buğday fiyatları, ocak ayından bu yana yüzde 60 oranında artış gösterdi. ABD Tarım Bakanlığı ise 31 Mayıs '08 tarihine dek (piyasa yılının son tarihi), dünya buğday stoğunun 114.8 milyon tona düşeceği yönünde tahminlerde bulundu.

Dünya halkları büyük felaketlerle karşı karşıya. Emperyalist paylaşım savaşı sadece petrol üzerinden değil su ve tarım alanları üzerinden de bütün şiddetiyle halkları felaketlere sürükleyecek. 2000'ler dünyasının tüm emperyalist plan ve programları, dünyanın yeniden paylaşılması ve pay kapma temelinde yürütülüyor. Bütün çatışma ve “uzlaşma” noktaları bu zeminde artarken, elleri ezilen ve sömürülen kitlelerin boğazını sıkılamakla meşgul.

Türkiye de daha 2000 yılına girmeden İMF ile yaptığı anlaşmalarla tarımı yeni baştan düzenledi. Sübvansiyonlar kalktı. Taban fiyatı uygulamasından vazgeçeceğini taahhüt etti. Sözleşmeli çiftçilik ve Doğrudan Gelir Desteği politikasına geçiş yapıldı. “Alternatif ürün” adı altında, içlerinde buğday ve pamuk da olmak üzere bazı temel ürünlerin üretiminde kısıtla-

malara gidildi ve bu temel ürünler yerine emperyalistlerin belirlediği ürünlerin üretimine geçildi. Aynı zamanda yapılan anlaşmalarla temel ürünleri ithal etmeyi kabul etti.

Yani sorunun kaynağı, hem emperyalist ekonomik programlar ve tarım politikaları hem de Türk işbirlikçi tekeli burjuvazinin söz konusu program ve politikaları harfiyen yapmakta son derece hevesli olması... Bugün gelinen nokta, bütün bu uygulanmakta olan program ve politikaların sonuçlarıyla ilgili. Örneğin sa-

dece 1999 ve 2006 yılları arasında kırdan kente göç eden kişi sayısı 3 milyona yaklaştı. Bu demek ki, 7 yılda yaklaşık 3 milyon kişi artık tarımsal alanların dışına düştü. Geçim derdi nedeniyle kentlere taşınan yığınlarca insanın önemli bir kısmı iş de bulamadı. İş olanları bile, işsiz kaldığı milyonlarca işsiz arasına katıldı, yoksulluk sınırının altında yaşayanların sayısı tırmanışa geçti.

Ücretli Kölelik Değil Özgürlük Savaşı

"Kolhoz ve Sovhozların ellerinde bulundurdıkları büyük toprak alanları, traktörlerin, kombinaların ve diğer karmaşık tarım makinelerinin en üretici şekilde kullanılması, doğru ürün sırasının yerleştirilmesi, toprağın rasyonel olarak kullanılması için önlemlerin yürütülmesi, sulama ve sudan arıtma kanallarının açılması, orman dikilmesi vb. için olanaklar sunmaktadır. Toprak, diyordu Marx, doğru bir şekilde işleme tabi tutulduğunda, sürekli olarak kendisini iyileştirir. Sosyalist toplum, toprak verimliliğinin sürekli olarak artmasını ve tarımsal üretimin son derece yüksek üretkenliğini güvence altına alan rasyonel bir tarım sisteminin yaratılmasının bütün olanaklarını açmaktadır. Rasyonel tarım sistemi, onun yoğunlaştırılmasını talep eder. Tarımın yoğunlaştırılması, mevcut pörka alanına ek üretim aracı yatırımı her hektar kullanım alanından azami ürün miktarının alınabilmesi amacıyla iktisat yürütme yöntemlerinin iyileştirilmesini gerektirmektedir. Yoğunlaştırma, mineral ve organik gübrenin kullanımı, verimli hayvan ırklarının yetiştirilmesini, ziraat ve hayvan tekniğinin en yeni kazanımlarının kullanılması vs. gerektirmektedir. Bir tarımsal ürün bolluğunun yaratılması, tüm tarımsal kültürlerin hektar başına verimlerinin mümkün olduğunca yüksek derecede artırılmasını, hayvanların veriminin artırılmasıyla paralellik içinde hayvan mevcudunun büyütülmesini gerektirmektedir. Bu, sosyalist tarımın ana gelişme çizgisidir. (**)

İşte sosyalist tarımın ana çizgileri! Çünkü sosyalist tarım, önüne görev olarak "halkın besin maddelerine ve sanayinin hammaddelere olan gereksinimlerini her yönlü geliştirme"yi koymuştur. Ve kapitalist tarımda olduğu gibi "daha çok emek"le değil, aksine "daha az emek"le yapmaktadır bu görevi. İnsanlığı yücelten sosyalizme ulaşmak gerekir. Bunun için önümüze çıkan her sorunla mücadele yürütmekle karşı karşıyayız.

Örneğin ekmek zammına karşı mücadeleyi yükseltmeyen bir halk, savaşı ve sömürsüz bir dünya yaratamaz. Kölece çalışma koşullarını reddedip demokratik hak ve özgürlükleri için savaşmayan ezilen ve sömürülen kitleler, köleliğe mahkumdur. Ayağa kalkmalı ve bizden koparılan her dirhem hak gaspına karşı durmalıyız. Kazanımlarımız sosyalizmin yolunu döşeyecektir.

Dipnotlar

* AB'den ithal edilen 30 bin ton ekmeklik buğdayın 25 tonu "fusarium" hastalığı olan buğdaydı. TMO adına ihaleye giren uluslararası bir gözetmen firma, malları alırken sözde kontrolden geçirmişti ama ne olumlu raporu veren firmanın adı açıklandı ne de sözleşme şartları. Uluslararası tahkim yasalarına göre, hakemlik yapan İngiltere'deki başvuru merci GAFTA da (Tarım ve Yem Ticaret Derneği) bu tür durumlarda sözleşme şartlarını baz aldı ve şirketler lehine kararlar çıkarttı.

** Politik Ekonomi Ders Kitabı, 2. Cilt, sf. 216

ABD'nin savaş suçları ve "Sakatlar Ordusu" Büyüyor

Irak ve Afganistan işgaline katılan yaklaşık 1.5 milyon ABD askerinden 185 bininin sakat kaldığı resmi olarak saptandı. International Herald Tribune gazetesinin yaptığı habere göre, işgalde sakat kalıp da yardım için devlete başvuranların sayısı 185 bin. Gazete, bu sayının 700 bine ulaştığını yazıyor. Giderek artan yaralı asker sayısının, ABD Emekli Asker İşleri Kurumu'nun harp malulleri için yaptığı harcamayı arttıracığı, bunun işgal için yapılan askeri giderleri bile geride bırakacağı tahmin ediliyor. Zaten Bush hükümeti de, askerler için yapılan harcamaları yüzde 83 oranında arttırarak bu tahminleri doğruladı.

ABD'nin kullandığı ileri teknoloji ve askeri tıp alanındaki gelişmişliği, kayıp sayısını azaltırken, yaralı asker oranını büyütüyor. Buna karşın yaralanan askerler tedavilerinin yapılmadığını, gerekli ödemeleri alamadıklarını ileri sürerek davalar açıyorlar. Irak'tan döndükten sonra "travma sonrası stres bozukluğu" hastalığına yakalanan bir asker, ücretsiz tedavi hakkı kazanana kadar 12 bin dolar harcadığını belirtip "bize yeni ödeme yapılıncaya kadar iki dolara bile muhtacız" dedi. İki bacağı Irak'ta kaybeden bir çavuş ise, hükümetin protez bacak masraflarını karşılamasına rağmen çeşitli kuruluşlardan ve ailesinden destek alarak yaşamını sürdürdüğünü belirtti.

Psikolojik rahatsızlık ve intihar rekoru

ABD'nin hegemonya savaşının maliyeti her geçen gün artarken, askerlerin devlete güveni azalıyor, yerini gelecek korkusuna bırakıyor. Bir de böylesine haksız bir savaşa katılmış, insanlık dışı uygulamalara karışmış olmanın onursuzluğu, utancı ve ölüncüye dek yakalarını bırakmayacak olan vicdan muhasebesi...

Bu yüzden olsa gerek ABD ordusunda psikolojik rahatsızlıklar ve intihar vakaları da giderek artıyor. Pentagon'un yaptırdığı bir araştırmada, Irak'taki her 5 Amerikan askerinden birinin psikolojik sorun yaşadığı ortaya çıktı. Askerlerin yüzde 45'i, birimlerinde "manevi güç eksikliği" görüyor. Yüzde 35'i ise, bunalım, depresyon ve şiddetli stres problemi yaşıyor. Araştırmaya göre, askerlerin üçte ikisinin Irak'ta yaralanan veya ölen asker arkadaşı bulunuyor ve bu durum askerlerin psikolojik dengesini etkiliyor. Askerlerin dörtte üçü öldürülebileceği veya ağır yaralanabileceği bir tecrübe yaşadığını düşünüyor ve bu durum "yoğun korku, çaresizlik, dehşet" olarak ifade ediliyor.

Diğer yandan intihar oranının da son 26 yıl içindeki en yüksek düzeye ulaştığı saptanmış durumda. ABD Kara Kuvvetleri tarafından hazırlanan rapora göre, intihar eden askerlerin önemli bir bölümü Irak veya Afganistan'da görev yapanlardan. İntihar ve intihar girişiminin en sık yaşandığı yer ise Irak. Kadın askerlerin intihar etme oranının iki kat fazla olduğu-

na dikkat çekiliyor. Ve intihar edenlerin yaklaşık yarısının daha önce psikiyatrik bir soruna yakalandığı, davranış bozuklukları "travma sonrası stres bozukluğu" gibi sorunlar yaşadıkları tespit ediliyor.

Savaş suçları ve "soykırım"

Irak'ta işgalin başladığı 20 Mart 2003 tarihinden bu yana yaşamını yitiren sivil sayısının 1.7 milyona ulaştığı belirlendi. Bu rakamlar, BM ve Dünya Sağlık Örgütü'ne dayanarak saptanmış. Ölenlerin büyük bir bölümünün ise, kadın ve çocuklardan oluştuğu belirtiliyor.

Bir araştırma merkezinin hazırladığı rapor, Irak'ta yaşananları Nazi Almanyası'nın Yahudilere yaptıkları ile karşılaştırıp, "soykırım boyutuna ulaşmak üzere" diyor. Ve Irak'ta çok ciddi oranda organ ticaretinin başladığını vurguluyor.

Körfez savaşındaki kayıplarla birlikte 3.9 milyon Iraklı'nın yaşamını yitirdiğini, Nazi Almanyası'nda ölen Yahudilerin de 5-6 milyon civarında olduğunu ortaya koyan rapor, 1943 yılında İngiltere'nin Hindistan'da 4 milyon kişiyi öldürmesini, birçok ülkenin "soykırım" olarak gördüğünü hatırlatıyor. Bu tarihsel veriler üzerinden gerek BM'nin "Soykırım Sözleşmesi"nin, gerekse Cenevre anlaşmasındaki maddelerin, Irak'ta yapılanları açıkça "soykırım" olarak tanımladığını belirtiyor.

Ne var ki, emperyalist-kapitalist sistemin uluslararası hukuku, bu örnekte de görüldüğü gibi her zaman "güçlü"den yana. O dönemki dengelere göre istenildiği gibi eğilip bükülüyor. Asıl olarak, işçi ve emekçiler, ezilen halklar, kendi güçlerini ortaya koyup, emperyalistleri dize getirdiğinde ancak, bu gerçekler burjuva hukukçuları tarafından itiraf ediliyor. Tıpkı ikinci emperyalist savaşta, Nazi zulmünü, soykırım başta olmak üzere işledikleri savaş suçlarını ortaya seren, başta sosyalist SSCB ve ezilen halkların mücadelesi olduğu gibi...

Irak halkının direnişi de er geç zaferle sonuçlanacak! İşte o zaman ABD ve tüm işgalci güçler, savaş suçlarından, "soykırım"dan dolaayı yargılanacak! İşlenen hiçbir insanlık suçu cezasız kalmayacak!

Su yaşamdır!

Toprağı, havayı ve suyu zehirleyerek, ormanları yok ederek doğa katliamı yapıp, sonra da oluşan felaketi “ilahi güçlere” bağlayan sermaye, oluşan felaketten bile kar elde etmenin yollarını arıyor. Yaşanan su sıkıntısının sorumlusu doğrudan sermayedir. Hükümet tarafından yaşanan kuraklığın nedeni, hep küresel ısınmaya bağlandı. Peki küresel ısınmanın sorumlusu kimdir? Yeni yatırımlara girişmeyen, bilim adamlarının, mühendislerin, hatta devletin kurumlarının, Meclis’in uyarılarına kulak tıkayıp hiçbir önlem almayan da küresel ısınma mıdır?

Bu yaz Ankara ve İstanbul’da yaşanan su kesintileri, bitmez tükenmez su kaynaklarının aslında öyle sanıldığı gibi çok da sonsuz olmadığını bir kez daha gözler önüne serdi. Bugün Kızılırmak ile Ankara’nın, Melen deresi ile İstanbul’un su sorunun çözülmediği iddia edilip gözler boyanıyor, ama ya yarın ne olacak? Bütün büyük nehirler, şehirlere akıtılarak su sorunu çözülebilir mi?

Bu yolun bir çözüm olmağını anlamak için o övünülen “büyük” su kaynaklarının ne kadar yeterli olduğuna, Türkiye’nin su zengini olup olmadığına bir bakmak gerekir.

Türkiye su zengini bir ülke midir?

Türkiye’nin su zengini bir ülke olduğu daha ilkökul çağında öğretilir. Medyada çıkan haberlerle de bu desteklenir. Herkes bitmez tükenmez su kaynaklarımız olduğunu benimser. Az çok coğrafya bilgisi olan da Kızılırmak, Sakarya, Fırat, Dicle, Meriç, Asi, Seyhan, Menderes ırmakları vb. büyük nehirlerimize bakarak, bu efsaneye kolayca inanabilir.

Oysa gerçekler hiç de öyle değildir. Birleşmiş Milletlerden, Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne, (TBMM), Ziraat Odalarından, Devlet Su İşleri’ne kadar birçok kurum ve bilim adamlarının yaptığı araştırmalar, Türkiye’nin şimdilik, “su sıkıntısı çeken ülkeler” kategorisinde yer aldığını, önlem almazsa nüfusunun 100 milyona çıkmasıyla 2025 yılında “su fakiri ülke” konumuna düşeceğini ortaya koymaktadır. Birleşmiş Milletlerin yaptığı sınıflandırmaya göre, kişi başına yıllık su tüketimi 2 bin metreküpün altında olan ülkeler, “su sıkıntısı çeken ülkeler” kategorisinde yer alıyor. Kişi başına yıllık 1652 metreküp su tüketimi düşen Türkiye, bu ülkeler grubundadır. Su kaynakları sabit kaldığı için 2025 yılında nüfusunun 100 milyona çıkacağı öngörülen Türkiye’nin, kişi başına su tüketimi bin metreküpün altına düşeceği için, su fakiri ülkeler kategorisine düşeceği öngörülmüyor.

Türkiye’ye yılda ortalama 509 milyar metreküp (ton) yağış düşüyor. Bunun yüzde 63.5’i buharlaşma, terleme, tutulma ve

Yaşam hakkımız mücadele gücümüz kadardır!

sızma yoluyla kayboluyor. Kullanılabilen yıllık su potansiyeli 110 milyar metreküp civarında. Bunun 95 milyar metreküpü yer üstü, 14 milyar metreküpü ise yeraltı su potansiyelini oluşturuyor. Kullanılabilir su potansiyelinin yüzde 34’ü tesis yetersizliğinden kullanılmıyor. Yıllık kullanılan yerüstü su miktarı 33 milyar metreküp, yeraltı suyu ise 6 milyar metreküptür.

Türkiye’de kullanılan suyun, yüzde 74’ü tarımsal sulamada, yüzde 11’i sanayide, yüzde 15’i ise içme ve kullanma suyu olarak tüketiliyor. Yıllık kişi başına ortalama, 1652 metreküp olan su tüketimi rakamına, tarımsal sulama ve sanayide tüketilen su da dahildir. Sadece içme ve kullanma suyu açısından baktığımız zaman bu miktar iyice düşmektedir.

2001 yılında TBMM’de kurulan “Yeraltı ve Yerüstü Su Kaynaklarımızın Daha Etkin Kullanımını Sağlamak ve Komşu Ülkelerle Olan Su Sorununa Çözüm Bulmak” amacıyla kurulan Meclis Araştırma Komisyonu Raporu’nda sonuç olarak; “Türkiye su zengini bir ülke değildir. Ülkemiz, gerekli önlemler alınmadığı takdirde, yakın gelecekte su sorunları yaşamaya aday ülke konumundadır” denilmektedir. Ancak rapor, Meclis Genel Kurulu’na getirilmeden rafa kaldırılmıştır.

Bütün bu raporlardan ve ilgili kurumların araştırmalarından da anlaşıldığı üzere, Türkiye su zengini bir ülke değildir. Dolayısıyla, bütün nehirlerini toplayıp şehirlere bağlasa bile, yakın gelecekte suyu yetmeyecektir. Bu yüzden, var olan su kaynaklarını daha iyi koruma ve kullanılan suyun yeniden kullanılması yönünde yatırımlar yapılmazsa, ülkeyi karanlık bir gelecek beklemektedir.

Kuraklığın sorumlusu küresel ısınma; peki onun sorumlusu kimdir?

Bir dönem bilim adamları uyarmaya çalışırken küresel ısınma ve sonuçları konusunda kılı kıpırdamayanlar, bugün küresel ısınmayı ağızlarından düşürmüyor. İnsanlar susuzluktan kırılıyor mu, sorumlusu küresel ısınma! Her yağmurun ardından evleri su içinde kalan emekçilere suçlu gösteriliyor; küresel ısınma! Nehirler, su havzaları kuruyor, yine sorumlu küresel ısınma!

Peki küresel ısınmadan kim sorumludur? Tam da bu noktada, özellikle AKP hükümeti, gerçekleri karartıp “takdir-i ilahi” diyerek sorumluluktan kurtulmaya çalışıyor.

Böyle olunca, onyıllar boyunca içme suyuna yatırım yapmayan, yeni yatırım projelerini rafa kaldıran, bilim adamları ve ilgili uzmanların uyarılarına kulak tıkayan hükümet ve belediye yetkilileri, suçsuz oluyor. Çünkü suçlu, küresel ısınma! O da “takdir-i ilahi” olduğu için dua etmekten başka elden bir şey gelmez! Bu nedenle de çözüm olarak sunulan, yağmur duasına çıkmak!

Oysa küresel ısınmanın sorumlusu, kar hırsıyla toprağı, havayı ve suyu zehirleyen AKP hükümetinin de uşaklığını yaptığı emperyalist ve yerli işbirlikçi sermayenin ta kendisidir. Altın madeni aramaları, plansız hidroelektrik santralleri, B2 adlı orman katliamı yasası, nükleer santral yapma kararlarıyla, doğayı katletme kararlarının altına imza atan AKP hükümeti, küresel ısınmadan ülkemizde en çok sorumluluğu olanların başında gelmektedir.

Emekçilerin su tasarrufu halk sağlığından tasarruftur

Yazın yaşanan su sıkıntısından sonra AKP hükümeti ve belediyeleri, üç ana “çözüm” üretti: Birincisi, yağmur için dua etmek, ikincisi ülkenin bütün su kaynaklarını özel şirketlere peşkeş çekmek, üçüncüsü ise emekçilerin daha az banyo yapması.

Onlara göre, susuzluğun sorumlusu, dişini fırçalarken ya da tıraş olurken musluğu açık bırakan ve çok banyo yapan emekçilerdi. Milyarlar harcanarak ilan panoları hazırlanarak, emekçiler su tasarrufuna çağrıldı. Emekçiler diyoruz, rezidanslarda jakuzide zevk yapanlar, ya da lüks otellerin havuzlarında etrafa su sıçratarak yüzmenin zevkini çıkartanlar, susuzluğun sorumlusu olarak görülmüyordu. Bütün suçlu elde bulaşık yıkayan emekçilerdi. Susuzluk konusunda öyle bir kaygı ve panik yaratıldı ve öyle bir hava yaratıldı ki, insanlar, hafiye gibi, komşusunu izlemeye, araba ya da halı yıkayanları ihbar etmeye başladı.

Oysa kullanılan bütün suyun yalnızca yüzde 15’i içme ve kullanma suyu. Böyle bir araştırma yapılmazsa da bunun da çok az bir bölümünün emekçilerin evlerinde kullanıldığı açıktır. Geri kalanı sanayi ve tarımsal sulamada kullanılıyor. Ama bu alanlarda suyun yanlış ve bilinçsiz kullanımı konusunda hiçbir şey söylenmiyor.

Suyun yüzde 11’i sanayide kullanılmaktadır. Sanayide kullanılan su, genel şehir şebekesinden verildiği için, içme suyu kalitesindeki sudur. Oysa atık suların arıtılmasıyla elde edilecek su, rahatlıkla sanayide ve tarımda kullanılabilir.

Tüketilen toplam suyun yüzde 74 gibi büyük bir kısmı tarımsal sulamada kullanılmaktadır. Sulamada kullanılan suyun yüzde 95’i yüzeysel sulamayla ve tarlalara açılan kanallar yoluyla yapılmaktadır. Bu da aşırı sulama ile bir taraftan aşırı su tüketimine, diğer taraftan da toprağın çölleşmesine neden olmaktadır. Damlama ve yağmurlama sistemiyle ve ürüne göre bilinçli yapılacak bir sulamayla büyük miktarlarda tasarruf sağlanabilecektir. Nitekim TBMM Araştırma Komisyonunun raporunda, yapılan sulamanın yüzde 25’inin bu teknikle yapılmasıyla yüzde 40’lık bir su

tasarrufu sağlanacağı ifade ediliyor. Sadece bunun yapılmasıyla, evlerimizde kullandığımız suyun üç katı bir su kullansak bile bugün yaşanan su sıkıntısı yaşanmaz.

Ya da suyun nakledilmesinde kullanılan borular ve altyapı yenilendiğinde de büyük miktarlarda tasarruf sağlanabilir. Ankara'da su kesintilerinin yaşandığı bir sırada ana su borularının iki kere üst üste patlaması, susuzluk yaşayan Ankaralıların öfkesini patlattı. Ama biliyor muyuz ki her gün patlayan borulardan akan suyun binlerce katı, eski borulardan toprağa sızıyor. İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyük şehirlerde, eskimiş su borularından taşınan suyun yarısı toprağa akmaktadır. Borulardan kaçığın önlenmesiyle bile bütün şehrin tükettiği suyun yarısı kadar su tasarrufu sağlanabilecektir.

Bütün bunlar yapılmayıp ilanlarla dişini fırçalarken suyu açık bıraktığı gerekçesiyle emekçilere uyarılıyor. Oysa emekçiler arasında diş fırçalama alışkanlığının yaygınlaştırılması, konut ve çevre temizlik ve sağlık düzeyinin artırılması, ülkemizin en önemli halk sağlığı sorunlarından. Ülke genelinde kişisel su tüketimi zaten çok düşüktür: Avrupa ve Amerika'da kişi başına günlük su tüketimi 400-500 litre civarında seyrederken, ülkemizde kişi başına günlük su tüketimi 60-70 litre civarındadır. Kişi başına günlük tüketimi bu kadar düşükken, büyük şehirlerde bile parazit taşıyıcılığı yüzde 50'lere kadar çıkmışken, emekçilerden daha fazla su tasarrufu istemek, sağlığın özelleştirilmesinden sonra halk sağlığına vurulmuş ikinci darbedir. Emekçilere dayatılan su tasarrufu, sağlık tasarrufundan başka bir şey değildir.

Su tasarrufu konusunda asıl görev devlete düşmektedir. Su kaynaklarının bilimsel, doğru ve yeterli kullanılması, altyapı hizmetlerinin geliştirilmesi, atık suyun yeniden kazanılması vb. hepsi devletin atması gereken adımlardır.

Melen ya da Kızılırmak çözüm müdür?

Yukarıda da söyledik, Türkiye'nin su zengini olduğu inancı yaygındır. Bu zeminde, kitlelerde, su sıkıntısının büyük nehirlerin sularının şehirlere akıtılmasıyla çözüleceği propagandası yankı bulmaktadır. Üç tarafımızın denizle çevrili olduğu ve en kötü ihtimalle deniz suyu arıtılarak içme suyu sağlanabileceği propagandası da son dönemde popüler hale getirilmeye başlandı.

İstanbul'un suyu 90'lı yıllarda bittiğinde, hemen İstirancalardan su getirildi. Peki kaç yıl yetti?

O güvendiğimiz "büyük büyük" nehirlerin durumlarına bir bakalım: İstanbul'a su getirilen Melen deresi ve Ankara'nın kurtuluşu için umut bağlanan Kızılırmak'ın sanayi atıklarla kirletildiği ilgili kurumlarca ve bilim adamları tarafından açıklanıyor. Su diye insanlara getirilen uzun vadede aslında kanser ve ölümden başka bir şey değildir.

Kirletilen sularımız bunlarla da sınırlı değildir. Meriç ve Marmara bölgesindeki irili ufaklı bütün dereler, sanayi atıklarından dolayı zehir akıtıyor. Hızla büyüyen şehirlerin kanalizasyon suları akarsulara veriliyor. Milyarlarca metre küp su akıtan Fırat ve Dicle nehirleri bile atık sularla kirletiliyor.

3 bin 225 belediyeden yalnızca 223'ünde içme suyu arıtma tesisi ve 112'sinde kanalizasyon atık suyu arıtma tesisi bulunuyor. Suları kirleten atıkların yüzde 55'inden sorumlu olan sanayi tesislerinin, ancak yüzde 9'unda arıtma tesisi bulunuyor. Bunların da önemli bir kısmı maliyetlerden kaçmak için, arıtma tesisini çalıştırmayıp atıklarını gece derelere salıyorlar.

Denizlerimiz de farklı değildir. Karadeniz ve Marmara denizlerinde yüzmek bile sağlığa zararlı hale gelmiştir.

Kaldı ki, suları temiz olsa bile, bu ırmakların suları da hızla azalmaktadır. Sanayi kuruluşları sadece toprağı

ve suyu değil, havayı da zehirliyorlar. Kullandıkları ucuz yakıtlarla havaya saldıkları karbondioksit ile küresel ısınmaya ve kuraklığa sebep oluyor ve ormanları yok ediyorlar. Meclis'in gündeminde olan ünlü B2 yasasıyla yeni bir orman katliamı furasına daha hazırlanıyorlar. Bütün bunlar yağmur miktarını azalttığı için akarsuların su miktarını da azaltıyor.

Ayrıca şehir şebekesine verilen suyun yarısı, altyapının eski olmasından dolayı toprağa karıştığı sürece, ne Melen, ne Kızılırmak, ne de başka bir ırmak projesi sorunu çözemez.

Su sıkıntısı ve özelleştirme:

Emekçileri önce felaket psikolojisine sokuyorlar, sonra da her felaketten olduğu gibi susuzluk felaketinden de nemalanmanın yollarını arıyorlar. Önce, su sıkıntısına çözüm olarak, daha fazla ırmağın suyunun şehirlere taşınması gerektiği pompalanıyor. Sonra da böyle büyük yatırımların altından devletin kalkamayacağı propagan-

dası yapılıyor. Sonunda söz dolandırılıp, bütün akarsuların özelleştirilmesine getiriliyor. Susuzluktan bıkan emekçiler, "çözülün de nasıl çözülsün" ruh haline sokulmaya çalışılıyor.

Bu politika yeni değildir. Her özelleştirme öncesi, ilgili sektörde bir kriz yaratıp insanları özelleştirmeye ikna etme politikasıdır. Elektriğin özelleştirmesinden önce, nasıl yaygın bir elektrik kesintisi ile bıkkınlık yaratılırsa, yazın kavurucu sıcakta yapılan su kesintileri de bu politikanın bir parçasıdır.

Akarsuların özelleştirilmesi öyle gündeme getiriliyor ki, sanki sadece tarımsal amaçla kullanılan suyu ve yeni yapılacak tesisleri kapsıyormuş havası yaratılıyor. Oysa gerçek öyle değildir. Latin Amerika ülkelerinde olduğu gibi, şehirlere su sağlayan barajlar ve şehir şebekelerinin de özelleştirilmesi gündemdedir. Bu yeni ortaya atılan bir politika da değildir. IMF ve Dünya Bankasının krediler yoluyla yarı-sömürge ülkelere yıllardır dayattığı politikalarıdır. Bu politikalar, yazın emekçilerin yaşadığı susuzluk çilesi fırsatı değerlendirilerek hayata geçirilmeye çalışılmaktadır.

Nasıl ki sağlık ve eğitim hizmetleri bir hak olmaktan çıkartılarak, adım adım parası olanın alabildiği birer meta haline getiriliyorsa, yaşam hakkı anlamına gelen su da bir hak olmaktan çıkartılarak, meta haline getiriliyor.

Özelleştirme deneyimleri artık pratik yaşamda da gösterdi ki, özelleştirilen her hizmete büyük zamlar yapılarak kalitesi düşüyor ve ödeyemeyenin aldığı hizmet anında kesiliyor. Örneğin, İngiltere'de özelleştirme sonrası suyun fiyatı yüzde 450 oranında artarken, suyu satın alan şirketin karı da yüzde 692 artmış. Suyun özelleştirilmesiyle Fransa, Afrika'ya döndü. Fransa'da bile suyun özelleştirmesinden sonra 5 milyon 200 bin insan temiz suya ulaşamıyor ve Avrupa'nın göbeğinde kolera salgınları başlıyor. Üstelik de Ortaçağ'da değil 21. yüzyılda yaşanıyor bunlar.

Ayrıca, kar hırsı ile işletilen ırmakların sularının ta-

mamı satılmaya çalışıldığı için, ırmakların havzaları kuruyacak, bu havzalardaki bitki örtüsü ve hayvanlar da öldürülecek, doğanın dengesi bozuldukça, kuraklık ve çölleşme kapımızı daha hızlı çalacak.

Sonuç; Sonucu emekçiler belirleyecektir

Evet, ortada bir su sıkıntısı vardır. Birçok neden sıralanabilir. Yeterli yatırımların yapılmaması, arıtma tesislerinin kurulmaması, altyapının yenilenmemesi, küresel ısınma vb... Bütün bunların hepsini kapsayan ve işin özü olan neden ise, her ne pahasına, dünyanın yok olması ve insanlığın geleceğinin karartılması pahasına da olsa, tek düşündüğü şey kar ve daha fazla kar olan kapitalistler ve emperyalist kapitalist sistemdir. Çözüm diye sunulanlar da, doğayı daha pervasızca ve sınırsızca yok etmek için önlerinin açılmasından başka bir şey değildir. Sadece son bir ayın tartışmalarına bakmak bile bunu görmeye yeter: Nükleer enerji yasası çıkartıldı, akarsuların özelleştirilmesi için çalışmalar hızlandırılıyor, Kaz Dağlarında altın madeni arama çalışmaları köylülerin tepkilerine rağmen hükümet desteği ile sürdürülüyor, orman tahribatı yasası olan B2 Yasası Meclis'in gündeminde...

Peki çözüm nedir? Çözüm konusunda da birçok şey sıralanabilir. Konunun uzmanları ve bilim adamları çözüm önerilerini kamuoyu ile de paylaşıyorlar. Bir kaçını sayarsak: Öncelikle suyu kirletmemek, atık suyu arıtmak, şebeke kaçaklarını önlemek, bilimsel araştırmalar çerçevesinde, akarsu havzalarındaki doğal dengeyi bozmadan kullanım suyu ihtiyacını karşılayacak projeler hazırlamak...

Yani soruna, insan ve doğa merkezli ve bilimsel yöntemlerle yaklaşmak.

Ancak, her şeyi kar ve para olan kapitalist sistemde bu mümkün müdür? Ya da sadece bilimsel gerçekleri söyleyip, hükümetin bu doğrultuda çalışacağını ümit etmek ne kadar gerçekçidir?

Kapitalist emperyalist sistemde, sağlık, eğitim, sosyal güvenlik gibi temel ihtiyaçların birer birer özelleştirilip meta haline getirildiği bir dönemde, sadece doğru ve bilimsel projeler sunmak yetmez. Emekçiler, diğer temel yaşamsal hakları gibi sağlıklı ve temiz su hakkını da sahiplenip, mücadele ederek sökülmeyen sürece üretilen çözüm önerileri, rapor sayfalarında kalmaya mahkumdur.

Sorunun çözümü; eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, temiz çevre, insanca yaşam yani insanca yaşam hakkı için mücadele eden emekçilerin ellerindedir. Latin Amerika emekçi halklarının su, havagazı ve enerjinin özelleştirmesine karşı verdiği militan mücadele ve elde ettikleri kazanımlar, ülkemiz emekçileri için de örnek olmalıdır.

Bizim ülkemizde de çevre katliamına karşı bir mücadele geleneği filizlenmektedir. Siyanürle altın aramaya karşı dün Bergama ve Ovacık köylülerinin yaptığı eylemleri örnek alarak bugün Kazdağı köylülerinin yaptığı eylemler; hidroelektrik santrallerle Munzur ve Fırtına vadilerinin yok edilmesine karşı yapılan eylemler; eskiden beri, termik santrale karşı, bir mücadele geleneği oluşturan Yatağan halkının yeni santrallere karşı yaptıkları eylemler; mahallelerinin dibine zehirli variller gömülen Tuzlağın eylemleri; nükleer santrallere karşı yapılan Sinop mitingi ve eylemler; Karadeniz sahil yolunun yapımı sırasında doğa katliamına karşı yapılan eylemler; yaz aylarında su kesintilerine karşı yapılan eylemler... Bütün bunlar, çevre katliamına karşı oluşan bilincin ve bu yönde gelişen mücadelenin yapı taşlarıdır. Yapılması gereken de budur.

Komşumuzla su tasarrufu konusunda kavga etmek yerine, suyu ve yaşam hakkımızı elimizden alanlara karşı gücümüzü birleştirerek bu mücadele geleneğinin bir parçası haline gelmeliyiz. Su sorununun olduğu gibi bütün sorunların çözümü de buradan geçmektedir.

Her asker cenazesinde, PKK'nin yaptığı iddia edilen her eylem sonrasında, şovenizm bilinçli, sistemli bir şekilde tırmandırılıyor. Ve giderek artan oranda kitle tabanı oluşturuluyor. Son yıllarda mantar gibi çoğalan, başlarında emekli askerlerin bulunduğu, “ölmek ve öldürmek” üzere yemin törenleri düzenleyen dernekler, bu işin başını çekiyor. Halkın acısını sömürerek, şoven milliyetçi kanallara akıtıyorlar. Tabi bir de burjuva medya, yine üzerine düşen görevi fazlasıyla yerine getiriyor. Bir yandan acılı asker ailelerini ekranlara, gazete sayfalarına taşıyarak halkın duygularına sesleniyor, diğer yandan en küçük bir gösteriye bile genişçe yer vererek, bunlara meşruiyet kazandırıyor, bu tür gösterilerin daha da yayılmasına önyak oluyorlar.

Son 15 gün içinde arka arkaya ve topluca askerlerin öldürülmesi, şoven tirmanışı daha da arttırdı. Eline bayrağı alan bir gurup, istediği yerde trafiği keserek eylem yapıyor. Devletin kolluk güçleri de buna göz yumuyor, hatta teşvik ediyor. Birçok il ve ilçede ise, faşist-şoven “sivil toplum örgütleri”nin ortak mitingleri, gösterileri düzenlendi. Buralara onbinlerin katılması için yoğun çaba sarfedildi. Öğrenciler,

Ölenler, işçi-emekçi çocuklarıdır. Kürttür, Türktür, Araptır... Ne üst düzey subaylar vardır onların arasında, ne general, bakan, başbakan, ne de TUSİAD patronlarından birinin oğlu, yakını.

Egemenler ve sözcüleri, sadece ölen askerler üzerinden duygu sömürüsü yapmakta, onu hem kitle desteğine, hem de paraya havale etmeye çalışmaktadırlar.

devlet memurları, bu eylemlerin başına geçirildi. Hatta okullarda ölen askerler için saygı duruşu yaptırıldı. Keza futbol başta olmak üzere spor karşılaşmaları, milliyetçi slogan ve sembollerle doldu taşıdı. Daha pasif duranlar içinse, evlerine, işyerlerine bayrak asmaları, akşam saat dokuzda ışıklarını söndürmeleri tavsiye edilerek, tüm halkı bu rüzgarın içine çeken çeşitli yöntemler geliştirildi.

Acıların sömürüsü üzerinden maddi-manevi kazanç

‘90’lı yılların başında ihtilalci komünistlerin yükselttiği “Kırlı savaşa alet olmak istemiyorsan KÜRDİSTAN’A ASKERE GİTME!” kampanyasının kontrası yaşama geçirilmeye çalışıldı, çalışılıyor... Bayraklı gösteriler çoğu kez “askerlik şubeleri” önünde bitiriliyor ve genç-yaşlı, kadın-erkek birçok kişiye “ben de asker olmak istiyorum” dilekçeleri yazdırılarak bu şubelere veriliyor. Elbette bu sembolik bir başvuru, hiçbir geçerliliği yok, ancak bir seferberlik ruhu yaratılmaya, “ölme ve öldürme” kültürü yayılmaya çalışılıyor. Başbakan Erdoğan ile MHP Başkanı Bahçeli arasında söz dölloosuna da neden olan “bedel ödeme-bedel ödetme” tartışması da aynı amaca hizmet ediyor.

Yanı sıra uç aylık eğitimle dağlara sürülen askerlere, bunların işçi-emekçi çocuğu olmasına, üst düzey subayların değil de erlerin ve küçük rütbeli

Savaşa ve faşizme karşı BİRLEŞİK MÜCADELE!

subayların ölmesine duyulan tepkiler de nötralize ediliyor. Dışişleri Bakanı Babacan’dan, Büyük Birlik Partisi Başkanı faşist Muhsin Yazıcıoğlu’na kadar, birçok “devlet adamı” kendi yakınını da “şehit verdiklerini” söyleyip duruyorlar. Eski başbakanlardan Çiller’in oğlunun evinin önünde askerlik yapmasına, aynı şekilde Başbakan Erdoğan’ın oğluna cürük raporu alıp askerlikten muaf tutmasına karşı yükselen öfkeyi bu şekilde yatıştırmaya çalışıyorlar. Geçen aylardaki bir çatışmada ölenler arasında bir binbaşının da olması adeta imdatlarına yetimişti. Bu yöndeki tepkilere, “işte artık subaylar da ölüyor, gözünüzü aydın” diyerek, nasıl saldırıya geçtikleri hatırlardadır. Oysa hala ölenler, işçi-emekçi çocuklarıdır. Kürttür, Türktür, Araptır... Ne üst düzey subaylar vardır onların arasında, ne general, bakan, başbakan, ne de TUSİAD patronlarından birinin oğlu, yakını...

Egemenler ve sözcüleri, sadece ölen askerler üzerinden duygu sömürüsü yapmakta, onu hem kitle desteğine, hem de paraya havale etmeye çalışmaktadırlar. Son olaylar üzerinden başını Milli Takım Teknik Direktörlüğünü yapan Fatih Terim’in çektiği ölen asker ailelerine yardım kampanyası, “Mehmetçik Vakfı”na yönlendirilerek, vakfın kasaları dolduruldu. Bu arada milli takım, çıktığı maçlarda son yılların en başarısız sonuçları aldı, ama bu kampanyayı başlatan Fatih Terim’e kimse dokunamadı. Kontrgerilla şefleriyle içli-dışlı olan Terim, son kampanya ile de sırtını sağlam yerlere dayadığını bir kez daha gösterdi.

DTP’ye artan baskılar, baskınlar...

Okul sıralarından stadyum tribünlerine, askerlik şubelerinin önünden cadde ve sokaklara uzanan şoven gösteriler, bu kez Demokratik Toplum Partisi’nin taşlanmasına, basılmasına kadar tırmandı. Eline bayrağı alan, DTP önünde her tür eylemi yapma hakkını buldu kendisinde. Silahıyla parti binasının kapısına dayanıp, içerdekilere tehditler savuranlar oldu.

Başlangıçta DTP önündeki gösterilere göz yuman devlet, giderek bu protestoların denetiminden çıktığını fark ederek, biraz dizginlemeye çalıştı. Gerçek hükümet yetkilileri, gerekse Genelkurmay, halkı “sağduyuya”, çağırmaya başladılar. İşin Kürt-Türk çatışmasına kadar uzanmasını, en azından şimdilik istemediklerini ortaya koydular. Yeniden Maraş, Çorum, Sivas hatırlandı. ‘80 öncesi bizzat devletin provokasyonu ile bu illerde “Alevi-Sünni, Kürt-Türk” çatışması örgütlenmiş ve yüzlerce insan katledilmişti. Şöylesi bir konjonktürde benzer hadiselerin yaşanmasının, işlerine gelmeyeceğini anladılar. Milli Eğitim Bakanı, gösterilere, öğrenci ve öğretmenlerin katılımını yasakladı. Hükümetin medyaya son olaylarla ilgili yayın yasağı getirme girişimi oldu.

DTP üzerindeki baskılar, zaten bir süredir tırmandırılıyordu. Genelkurmay Başkanı’nın “savcılar gerekeni yapsın” sözü üzerine başta Ankara olmak

üzere DTP binalarına saldırılar düzenlendi. Saldırganlar, serbest bırakılarak, durumu sessizlikle geçiştirerek, yeni saldırıların yolu düzlendi. Kürt basını üzerindeki baskı ve terör arttırıldı, arka arkaya katma cezalarıyla sesi kısılmaya çalışıldı. “Milletvekillerinin dokunulmazlığı”na rağmen “çifte standart” getirilerek DTP milletvekilleri hakkındaki davalar sürdürüldü, yeni davalar açıldı. Yağmalayanlar, çalıp-çıranlar, işkenceciler, katiller “dokunulmazlık” zırhına bürünürken, salt düşüncelerinden dolayı DTP’lileri yargılamaya devam ettiler. DTP’li belediye başkanları tutuklandı, ona destek veren DTP yöneticileri gözaltına alındı, içlerinden bazıları tutuklandı vb... Sadece bu da değil. Her fırsatta PKK’yi “terörist örgüt” olarak görmeleri, bu şekilde nitelemeleri istendi. Bunu reddeden milletvekili ve partililere karşı, kara-çalma kampanyası başlatıldı. Her asker cenazesi sonrasında DTP’nin PKK’yi kınayıp kınadığı tartışıldı. PKK ile bağları gündeme getirildi, “PKK’nin meclis koridorlarında gezdiği” söylenerek DTP milletvekilleri hedef gösterildi. CHP Genel Başkanı Baykal, İspanya’nın ETA’nın legal partisi konumundaki Batasuna’yı kapatmasını örnek göstererek, DTP’nin de kapatılmasını savunacak kadar ileri gitti.

Buna karşın DTP milletvekilleri hep alttan almaya, savunmada kalmaya devam ettiler... Binaları basılıp taşlanırken bile, PKK’nin eylemlerini kınayıp kınamadıklarını soran gazetecilere, “DTP’ye yönelik baskıları niye kimse kınamıyor” “bu olayları niye yazmıyor, sormuyorsunuz” diye çıkışmadılar. Üzüntülerini belirtip arabulucu olacaklarını yineleyip duruyorlar. Bu geri tutumları, üzerlerindeki baskının daha da artmasından başka bir sonuç vermedi tabi.

Böyle bir atmosferde şoven-milliyetçi duygularla sokağa taşan kitlelerin, bir-kaç provokatör aracılığı ile DTP’ye yönelmesinden daha kolay ne olabilir?

Şoven saldırganlık öylesine kıskırtılmış durumdaki, sadece DTP ile de sınırlı kalmıyor, doğrudan Kürt halkına, oradan da muhalif bütün kesimlere yöneliyor. Bursa’da Mardinli bir aileye ait marketler zincirinin yağmalanması ve Diyarbakırlı birine ait kahvenin taşlanması, Ayvalık’ta ve Manavgat’ta DTP binasının yakılması, Ankara’da Halkevinin kurşunlanması, Zonguldak’ta TKP il başkanlığı binasının kapısının kırılması, Samsun’da TKP ve HÖC binalarının taşlanması, Muğla’da iki tinerici tarafından bıçaklanan gencin Kürtler tarafından bıçaklandığı dedikodusunun yayılması üzerine faşistlerin bazı kahveleri basması, Mersin’de SDP binasının taşlanması gibi olaylar, ilk birkaç gün içinde meydana gelen ve basına yansıyan olaylardır. Basına yansımayan pekçok olayın yanı sıra, bu olaylara devletin müdahale etmediğini gören faşistlerin saldırıları ve kitleleri kıskırtma çabaları bundan sonra artacaktır.

Halkların birbirine kırdırılmasına izin vermeyelim!

Önce kitleleri galeyana getirip sonrasında dizginlemeye çalışmak, devletin baş vurduğu bir yöntem. Bunu daha önce Newroz sonrası geliştirilen bayrak provokasyonunda da gördük. Ne var ki, her zaman kıskırttıkları kitleleri dizginleyebilmeleri kolay olmayabilir. Halklar arasına ekilen düşmanlık tohumları, bir yerde büyük bir çatışmaya dönüşebilir. Ya da bizzat kendileri böyle bir çatışmanın zamanının geldiğini düşünüp düğmeye basabilirler. Geçmiş deneyimler, bunun örnekleriyle doludur.

Bugün için Kürt-Türk çatışmasını, egemenlerin de istemediği, bundan kendilerinin zarar göreceğini düşündükleri anlaşıyor. O yüzden kontrollü bir saldırganlıkla Kürtleri sindirmek ve kor-

utmakla yetinmiyorlar. Fakat bunun hep böyle süreceği düşünülmemelidir. Kaldı ki bugün yapılanlar da az değildir. Ayrıca ülkenin bir yarısı savaş çığılıkları ile sokakları doldururken, diğer yarısı savaşa karşı durmakta, can ve mal güvenliklerinin tehlikede olduğunu söylemektedir. Bu manzara bile ülkenin Kürt-Kürt olarak ikiye bölünmüşlüğü, ruhsal birliğin kalmadığını gösterir. Sorun, PKK’den çıkmış, Kuzey Irak’ta kurulan Kürt devletine, bir bütün olarak Kürt ulusuna yönelmiştir çünkü. Dolayısıyla sıkça atıfta bulunulan 90’lı yıllar geride kalmıştır artık. Hem dünya, hem ülkenin içinde bulunduğu durum, çok farklıdır. Bu ortamda Kürt-Türk çatışması, daha ciddi bir tehlike olarak karşımızda durmaktadır.

Oluşturulan ortamın bir sonucu olarak veya bizzat emperyalist bir gücün ve işbirlikçilerinin kıskırtmalarıyla, hangi şekilde olursa olsun, halklar arasında yaşanacak bir çatışmaya izin vermemek, günün acil görevidir. Bunun bir yolu, faşist-şoven propagandaya karşı devrimci ajitasyon-propagandayı yükseltmek, halkı bu tehlikeye karşı bilinçlendirmektir; bir yönü ise, her tür saldırıya baştan hazırlıklı olup zamanında püskürtebilmektir. Bugüne dek bu tür saldırılarda en büyük kayıplar, hazırlıksız oluştan ve faşizmin icazetine sığınma anlayışından verilmiştir. En son Sivas’ta 37 aydının göz göre göre yanışı unutulmamalıdır. Her tür saldırı ve katliam girişimini durdurabilmenin en etkin yolu, ona karşı direnishi örgütlemektir. En başta buna kafaca ve ruhça hazır olunmalı ve gerekli donanım yapılmalıdır.

Bugün için esas tehlike şoven-faşist saldırganlıktır. Bu saldırganlığa karşı ortak mücadele hattı örülmeli, “halkların kardeşliği” ve “proletarya enternasyonalizmi” şiarı yükseltilmelidir. Elbette bu, Kürt milliyetçiliğine prim vermek, onlardan kaynaklanan yanlışlara göz yummak şeklinde olamaz. Özellikle de kritik anlarda gösterilen yanlış tavırlara, Kürt-Türk kardeşliğini baltalayan, ortak mücadeleyi engelleyen tutum ve davranışlara seyirci kalınamaz. Bunlara karşı durmak, ideolojik-siyasi mücadeleyi sürdürmek, hareketin genel çıkarları açısından elzemdir. Ancak Kürt halkı, bugün ezilen bir ulus olarak, şoven milliyetçiliğin saldırısı altındadır. Böyle bir anda onu yalnız bırakmamak, sadece komünist ve devrimcilğin değil, tutarlı bir demokrat olmanın da biricik kriteridir.

Savaşa ve faşizme karşı birleşik mücadeleyi yükseltelim!

Şu ana kadar Türkiye, ABD’nin Ortadoğu’daki paylaşım savaşına destek vermekle yetindi.1 Mart tezkeresinin meclisten geçmemesi, onu savaşın aktif bir tarafı olmaktan, işin içine dalmaktan kurtardı. Buna karşın başta İncirlik olmak üzere üslerini ABD ordusuna açtı, her tür kolaylığı sağladı.

Şimdi yeni bir sürecin öngündeyiz. Her ne kadar AKP hükümeti, meclisten çıkardığı “sınırötesi

operasyon” tezkeresini PKK ile sınırlamaya çalıştıysa da, ok yaydan çıktıktan sonra nelerin olabileceğini kestirmek zordur. Esasında Türk ordusu, “PKK kamplarının” olduğunu söylediği yerleri bir süredir bombamaktadır da. Yani ABD’nin izin verdiği ölçüde bir “sınırötesi operasyon” yapılmaktadır. Daha ilerisi, Türkiye’nin yeni emperyalist savaşta safını netleştirip savaşın aktif bir ülkesi haline gelmesi anlamına gelir.

ABD’nin izin verdiği ölçülerde veya ona rağmen, hangi biçimde olursa olsun, Türkiye’nin savaşın içine dalması, hiçbir biçimde onaylanamaz. Kürt halkının üzerine bomba yağdırılmasına seyirci kalınamaz.

“Sınırötesi operasyon” tartışmaları başladığı andan itibaren, başta devrimci kurumlar olmak üzere giderek genişleyen biçimde “savaşa ve faşizme karşı mücadele platformu” oluşturulmasını savunduk. O dönem birçok kurum, seçimleri öne çıkararak böyle bir platforma gerek olmadığını söyledi. Geçtiğimiz günlerde tezkerenin meclise gelmesiyle oluşan tezkereye karşıtı birliğin “savaşa ve faşizme karşı mücadele platformu”na dönüşüp kurumlaşma-

Oluşturulan ortamın bir sonucu olarak veya bizzat emperyalist bir gücün ve işbirlikçilerinin kıskırtmalarıyla, hangi şekilde olursa olsun, halklar arasında yaşanacak bir çatışmaya izin vermemek, günün acil görevidir. Bunun bir yolu, faşist-şoven propagandaya karşı devrimci ajitasyon-propagandayı yükseltmek, halkı bu tehlikeye karşı bilinçlendirmektir; bir yönü ise, her tür saldırıya baştan hazırlıklı olup zamanında püskürtebilmektir.

sından, bir çekim merkezi haline gelmesinden yana olduk. Yine olmadı ve kurulan birlik dağıldı. Bu ihtiyaç, bugün tüm yakıcılığı ile ortadadır. Türkiye, yeni emperyalist savaşın merkezindedir. Bölgedeki her gelişme, doğrudan ya da dolaylı bu topraklar üzerinde yaşayan halkları ilgilendirmekte, geleceklerini belirlemektedir. Ve Türkiye’nin savaşın aktif bir tarafı olması, an meselesidir. Bu koşullarda ülkenin komünist ve devrimcilerine, gerçek yurtseverlere ve demokratlarına düşen görev; savaşa ve faşizme karşı birleşik mücadeleyi yükseltmektir. Bunun örgüt ve mücadele biçimlerini yaratmak, yükselen faşist-şoven saldırganlığa set olmaktadır.

Şimdi gerek yerelerde, gerekse merkezi düzeyde bu tür platformların kurulmasına önyak olalım! Devrimci hareketlerden başlayıp dalga dalga genişleyen çemberlerle daha geniş birlikler kuralım! Ne sadece ABD ya da emperyalist savaşa sınırlı, ne de sadece faşizm ve şovenizmle darlaştıran bir mücadele hattı, doğru bir perspektif olabilir. Emperyalizmle işbirlikçilerini, savaşa faşizmi birlikte hedefe çakan ve her ikisine karşı mücadeleyi yükselten bir bakış açısıyla, tıpkı önceki emperyalist savaşlarda Bolşeviklerin, gerçek devrimcilerin yaptığı gibi prolet enternasyonalizmin bayrağı yükseltilmelidir. Bu görev, daha fazla ertelenemez.

ÇKP 17. Kongresi yapıldı

Daha fazla devletçilik ve “sosyalizm”

Çin Komünist Partisi'nin (ÇKP) 17. Ulusal Kongresi, 15-21 Ekim tarihleri arasında gerçekleştirildi. 73 milyon üyeye sahip olan ÇKP Kongresine, 8 ay süren seçimler sonucunda belirlenen 2 bin 213 deleg katıldı.

Kongrenin ilk gününde, Partinin 16. Merkez Komitesinin “Çin'e özgü sosyalizmin bayrağını yükseltelim ve orta halli refah toplumunu kurmada yeni zaferler için çalışalım” başlıklı raporunu Çin Devlet Başkanı Hu Jintao okudu. Kongre'de parti tüzüğü'nün değiştirilmesinin yanında, Devlet Başkanı Yardımcısı da dahil olmak üzere, birçok üst düzey yetkili Merkez Komite'ye seçilemedi. Kongrede yaşanan kadro değişimi, Devlet Başkanı Hu Jintao'nun gücünü artırması olarak yorumlandı.

17. Kongre, beş yıl önce gerçekleşen 16. Kongre'nin başlattığı yeni dönemin devamı niteliğindedir. 16. Kongre'de eski kuşak siyasetçiler tamamen değiştirilerek yeni kuşak siyasetçiler görev başına getirilmişti. Devlet Başkanı Ziang Zemin'in yerine Hu Jintao'nun getirilmesi de bunun ürünüydü. Yeni dönem, 11 Eylül saldırılarının arkasından yeniden kurulacak olan yeni dengelere Çin'in de hazırlanmasını simgeliyordu. Hem savaş politikalarına, Çin'in dünya ekonomisindeki alacağı yeni ve güçlü role. Eski dönemin kadrolarıyla yeni dönemin politikaları uygulanamayacağı için, daha genç ve bu politikalara uyum sağlayabilecek kadrolarla yola devam edilmişti. 17. Kongre bunun devamıydı.

Ziang Zemin, ABD'yi düşman olarak gören ve hep temkinli yaklaşan muhafazakar değerleri temsil ediyordu. Hu Jintao ise oldukça farklı bir çizginin temsilcisi oldu. ABD ile ekonomik ilişkilerini güçlendirdi, ABD'nin pazarına daldı, ucuz Çin malını ABD'de sattı ve karşılığında aldığı kağıtlar sayesinde, Çin'i ABD'nin en fazla borçlu olduğu ülke durumuna getirdi. Bugün ABD'nin en büyük korkusu, Çin'in elindeki dolar rezervlerini piyasaya sürmesidir; çünkü Çin bunu yaptığında ABD ekonomisi bu yükün altından kalkamayacaktır. Hu Jintao liderliğindeki Çin, sadece ABD'ye değil, ABD'nin “arka bahçesi” Latin Amerika'ya, Afrika'ya, ABD işgali altındaki Irak'a, ABD'nin işbirlikçisi konumundaki Kuzey Irak'taki Kürt bölgesine ve daha dünyanın pek çok bölgesine girdi. Bu alanlarda ABD'nin en büyük rakibi haline geldi, ABD'nin “arka bahçesi”ni ise, onbinlerce kilometre uzaktan kendi “arka bahçesi” haline getirdi. Dünya Ticaret Örgütü'nde ABD karşıtı etkili bir blok oluşturdu ve ABD'nin politikalarının DTÖ'den geçmesini engellemeye başladı.

Bunun yanında, Çin pazarını diğer emperyalist ülkelere açığı yolunda açıklamalar yaptı, özelleştirmeleri anayasa maddesi haline getirdi; ama sadece küçük işletmeleri özelleştirmeye açtı, büyük kamu işletmelerinin hiçbirini özelleştirmede. Böylece gelen yabancı sermayenin ülke ekonomisindeki gücünü ve etkisini sınırlı tuttu.

Hu Jintao yönetimindeki Çin, geleneksel politikalarından vaz geçmeden dünya üzerinde hızla yayıldı. ABD ile hiçbir konuda açıktan çatışma yaşamadan, her alanda ABD'ye geri adım attırmaya başladı. ABD'yi karşısına almadı, içine girerek ekonomisinin derinliklerine kadar işledi. Ve iç kamuoyunda, “dünyaya sosyalizm bayrağını taşıyan”, “üçüncü dünyadaki ezilen halkların savunucusu” olarak “İkinci Deng Siaoping” sıfatıyla alkışlandı.

“Çin modeli sosyalizm”

Kongre'de okunan raporda en güçlü vurgular, kitlelerin refah düzeyinin artırılması, sosyal devlet uygulamalarının ve kamu hizmetlerinin güçlendirilmesi üzerine yapılmıştı. Bilimsel gelişme anlayışının önceliğinin gelişme, çekirdeğinin ise “herşey insan için” olduğu söyleniyordu. Şehirler ve köyler ile farklı bölgeler arasındaki gelişim adımlarına eşgüdüm sağlamanın, ekonomi ile toplum, insan ile doğa arasında uyumlu gelişme yaratmanın önemi anlatılıyordu. 2020 yılına ilişkin gelişme hedeflerinde, çubuk mutlak yoksulluğun tümüyle giderilmesi, herkese temel sağlık hizmeti verilmesi, tüm vatandaşları kapsayan sosyal güvenlik sisteminin kurulması, çevreyi korumaya dayalı sektör yapısı, enerji ve kaynak tasarrufu gibi konuların altı çiziliyordu. Temel kamu hizmetlerinde eşitlik sağlanması, kültür, eğitim ve kamu sağlığı çalışmalarına yönelik yatırımların artırılması, istihdam eşitliğinin sağlanması, daha dengeli bir gelir dağılımının gerçekleştirilmesi gibi hedefler de ÇKP MK'sının raporunda yer alıyordu. “Halkın demokrasisi, sosyalizmin can damarıdır” deniliyor; vatandaşların siyasete katılımının artırılması ve partili olmayanların yönetici görevlere daha fazla getirilmesi konusunda adımlar atılacağı söyleniyor.

Bütün bu vurgular, öncelikle ülke içine bir mesaj anlamını taşıyordu. Çin'in son on yıl içinde çok hızlı bir ekonomik büyüme gerçekleştirdiği biliniyor. Ama bu büyüme aynı zamanda Çin'deki işçi ve emekçilerin ucuz işgücü ve yoğun sömürsü üzerinden gerçekleştirildi. Çin burjuvazisi güçlenirken, Çinli emekçilerin yaşam koşulları kötüleşti, gelir dağılımındaki uçurum büyüdü.

ÇKP'nin raporunda vurguların özellikle buraya yapılması, bir yanıyla kendi ülkesinde işçi ve emekçi kitlelerin gözünü boyama, onlardaki hoşnutsuzlukları ve özlemleri bastırma amacını taşımaktadır. Diğer yandan, ÇKP bu sözlerle dünyaya da bir mesaj vermektedir. Çin emperyalizmi, gittiği yerlere “Çin modeli sosyalizm”i götürmektedir. Bu ismi kullanarak kitlelerin sempatisini kazanmakta; kamulaştırmalar ile birlikte devlet kapitalizmini, ABD'nin dizginsiz liberal ekonomik politikalarının karşısına alternatif olarak çıkarmakta; böylece kendi hegemonyasını son derece güçlü ve etkili bir söylem üzerin-

den daha kolay yaymaktadır. Latin Amerika'da, İran'da, Çin'e bağlı olarak hareket etmekte olan diğer ülkelerde giderek güçlenmekte olan “sosyalizm” ya da “Çin modeli sosyalizm” söylemleri, kaynağını buradan almaktadır.

Raporda “Çin'in batılı demokrasileri örnek almayacağı” özellikle belirtilmiştir. Rusya, Orta Asya ve Çin'de “demokrasi” kavramı “ABD darbesi” ile özdeşleşmiş durumdadır. Çünkü ABD, hegemonyasını “demokrasi” bayraktarlığı üzerinden yaymaktadır. Yüzyılın başından beri bu böyledir. ABD kendisini tüm dünyaya “demokrasinin beşiği” olarak lanse etmiş, işgal ettiği ülkelere “demokrasi” getireceğini vaat etmiş, renkli darbeleri “demokrasi” bayraktarlığı altında yapmıştır. Böylece “demokrasi” kelimesi kirlenmiş, inandırıcılığı kalmamıştır.

Bugün Çin'in yaptığı da ABD'nin yaptığına benzer bir yöntemdir. Çin de “sosyalizm” bayrağına sarılmakta, gittiği yerlere “sosyalizmi” getireceğini vaat etmektedir. Ama tıpkı ABD'nin yaptığı gibi, Çin için de bu kavram, bir demagojiden ibarettir. Çin de tıpkı ABD gibi, yeni pazar alanlarına daha rahat girebilmek, yeni sömürgeler elde edebilmek, hegemonyasını daha rahat yayabilmek için, bu işçi ve bu kavramdan yararlanmaktadır. Hem de bu öyle bir kavramdır ki, işçi ve emekçilerin, ezilen halkların özlemini duyduğu bir düzeni anlatmaktadır. Çin'in bugün kendi emperyal amaçlarını gizlemek için kamufraj olarak kullandığı “sosyalizm” kavramı, çok daha sinisi ve tehlikeli bir emperyalist güç olarak geldiğini göstermektedir.

ÇKP kongresinde okunan rapor, Çin'in bu söylemlerini, önümüzdeki dönemde daha da güçlendireceğini göstermektedir.

Polonya'da seçimler ve yeni dönem

Polonya'da Kasım ayında gerçekleştirilen erken genel seçimler, yönetimin değişmesi ile sonuçlandı. İki yıl önce seçimleri kazanarak başa gelen Hukuk ve Adalet Partisinin oyları yüzde 32'de kalırken, ana muhalefet partisi Yurttaş Platformu, yüzde 41 oy alarak seçimleri kazandı. Böylece ABD işbirlikçisi ve milliyetçi muhafazakar Lech ve Jaroslaw Kaczynski kardeşlerin ülkeyi cumhurbaşkanı ve başbakan olarak yönettiği iki yıllık dönem sona erdi. AB ve Rusya ile ilişkileri güçlendirme çabasında olan ve merkez sağda duran Donald Tusk hükümeti dönemi başladı.

Parlamento'nun alt kanadı 'Sejim' ile Senato'nun sandalyelerinin belirlenmesi için yapılan seçimlere katılım oranı, yüzde 55,3 oldu. Bu oran, 1989'da Polonya'da revizyonist iktidarın yıkılmasının arkasından, bugüne kadar yapılan seçimlerdeki en yüksek katılım oranı olarak tespit ediliyor.

'İkizler'in dönemi bitti

Aslında her iki partinin de kökeni komünizm karşıtı 'Dayanışma Hareketi'ne dayanıyor. Ancak 2005 yılında gerçekleştirilen seçimlerde bir ayrışma yaşanmaya başlamış, Hukuk ve Adalet Partisi daha milliyetçi söylemlere yönelmişti.

Partinin liderleri olan ikiz kardeşler, organize suç ve yolsuzluklarla mücadele sözü vermiş, sosyal devletin güçlendirilmesinden, otoyol ve konut inşaatının artırılmasından ve 'Katolik değerlere dönüş'ten söz etmişti. Ayrıca AB ile Reform Anlaşmasının müzakere edildiği süreçte daha mesafeli ve tutucu bir çizgi izlemiş, "İkinci Dünya Savaşı'nda birçok vatandaşımız öldürülmeseydi, bugün nüfusumuz daha fazla olurdu" diyerek başta Almanya olmak üzere pekçok ülke ile arasına mesafe koymuş, AB'nin idam cezası aleyhine bir gün ilan etme girişimlerine engel olmuştu. ABD işbirlikçisi olan Kaczynski kardeşler, Irak savaşında ABD'nin yanında yer almışlardı.

Bu politikalarla 2005 Eylül ayında genel seçimlere, 2005 Ekim ayında ise Cumhurbaşkanlığı seçimlerine katılan Kaczynski kardeşler, hem başbakanlığı hem de cumhurbaşkanlığını, yaklaşık yüzde 50 civarında oy alarak kazanmışlardı.

Seçimler, en başta ABD'yi sevindirmişti. Polonya, Eylül 2003'ten bu yana Bağdat'ın güneyinde konuşlandırılan uluslararası gücün sorumluluğunu üstleniyordu. Fakat sonrasında Polonya'da

Polonya, seçimler sonrasında ABD karşıtı bir adımı da füze kalkanı konusunda attı. Kalkanın kurulması konusunda ABD'nin en çok önem verdiği ülkelerden biri olan Polonya, bunu daha belirsiz bir hale getirdi. Füze kalkanının kurulmasının yaratacağı güvenlik endişelerini dile getiren Tusk, bu görüşmelerin kesilebileceği ihtimalinden sözetti.

savaş karşıtlığının güçlenince, Kaczynski hükümetinden önceki merkez sol hükümet, 2006 başlarında Irak'taki askerlerini çekeceğini açıklamıştı. İspanya'nın savaştan çekilmesi, Bulgaristan, Macaristan ve Ukrayna gibi ülkelerin Irak'taki askerlerini çekme kararı aldığı bir dönemde, Polonya'nın da bu kervana katılması ABD'nin işini çok zorlaştıran bir durumdu. Çünkü ABD, İngiltere, Güney Kore ve İtalya'dan sonra (2005 yılında İtalya, henüz askerlerini geri çekmemişti) Irak'ta en fazla asker bulunduran ülke Polonya idi. 2005 seçimlerini kazanan Kaczynski kardeşler ise, savaşta ABD'nin yanında kalacaklarını göstermiş, önceki hükümetin asker geri çekme kararını reddetmişti.

Kaczynski kardeşler, başta bulundukları iki yıllık süre boyunca, Rusya konusunda da, ABD yanlısı ve olumsuz bir tutum izlediler. Mesela 2006 Kasımında, AB'nin Rusya ile yeni bir stratejik ortaklık anlaşması Polonya'nın itirazlarına takılmıştı. Polonya, Litvanya ile birlikte, bu dönemde AB'nin Rusya'ya daha sert bir tutum takınmasını istiyordu.

Irak'tan çekilme, Rusya ile yakınlaşma

Son iki yılı ABD politikalarına yedeklenmiş olarak geçiren Polonya, seçimlerin arkasından Rusya'ya daha yakın duracağının ilk işaretlerini verdi.

Seçimleri kazanan Yurttaşlar Platformu'nun lideri Donald Tusk, daha seçimlerden önce, kazanırsa Irak'taki 900 askerini geri çekeceğini açıklamıştı. Aynı günlerde, Irak'ta gerçekleştirilen saldırılarda Polonya Büyükelçisinin yaralanması, onun bu adımını güçlendiren bir etki yarattı. Seçimlerden sonra ise, 2008 başlarında bu askerleri çekeceğini duyurdu.

Polonya, seçimler sonrasında ABD karşıtı bir adımı da füze kalkanı konusunda attı. Kalkanın kurulması konusunda ABD'nin en çok önem verdiği ülkelerden biri olan Polonya, bunu daha belirsiz bir hale getirdi. Füze kalkanının kurulmasının

yaratacağı güvenlik endişelerini dile getiren Tusk, bu görüşmelerin kesilebileceği ihtimalinden sözetti.

Tusk, Varşova'nın birinci önceliğinin Rusya ile ilişkileri geliştirmek olduğunu söyleyerek AB-Rusya Ortaklık ve İşbirliği Anlaşmasının önünde engel olmayacaklarını, tersine Rusya ile ilişkilerin önem vereceklerini söyledi.

* * *

Doğu Bloku'nun yıkılmasının arkasından ABD'ye yaklaşan ülkeler, son yıllarda yeniden Rusya'nın etrafında toplanmaya başladı. Başlangıçta "demokrasi" söylemlerinin etkisiyle ABD'ye kayan bu ülkelerde, kapitalizmin yıkımıyla karşılaştıkça, kitlelerin eski günlere özlemleri arttı. Keza başlangıçta Irak savaşında ABD'nin yanında yer alan bu ülkeler, savaşın sonuçlarıyla karşılaştıkça, savaş karşıtlığı da artmaya başladı. Bu koşullarda yaşanan sıkışma, onların dalgalanmalar yaşamalarına neden oluyor. Kitlelerin yaşam koşullarına duyduğu hoşnutsuzluk ve hangi parti gelirse gelsin sonuçların değişmeyeceğine ilişkin yaşadığı karamsarlık, seçimlere katılım oranını da düşürüyor. Bu durum, siyasi partilerin işini daha da kolaylaştırıyor. Farklı emperyalist ülkelerin el attığı bu ülkelerde, seçimleri kazanan parti, kitlelerin özlemlerini duyduğu konulara ilişkin söylemleri kullanarak, ülkenin yönünü değiştirmeye çalışıyor.

Dayanışma Sendikasının başkanı Lech Walesa, '80'li yıllar boyunca Polonya'nın Rusya'dan ve Doğu Blokundan kopması, ABD'ye yakınlaşması için uğraşmış, bir kitle hareketi yaratmayı da başarmıştı. Bunun sonucunda 1989'da Doğu Bloku'nun dağılmasında Polonya başı çekmişti. Bugün ise kitleler, her seçimde değişen hükümetlere ve onların izleyeceği politikalara güvensiz durumdadır. Rusya ise, ABD'nin etkisi altındaki bu ülkede, eski ve köklü bağlarını kullanarak yeniden hegemonyasını kurmak için çaba harcıyor. Son seçim sonuçları, bu konuda epeyce yol aldığını gösteriyor.

Pakistan'a Butto'nun dönüşü

Pakistan'ın eski başbakanlarından Benazir Butto, 8 yıllık sürgün hayatının arkasından, ülkesine döndüğü gün bombalarla karşılandı. 18 Ekim tarihinde, Pakistan'ın en büyük kenti Karaçi'de, Butto'nun dönüşünü kutlamak üzere biraraya gelen 200 bin kişilik grubun içinde eylem yapan intihar bombacısı, 136 kişinin ölümüne, yüzlerce kişinin de yaralanmasına neden oldu. O sırada zırlı aracının içinde bulunan Benazir Butto ise, saldırıdan yara almadan kurtuldu.

Benazir Butto, Pakistan'a döneceğini açıkladıktan sonra, bu tür saldırılara ilişkin tehditler almaya başlamıştı. Aralarında Taliban yanlısı örgütlerin de bulunduğu gruplar, ülkenin Afganistan sınırı civarında bulunan bu gruplara karşı çıkacağını söyleyen Butto'ya saldıracaklarını açıklamışlardı. Ancak, bu tehditleri ciddiye almadığını söyleyen Butto, Pakistan'a dönüşünü hiçbir şeyin engelleyemeyeceğini belirtmişti.

Düzenlenen saldırı, Butto'nun kararını değiştirmede, bu saldırıya rağmen ülkesinden ayrılmayacağını, planlarını değiştirmeyeceğini duyurdu.

Karaçi'de düzenlenen saldırının arkasından Belucistan eyaletinde de patlamalar yaşandı. Butto yanlıları ise, Karaçi'de düzenlenen intihar saldırısını protesto etmek amacıyla Butto'nun doğum yeri Larkana'da eylemler düzenlediler.

Başbakanlıktan sürgüne

Benazir Butto, 1988 yılında Başbakan seçilmiş, 1990 yılında ise görevden alınmıştı. 1993 yılında tekrar seçilmiş, ancak hakkındaki yolsuzluk suçlamalarından dolayı ancak 3 yıl başta kalabilmişti. Bu suçlamaların siyasi amaçlı olduğunu iddia eden Butto, kendisini savunmak ve suçlamalardan aklanmak yerine, kendi isteğiyle sürgün yaşantısını seçmişti. Sürgün yıllarını Londra ve Dubai'de geçiren Butto, bu süre boyunca Pakistan Halk Partisi'nin liderliğini yürütmeyi sürdürdü.

8 yıl sürgün yaşayan Butto, Pakistan Devlet Başkanı General Pervez Müşerref ile yaptığı pazarlıklar sonucunda ülkesine geri döndü.

Ocak ayındaki seçimler öncesinde elini sağlamlaştırmak isteyen Müşerref, Butto'nun desteğine ihtiyaç duydu. Devlet başkanlığı görevini bir dönem daha yürütmek amacıyla, Butto ile uzlaşma yoluna gitti. Bu uzlaşmaya göre, Butto Müşerref'in yeniden Cumhurbaşkanı seçilmesine destek verdi; karşılığında Butto'nun hakkındaki yolsuzluk davalarına, Pakistan hükümetinin kararıyla af çıkartıldı. Seçimlerden sonra ise, Butto'nun yönetime ortak olması, Müşerref'in Genelkurmay Başkanlığı görevinden istifa etmesi kararlaştırıldı.

Bu pazarlığın ardından, Ekim ayı içinde gerçekleştirilen Devlet Başkanlığı seçimlerini Müşerref yeniden kazandı. Böylece Butto'nun ülkeye dönmesinin de yolu açılmış oldu.

Pakistan'da sular durulmuyor

Müşerref ile Butto kendi aralarında bir anlaşma

yaparak geleceklerini garanti altına almaya çalışıyorlar. Ancak, bu anlaşma, iki taraf açısından da pürüzsüz ve sorunsuz değil. Butto'nun liderliğini yaptığı Pakistan Halk Partisi içinde, Müşerref'le uzlaşmaya muhalif olan kesimler var. Onlar askerin yönetimden elini tümenden çekmesini istiyorlar.

Diğer taraftan, ülke içinde de Müşerref'e dönük olarak giderek artan bir muhalefet bulunuyor. Pakistan Yüksek Mahkemesi, Müşerref'in önüne sürekli yeni engeller çıkartıyor ve onun aldığı kararları tartışmalı hale getiriyor. Mesela 6 Ekim'de gerçekleştirilen Devlet Başkanlığı seçimleri öncesinde, Müşerref'in bir dönem daha Devlet Başkanlığı görevini yürütmesinin yasal olup olmadığını tartışmaya açtı. Keza hükümet tarafından Butto'ya ve başka bazı siyasetçilere af çıkartan anlaşma da Yüksek Mahkeme'nin itirazına takıldı. Mahkeme bu anlaşmayı kendisinin de onaylaması gerektiğini, bunu onaylamadığı koşullarda anlaşmanın geçerli olmayacağını duyurdu ve anlaşmayı gözden geçirmeye karar verdiğini açıkladı. Müşerref'in Devlet Başkanlığı yetkileriyle onayladığı bu anlaşmayı, Yüksek Mahkeme'nin anayasaya aykırı bulması ihtimali yasal olarak var.

Devlet Başkanlığı seçimlerinin muhalefet tarafından boykot edilmesi de Müşerref'in meşruluğunu sorgulatan bir başka etken. Muhalefet, askeri üniforma taşıyan birisinin Devlet Başkanlığı'na aday olmayacağını, bu nedenle Müşerref'in seçildikten sonra değil, aday olmadan önce Genelkurmay Başkanlığı'nı bırakmasını istiyor. Müşerref ise, seçimlerden sonra Genelkurmay Başkanlığını bırakacağını ve sivil yönetime geçiş sağlayacağını söylüyor. Bu sözü yeterli bulmayan muhalefet partileri, seçim sırasında parlamentoyu terk ederek boykot gerçekleştirdiler. Butto liderliğindeki Halk Partisi ise, önceden yapılan pazarlığa uygun olarak Müşerref'i destekledi.

Pakistan'da Devlet Başkanı federal ve bölgesel meclisler seçiyor. Millet Meclisi, Senato ve 4 vilayetin (Pencap, Sind, Kuzey Batı Sınırın ve Belucistan) meclislerinin üyeleri, Devlet Başkanı'nın kim olacağını belirliyor. Bu nedenle muhalefetin tutumu önem taşıyor.

'99 yılında bir darbe ile başa geçen ve 8 yıldır hem Genelkurmay Başkanlığı hem de Devlet Başkanlığı görevini birarada yürüten General Müşerref seçimleri kazandı; ancak adaylığının anayasaya aykırı olup olmadığı tartışması henüz sonuçlanmamış değil. Yüksek Mahkeme bu konudaki kararını açıklamadı. Mahkeme onay vermeden önce seçim sonuçları resmîyet kazanmıyor. Bu olasılığa karşılık, Müşerref "olağanüstü önlemler"e başvurma olasılığını bir tehdit unsuru olarak gündemde tutuyor.

Taliban'ın güçlenen etkisi

Pakistan'da halk desteğini giderek yitirmekte olan Müşerref, en büyük tehdidi Taliban güçlerinden görüyor. Yılın başından bu yana, giderek artan Taliban etkisi, Müşerref'i sıkıştıran bir etki yaratıyor.

2001 yılında Pakistan ABD'nin Afganistan işgalinin önemli destekçilerinden biri olarak savaşın içinde yer almıştı. Ancak daha o dönemden itibaren, ül-

kenin Kuzey ve Güney Veziristan bölgeleri Afganistan'dan kaçan Taliban savaşçıların ve beraberindeki yabancı destekçilerinin geçiş noktası olarak şekillenmeye başladı. Afganistan'daki savaşı bir türlü kontrol altına alamayan ABD, Pakistan'ı sıkıştırarak, bu bölgeyi etkisiz hale getirmesini istedi.

Bunun üzerine Pakistan ordusu, bu bölgede büyük operasyonlara başladı. Ancak Taliban'ın güçlü direnişi, ordunun 2004 yılında büyük kayıplar vermesine neden oldu. Bir süre sonra da Pakistan hükümeti, bölgeyi fiilen militanların kontrolüne bırakan çeşitli barış anlaşmaları imzalamak zorunda kaldı. Ancak anlaşmalardan sonra da bölgede kimi hedeflere dönük saldırılar düzenlemeye devam etti. ABD'nin verdiği özel istihbarat bilgilerine dayanarak yapılan bu operasyonların yanısıra, doğrudan ABD'nin düzenlediği operasyonlar da gerçekleştirildi. 2006 sonu ve 2007 başlarında Güney Veziristan ve Bajaur bölgelerinde düzenlenen iki saldırı, bölgedeki militan gruplara büyük kayıplar verdirdi; ancak onların intikam tehditlerini de artırmasına neden oldu.

Temmuz ayında, ordunun başkentteki Lal Cami'ne düzenlediği baskında 200'den fazla insan öldü. Bunun üzerine aşiretler, hükümetle aralarındaki barış anlaşmalarını tek yanlı olarak feshederek, ordu ve polis hedeflerine saldırmaya başladılar.

Pakistan, savaşa ABD'nin saflarında katılmıştı. Ancak Afganistan'daki direnişin büyümesi, savaştan kaçanların Pakistan'a geçerek burada Taliban güçlerini örgütlemesi gibi etkenler, Pakistan'da radikal dinci hareketin büyümesine yol açtı. Sadece kuzey bölgelerdeki aşiretler içinde değil, Pakistan'ın genelinde radikal dincilerin kitle desteği her geçen gün yükseldi. Kitle hareketindeki bu değişim ve diğer emperyalistlerin verdiği desteğin etkisiyle, Pakistan içinde klik çatışmaları da hız kazandı.

Devlet Başkanı Müşerref'e dönük olarak son dönemde artan baskı, bir taraftan Taliban etkisindeki kitle hareketinden, bir taraftan da Pakistan egemen sınıfları içindeki klik çatışmalarından kaynağını alıyor. Benazir Butto'nun, Pakistan'a gelmeden önce ABD'ye "terörizmle mücadele" konusunda işbirliği sözü vermiş olması, onun da Taliban'ın hedefi haline gelmesine neden oluyor. Bugün kendi aralarında belli bir uzlaşma sağlayarak Pakistan yönetimini paylaşmaya çalışıyorlar. Ancak Pakistan'daki hareket ve kargaşa her geçen gün biraz daha şiddetleneceğe benziyor.

☆ 1 Kasım 1954-

**Fransız sömürgeciliğine karşı
Cezayir Kurtuluş Savaşı başladı.**

Cezayir’de yaşayan ilk topluluk Berberiler diye bilinir. M.Ö. 813-814 yıllarında Kartacacılar’ın eline geçer. 7. asırda İslamiyeti yaymak isteyen Müslümanlar’ın eline geçen Cezayir, sonrasında Osmanlı İmparatorluğu egemenliği altında yaşar. 1830 yılına gelindiğinde ise Fransızlar, Cezayir’i işgal eder ve tam 130 yıl süren bağımsızlık savaşı da bu süreçten sonra başlar. Fransızlar, birçok kitle katliamı yapar. İkinci dünya savaşı’nda Cezayir, Fransızların en büyük askeri güç depolarından biri olarak kullanılır. Cezayirliiler yaptıkları bu fedakarlığın karşılığında bağımsızlık beklediler. Ama Fransa buraları kendi toprakları ilan etti. Cezayir 1950 senesinde örgütlerini kurdu. 1954 yılında silahlı mücadele fiilen başladı ve 1962 yılında başarıyla sonuçlandı. Fransız sömürgesi olduğu dönemde Cezayir’de 2 milyondan fazla insan katledildi.

☆ 8 Kasım 1938-

Almanya’da “Kristal Gece”

Yahudilere ait evler, işyerleri ve sinagoglar o gece yakılıp yıkıldı.

☆ 10 Kasım 1918-

Berlin Ayaklanması

1. Emperyalist Paylaşım Savaşı’nın tüm yıkımını yaşayan Alman işçi ve emekçileri bir ayaklanma gerçekleştirdi. Ayaklanma sonrasında 2. Wilhelm Hollanda’ya kaçtı.

☆ 18 Kasım 1986-

Netaş Grevi

12 Eylül’den sonra yapılan ilk grevlerden biri olan NETAŞ, işçiler ve emekçilere uygulanan baskıların kırılmaya başladığı yılların ürünü olarak öncü bir nitelik de taşımaktadır. 1980 öncesi de sendikal ve politik mücadelenin mevzilerinden biri olan NETAŞ işçileri, toplu sözleşme maddelelerinde anlaşma sağlanamaması üzerine greve çıktılar. 3150 işçinin katıldığı grev 93 gün coşku, militanlık ve kararlılıkla sürdürüldü.

☆ 19 Kasım 1981-

Enver Gökçe’nin Ölümü

1920 yılında Erzincan’da doğdu. Ankara

Üniversite-si’ni 1948’de bitirdi. Kadır-ga’da yöneti-cilik yaptığı okulda, 141. maddeden dolayı ceza aldı ve 7 yıl cezaevinde yattı. Sonra-

sında gazetelerde çalışan Enver Gökçe kavgaya şiirleri yazdı ve 1981’de öldü. 1973’te “Dost Dost İle Kavga”, 1977’de “Panzerler Üstümüze Kalkarlar”, ölümünden sonra 1982’de Eğin Türküleri, 1981’de Bütün yaptıkları yayınlandı.

Panzerler / Üstümüze / Kalkarlar
Armut / Çiçeğindeyiz / Meğer
Sokakta / Düşenler / Var
Ve / Okulda / Gösteride / İşkencede
Ve / Mağarada
Kışda / Karda / Kıyamette
Silahlı / Silahsız / Ve yalnız

☆ 21 Kasım 1831-

Lyon Ayaklanması Başladı

Lyon’da çalışan tekstil işçileri, makineleşmenin ardından düşen ücret baremlerinin yükselmesi için eylemler düzenler. Belediye binasına gider ve yetkililerle görüşür. Yetkililer bir yandan görüşmeleri yaparken, bir yandan da askeri hazırlıklara girer. Lyon işçilerinin taleplerini bastırmak için saldırıya geçerler ve Lyon’lular da belediye sarayını ve şehrin önemli merkezlerini ele geçirerek barikatlar kurarlar. “Kulübelere Barış, Saraylara Savaş” sloganı bugün hala geçerliliğini koruyan bir slogan olarak Lyon’da ortaya çıkar.

☆ 29 Kasım 1944-

Arnavutluk Devrimi Başarıya Ulaştı

İtalyan faşizmine karşı başlayan direnişler, ikinci dünya savaşı süresince emperyalizme ve faşizme karşı direnişe dönüştü. Enver Hoca önderliğinde birleşen Arnavutluk işçi ve emekçileri demokratik devrimi yaparak sosyalizmin inşasına geçtiler ve yıllarca emperyalist saldırganlığa karşı sosyalizmin savunulmasında kararlılık gösterdiler.

POLİTEKNİK DİRENİŞİ

14 Kasım 1973

Yunanistan’da darbe olmuştur ve Albaylar Cuntası iktidarı ele geçirmiştir. Yunan halkının üzerinde bir silindir gibi geçmek hedefindedir cunta. Ama cuntaya karşı eylemler artar ve büyür. Politeknik Üniversitesi öğrencileri de 14 Kasım’da direnişe geçer. Yunanistan Üniversiteli Öğrenciler Birliği (EEFE) önderliğinde direnişe geçen öğrenciler, 3 gün boyunca kesintisiz eyleme devam ederler. Öğrencilerin çağrısı tüm halkadır ve cuntaya karşı direnişin büyütülmesini istemektedir. Eylemler boyunca onlarca kişi vurularak öldürülür. Ancak eylemler durmaz ve Politeknik Üniversitesi işgali devam eder. Cuntacılar, 16 Kasım’da üniversitenin duvarını yıkarak 36 öğrenciyi katleder. Katledilen her öğrenci, baskın sırasında cuntaya karşı teşhir konuşmalar yapar ve sloganlar haykırırlar. Direnişin ardından, üniversite öğrencileri, çeşitli devrimci örgütler kurarlar ve direnişlerini büyütür, iktidarı ele geçirmeye, sosyalizm mücadelesine girerler.

14 Kasım’da Hukuk Fakültesinde başlayıp 3 gün süren Politeknik direnişi, sadece kendi çeperiyle sınırlı kalmamış, işçi ve emekçileri de peşine takmıştır. Binlerce kişi sokaklara çıkarak Politeknik Üniversitesi’ne ulaşmaya çalışmıştır. Politeknik öğrencileri direnişlerini sonuna kadar büyük bir kararlılıkla ve militanca sürdürmüşlerdir. Eylemlerini sadece kendi talepleriyle sınırlandırmamış, cuntayı hedef tahtasına çakmış, kitlelere bu bilinci vermişlerdir. Ölen 36 öğrencinin mirası üzerinden 1974’te albaylar cuntası devrilmiş ve Yunan halkı bir kez daha ayağa kalkmayı başarmıştır.

Politeknik ruhu, her yıl Yunanistan’da yapılan kitlesel ve militan eylemlerle yaşatılmaya devam ediyor. Yunan öğrencileri, bu tarihten aldıkları güçle, her türlü saldırıya ve baskıya molotoflarla, taşlarla karşı koymasını başarıyor. Bush’u ülkeden kovabiliyorlar, eğitim haklarına uzanan politikalara geri adım atabiliyorlar.

Politeknik, sadece Yunanistan tarihine değil, tüm dünya direniş tarihine geçmiş ve önemli dersler bırakmış bir direniştir ve hala izlenmesi gereken yolu göstermeye devam ediyor.

☆ 28 Kasım 1820-Friedrich Engels Doğdu

Komünizm biliminin Marks’la beraber en büyük kuramcısı, pratisyeni Engels Almanya’da doğdu. Bir fabrikatörün oğluydu ama o yaşam içinde gerçeği bularak proletaryanın yanında kurtuluşu gördü ve sınıf savaşımını tarihinin bilimini ortaya koydu. Marks’ın yanında “İkinci keman” olduğunu söyleyecek kadar mütevazı, barikatlarda savaşacak kadar gözü pek ve cesur. “General Engels” lakabının boşuna verilmediğini kanıtlarcasına teorik-pratik öncülüğün gereklerini yerine getiren bir devrim ustası.

Kasım Ayında Şehit Düşen İhtilalci Komünistler

24 Kasım 1976-İsmail Gökhan Edge
Mehmet Fatih Öktülmüş’ün yetiştirdiği devrimcilerden biri olan Gökhan Diyarbakır zindanlarında işkenceler altında öldü.

21 Kasım 1979-Ali Algül
İMT’ye katılan ve TİKB’nin ilk üyeleri arasında yer alan Ali Algül Halkın Kurtuluşu tarafından katledildi.

Yönetmeyi Nasıl Öğrendik? (Lenin'den Anılar)

Ve onlar biliyorlar ki "O"
"Dün erkendi yarın geç,
Vakit tamam, bugün" dedi.
Ve onlar "anladık, bildik" dediler.

Yürüyor onlar Kışlık Saray'a
Putilovski Zavot'tan Bolşevik Kirov.
-"Bugün büyük bir gündür yoldaşlar, diyor
büyük bir gündür

Ve ihtar ederim ki çapul yapmak isteyenlere
artık Kışlık Saray ve bütün Rusya
işçinin ve köylününüdür"

"Vakit tamam, bugün!"

"Bugün" ayaklanma günü... "Bugün" eski rejimi
yıkarak, iktidarı ele geçirmek günü... Yıllardır binbir
emek, çaba ve bedelle ilmek ilmek örülmüş, ter ve
kanla sulanmış, ateşle sınanmış yorgun bedenlerin,
uykusuz gözlerin umuduyla nakış gibi işlenmiş bir
çalışmanın zafer günü... Ve kavgada çok daha zorlu
bir etabın ilk günü...

İktidarı elde tutmak için verilecek savaşım, onu
ele geçirmek için verilecek savaşımın çok daha
büyük güçlükleri içinde taşıyor. Sovyet devrimi ger-
çekleştiğinde emperyalizm ve bütün dünya gericiliği
(hatta devrime kadar olan süreçte devrim saflarında
şu veya bu düzeyde yer almış pekçok örgüt ve kişi)
onun birkaç gün içinde yok olacağını düşünüyordu.
Böyle düşünmek için önemli bir gerekçeleri de var-
dı. Yüzlerce yıllık yönetim tecrübesine sahip olan
burjuvazinin karşısında, yönetmek konusunda hiç-
bir tecrübesi olmayan proletaryanın başarı şansı ol-
madığını düşünüyorlardı.

Derler ki, yüz gün dolmadan yenilgiye uğrayan
ilk proletarya iktidarı Paris Komünü'nden sonra,
Ekim Devrimi'nin yüzüncü gününde Lenin, Kremlin
Meydanı'ndaki karların üzerinde coşku ve sevinç-
ten, mutluluk ve heyecandan yuvarlanarak "Başar-
dık" diye haykırıyordu.

Aslında Lenin, burjuvazinin iktidarına karşı sa-
vaşırken yönetmeyi öğrenmişti. Çünkü O, kitleleri
çarlığa karşı mücadeleye sevk ederken, bir gün
uzaklarda bir zamanda, iktidarı ele geçirecekleri gi-
bi bir hatta yürümemiş, tersine onları sadece prole-
tarya partisinde, sadece kitle örgütleri ve sendika-
larda örgütlenmelerini değil, iktidar organları yara-
tarak her gün yönetmeyi öğrenmişti. İktidarı fiilen
ele geçirdikleri devrimin ilk günlerinde sorunlar
olanca ağırlığı ile üstüne yığıldığında onları çöze
çöze ilerlemesini de öğrenmişti Lenin. Attığı her
adımın bir ders çıkararak, kitlelere sağlam ve sar-
sılmaz bir güven duyarak ve partinin kolektif gücü-
ne yaslanarak yürümesini biliyordu zaten. Proletar-
yanın iktidarını inşa ederken de elbette ki en büyük
güç bunlardı.

Gencecik Sovyet devletinin sorunları olağanüstü
büyüktü. Kitabın konu aldığı devrimin ilk yıllarında
Sovyet ülkesi, her açıdan korkunç bir kuşatma al-
tındaydı. Emperyalist savaş bütün şiddeti ile sürü-
yordu.

Tüm maddi olanaklar, insan gücü ve en değerli
komünistler, sosyalizmi inşa etmek için değil, em-
peryalist işgalcileri ülkeden kovmak için seferber
edilmişti. Halk inanılmaz bir açlık çekiyordu. Eski-

den devrimin saflarında yer alan pek çok örgüt, ar-
tık karşı-devrimin saflarına geçmişti; ayaklanmalar
örgütlüyor, grev ve direnişler şeklinde halkı kışkırtı-
yor ve sabotajlar düzenliyorlardı.

Savaşı sürdürmek Sovyet devleti için olanaksız-
dı. Bu, sosyalizmin yok olması anlamına gelirdi.
Barış ise, Ukrayna'nın bir bölümünden vazgeçmeyi
gerektiriyordu. Lenin için bu, olağanüstü koşullarda
alınmış çok zor bir karardı. Ukraynalı komünistler,
durumun vehametinin çok iyi farkındaydılar. Sosya-
lizmin kazanması için kendilerinin ödemek zorunda
oldukları bedeli kabullenerek barış imzalanması yö-
nünde oy kullandılar. Lenin, Ukraynalı komünistlere
bu durumun çok uzun sürmeyeceğini, Almanya'da-
ki devrimin olgunlaşmasına ve Alman proletaryası-
na güvenmeleri gerektiğini tavsiye ederek, neler
yapacaklarını ayrıntılı bir şekilde anlatmıştı.

Daha devrimin ilk dönemlerinde Petrograd'daki
Putilov fabrikası işçilerinin greve başladıklarını dü-
şünebiliyor musunuz? Sovyet Devrimi hakkında az-
buçuk bir şeyler okumuş olan herkes, Putilov fabri-
kasının ismine rastlamıştır. Onlar devrimin öncüleri,
ayaklanmanın kalbiydiler. Devrimden sonra da sos-
yalist inşanın "savaşçısı" oldular. Tarımda kolektif-
leştirme hareketinde gönüllü seferberlikler düzenle-
diler. Nerede bir sorun varsa, Putilovlu komünist iş-
çiler yardıma koşardı. Onlar Lenin'in en çok güven-
diği ve inandığı işçilerdi. Petrograd ise Lenin için
tüm işçi sınıfının nabzını ölçtüğü, kitlelerin coşkusu
ya da bitkinliğini değerlendirdiği bir barometreydi.
Ve açlık, o kadar dayanılmaz bir hale gelmişti, Men-
şevikler ve Sosyalist Devrimciler'in karşıdevrimci
faaliyetleri o kadar artmıştı ki, Putilov fabrikası işçi-
leri bile greve başlamıştı. Alkışlanmaktan hiçbir za-
man hoşlanmamış olan Lenin, Putilov işçilerinin
karşısına konuşmak için çıktığında uzun alkışlara
hiç müdahale etmeden işçileri neredeyse teker te-
ker gözden geçirdi. Onların her halini duyumsama-
ya çalışıyordu. Nelerin devrimci kaldığını anlamaya
çalışırcasına keskin gözleriyle tek tek hepsini inceli-
yordu. Ülkede yaşanan korkunç boyuttaki açlığı ve
buna neden olan karşı-devrimci faaliyetleri, gerçe-
ğin bütün acımasızlığı ve çıplaklığı ile anlatırken,
konuşmasının her kelimesinde sadece Petrograd iş-
çilerini değil, devrimi yeniden kazanıyor ve "Ya Za-
fer Ya Ölüm" fikrini bütün hücrelerinde hissettirerek
işlerini başına dönmelerini sağlıyordu.

Menşevikler ve Sosyalist Devrimciler, Bolşevik-
ler'in her adımında önlerine engeller çıkarıyor, ayak
bağı oluyorlardı. ÇE-KA'nın (Karşıdevrim ve Sabo-
tajla Mücadele Olağanüstü Komisyonu) faaliyetleri-
ni karalamaya çalışıyor, Tarım Bakanlığı'nı çalıştır-
mıyor, sağlık çalışmalarını engelliyor, sabotajlar dü-

zenliyorlardı. Özellikle demiryollarındaki sa-
botajlar öylesine had safhaya ulaşmıştı ki
Lenin, çok güvendiği ÇE-KA Başkanı Çer-
jinski'yi Ulaşım İşleri Halk Başkanlığı'na ata-
mak zorunda kaldı. Kitlelerin özellikle bu ko-
nuda gelen şikayetlerini, Lenin fazlasıyla cid-
diye alarak titizlikle inceliyor ve sabotörlerin,

Menşevikler'in karşı-devrimci faaliyetlerini açığa çı-
karmaya çalışıyordu. "Her iyi komünist aynı za-
manda iyi bir ÇE-KA'cıdır" diyerek kitlelerin de bu
konuda duyarlı olmasını sağlıyordu.

Devrimin ilk günlerinin müthiş kargaşası içeri-
sinde yönetim mekanizması da yavaş yavaş şekille-
niyordu. Hükümet için gereken şemayı kafasında
oluşturan Lenin, son rötuşları da hızla yaparak ko-
miserlikler kuruyor, görevler veriyor, genelgeler ya-
yınlıyor, Kalinin, Sverdlov, Çerjinski ve Stalin gibi
deneyimli ve sağlam komünistlerle birlikte işleri dü-
zene sokuyordu. Mesela, toprak sorunu ilk ele alı-
nan konulardan biriydi. Ayrıntılı bir inceleme sonu-
cunda Parti'nin toprak programı oluşturulmuş ve
hemen hayata geçirilmeye başlanmıştı. Sadece me-
rakından gelmiş bile olsa, komiserliğe başvuran tek
bir insan dahi geri çevrilmiyor, en küçük sorunlarla
ilgileniliyor, sorun ne olursa olsun, dile getirene bir
cevap veriliyordu. Hatta kısa zaman içerisinde bir
"ıvır-zıvır komisyonu" kurulmuştu. Sonradan Halk
Komiserleri Küçük Kurulu adını alan bu komisyon,
Lenin'in çok ciddiye alarak yakından denetlediği bir
kurumdur. Çünkü Rusya'nın hemen her tarafındaki
işçi ve emekçilerden gelen kişisel ya da genel bü-
tün şikayetler, bu komisyonda ele alınıyordu.

Olağanüstü yoksulluklar ve yoksunluklar, Bolşe-
vikler'in azmi ile yaratıcı bir biçimde gideriliyordu.
İlk Mali İşler Komiserliği Bölümü, salt eski bir kane-
pe ve onun üzerine ilâ edilmiş "Mali İşler Komiserli-
ği" yazılı bir kağıttan ibaretti. Halk Komiserliği Ku-
rulu Sekreteri'nin tek malzemesi bir daktiloydu. Üs-
telik bu daktiloyu kullanacak kimse olmadığı için
kendisi iki parmakla tıkratıyordu. İlk Sovyet Dev-
leti Kasası ise, basit bir elbise dolabıydı. Dolabın
önü sandalyelerle çevrilmiş ve başına bir de nöbetçi
konmuştu.

Sosyalist devletin yaratılması ve Lenin... Bu ikisi
öylesine kopmaz bağlarla birbirine bağlanmış ki, bi-
risini diğeri olmadan düşünmek mümkün değil...
Zaten kitaptaki anıların sahiplerinden her biri, pro-
letaryanın iktidarının kurulmasında atılan her adımı,
Lenin hakkında olağanüstü yüksek duygularla iç
içe geçirerek anlatıyorlar. Lenin'in tasasız, neşeli
gülüşü hakkında ise bir İngiliz'in söyledikleri bunun
somut örneklerinden birini oluşturuyor:

"Bu, gücün gülüşüdür ve bu gücün kaynağı Le-
nin'in sadece muhteşem yeteneklerinde değil, ko-
münizmedir. Toplumsal sırların ve sorunların çö-
zümünde öylesine bir anahtara sahip ki, komünizm
öngörüsünde öylesine büyük bir güven ve sarsıl-
mazlık sağlıyor ki, başka hiçbir devlet adamı, ken-
dinden, planlar ve projelerden bu kadar emin ola-
maz."

Lenin, çalışırken yaptığı işi çok ciddiye alıyor,
en küçük bir ayrıntıyı bile gözden kaçırmadan tem-
mel noktalara parmak basmayı yani "boğayı boy-
nuzlarından tutmayı" biliyordu. İnsanlara çok değer
veriyordu. Öyle ki, Volga'da çalışan işçilerin alkol
sorunuyla ilgilenirken; Spasski kulesindeki Kremlin
saatinin onarılması ve Enternasyonal'in ezgilerini
çalmaları işini başarabilecek uzmanlar ararken; çıkan
bir soruna Sverdlov'luların (Sverdlov Üniversitesi
öğrencileri) müdahale etmesini isterken; Klinzli ku-
maş fabrikasındaki işçilere "Lütfen, bana hediye
göndermeyiniz ve bu samimi ricamı işçilere de ilet-
niz" diye yazarken; ya da karşısına çıkmanın heye-

canıyla hazırlandığı törensel konuşmayı unutan komsomol delegeleri heyetiyle sıcak, dostça, rahat bir konuşma başlatıp onların aç olduğunu öğrenince de Sverdlov'a "Birinci Tüm Rusya Gençlik Birliği Kongresi Divanı'nın on bir üyesine bir öğlen yemeği" diye not yazarken, hep aynı titizlikle yaklaşıyor, kitlelere ve yoldaşlarına duyduğu saygıyı en berrak haliyle ifade ediyordu.

Lenin, aşırı çalışmaktan, yorgunluktan uyuyakalmış bir görevliyi gördüğünde, komiserin işe enerji toplamakla başlamasının çok iyi olduğunu söyleyecek kadar sevecen; fotoğraf çekebilmek için kendisinden bir randevu koparmaya çalışan fotoğrafçıyı reddedecek kadar mütevazı; tek tek kişilere büyük sorumluluklar isteyen görevler verecek kadar çevresindekilere güven duyan; görevlerini bilinçli bir biçimde aksatanlara ve ayak sürüyenlere karşı olağanüstü bir öfke ve hışımla yüklenecek kadar hatalarla uzlaşmaz bir önderdi.

Çok nadiren öfkelenirdi Lenin. Ancak ondan azar işiten hiç kimse alınganlık göstermezdi. Çünkü o, en saf haliyle kişisel onur duygusu taşır ve etrafındakilerin de bu duygularını korumaya özen gösterirdi. Aldığı görevleri layıkıyla yerine getirmede ayak direyenleri ise asıl konumlarına geri gönderme konusunda hiç tereddüt etmezdi.

Zamanı kullanmada çok titizdi Lenin. Tüm toplantıları kendisi yönetiyor ve her konuşmacıya zamanı hatırlatıyordu. Gereksiz gevezelikler, uzun raporlar ona göre açıkça bir sabotajdı. Toplantılarda rapor sunanlar için 15 dakika, konuşmacılar için 5 dakika süre tanıyordu. Raporunu uzun hazırlamış birisini ertesi gün özel görüşmek üzere çağırır ve bir saat boyunca neden kısa rapor yazması gerektiğini usanmadan anlatırdı. Hiçbir toplantıya geç kaldığı görülmemişti. Geç kalmayı alışkanlık haline getiren kişilere karşı her zaman acımasız olurdu. Görevini almak da dahil, her tür cezanın uygulanmasını isterdi. Boş kaldığı her zaman önünde okumak üzere açık bir kitap olur, kaldığı yerden devam ederdi. Alkışlar bile ona göre zaman kayıydı. Alkışların uzadığı durumlarda saati ni göstererek bitirmelerini isterdi.

Sağlık sorununu çözmek için çok büyük bir çaba harcamış ve önceliksiz görevlerinden biri olarak koymuştu önüne. Salgın hastalıklar, bitlenme gibi kitlelerin sağlığını tehdit eden şeylere karşı kitleleri eğitmek için kom-somolları, komünist işçileri seferber ederek savaş açmış, "Evleri İslah Haftası" vb. kampanyalar düzenlemişti. Özellikle ana-çocuk sağlığını çok önemsiyordu. Dünyada ilk defa zenginlerin villaları, saraylar, lüks evler, işçi ve emekçilerin tedavileri için kullanılıyordu. Yoldaşlarının sağlığı ile çok yakından ilgilenirdi. Kırım'daki zengin villaları, yazlıkları başka ülkelerin devrimcilerine ve sendikacıların uluslararası kurulu tarafından gönderilen başka ülkelerin işçilerine de açık olan tedavi ve dinlenme merkezlerine dönüştürmüştü. Zor koşullarda yaşayan eski illegallerin yaşam koşullarının düzeltilmesi; kalp hastası yoldaşlarının hükümet binasındaki merdivenleri çıkmak zorunda kalmaması için asansör tamiri ile bizzat ilgilenmesi, onun için çok olağan tavırlardı. Hasta olan bir yoldaşının "genel tamirata gönderilmesi için" not yaz-

ması, sağlığına dikkat etmeyen bir başka yoldaşına "devletin malına zarar verdiği" için sitem etmesi ve bütün yoğun işlerin arasında bile bu tür şeyleri unutmuyarak denetlemesi, yoldaşlarına verdiği değer sonucuydu.

Ezilen ulusun sorunlarına karşı duyarlıydı ve halkların kardeşliğini inşa etmeye büyük bir önem veriyordu. Sibirya ile Kanak Cumhuriyeti arasında ciddi tartışmalara neden olan İrtiş Bölgesi sorununu, kendisi doğrudan müdahale ederek çözmüştü. İrtiş'in Kanak'lardan ayrılarak kendilerine bağlanması isteyen Sibiryalı temsilciye, bunun bütün şoven düşmanlıkları güçlendirecek bir istem olduğunu anlatarak, "bu soruna Sibirya'nın dağlarından bakmamak gerekir. Aynı şekilde Büyük İvan'ın çar kulesinden de. Belki Himalaya'dan, ama İngiliz gözlüğü ile değil" diyordu. İrtiş bölgesine Çarlık döneminde zorla yerleştirilmiş olan Ruslar'ın oradan gönderilerek sadece Kanaklara bırakılmasını isteyen Kanak Cumhuriyeti sözcüsüne ise, "tarihsel haksızlık"ların ne anlama geldiğini anlatıyor ve ekonomik-kültürel iç içe geçmişiğin sonuçlarını gösteriyordu.

Kitabı okurken en fazla yüzleştığımız şey, devrimin gerçekliği... Bugün birçokları için devrim çok uzaklaşmış durumda. Yenilgi dönemlerinde bu tür düşüncelerle çok sık karşılaşırız. Oysa "devrimin zamanı" bizim çalışmalarımıza bağlıdır... Günlük pratik her işe devrimin ruhunu katabilmek... Devrimi yakınlaştırmak budur. O nihai geleceğin bir sorunu değil, bugünün bir sorunudur. Zaten, teorik olarak "gelecek", ilk kez Lenin'le bugünüme yaklaşmıştır. O, proletaryanın bütün örgüt biçimlerini, emperyalist-kapitalist sistemin sömürdüğü bütün toplumsal tabakaları birleştiren ve onları ortak mücadeleye sevk eden organları oluşturup burjuva toplumu içinde sınıfın organları özelliği kazanmasını sağlayarak organik bir bütünlük içinde bağlamasıyla kazanmıştır devrimi.

Rus proletaryası, diğer toplumsal tabakaları burjuvazinin etki alanından çıkarıp onları özgürlüğe kavuşturacak bir önderlik gerçekleştirebilmeyi başarmasına borçludur Sovyet Devrimi'ni. Çünkü devleti ele geçirmek, proletaryanın kendisini bir güç olarak örgütlemeye yeteneğine bağlıdır. Güçler dengesini kendi lehine çevirebilmesi ise, onu tamamen ele geçirmekle mümkün olacaktır.

Lenin gibi sosyalizmi güncel bir sorun olarak ele alıp proletaryanın önüne koyduğumuz oranda iktidar yaklaşacaktır...

“Halkların kardeşçe birliği”

Ekim devrimi 90 yaşında! Ve hala insanlığın umudu, özlemi, geleceği...

Yeni bir emperyalist savaşın yaşandığı, ülkemizin de bu savaşın merkezinde yer aldığı günümüzde, Ekim devriminin yıldönümünü kutlamak, çok daha büyük bir önem ve anlam kazanmış bulunuyor. Stalin'in Ekim devriminin 10. yılı kutlamalarındaki konuşması, özellikle devrimin “uluslararası niteliği”ne yaptığı vurgular ise, hala güncelliğini koruyor. Ve Ekim devrimi, işçi ve emekçilerin, ezilen halkların mücadelesine ışık tutmaya, izlenmesi gereken yolu göstermeye devam ediyor...

“Ekim Devrimi, emperyalizmi yalnızca kendi egemenlik merkezlerinde, yalnızca ‘metropoller’de sarsmakla kalmadı. Emperyalizmin sömürge ve bağımlı ülkelerdeki egemenliğini yıkmaya çalışarak, emperyalizmin gerisine, onun çevre bölgelerine de vurdu.

Büyük toprak sahipleri ve kapitalistleri devirerek Ekim Devrimi, ulusal ve sömürge baskı zincirlerini kopardı, büyük bir devletin, istisnasız tüm ezilen halklarını, bu baskıdan kurtardı. Proletarya, ezilen halkları kurtarmadan kendini kurtaramaz. Ekim Devrimi’nin ayırıcı özelliği, onun SSCB’de bu ulusal ve sömürge devrimleri, ulusal düşmanlık ve uluslararası çatışmalar bayrağı altında değil, ama SSCB’de yaşayan milliyetlerin işçi ve köylülerinin karşılıklı güven, kardeşçe bir yakınlıkma bayrağı altında milliyetçilik adına değil, ama enternasyonalizm adına gerçekleştirmiş bulunmasıdır.

Ulusal ve sömürge devrimler, bizim ülkemizde proletaryanın yönetimi ve enternasyonalizm bayrağı altında gerçekleştirilmiş bulundukları için parya-halklar, köle-halklar işte bu nedenle, kendi örnekleri ile bütün dünyanın ezilen halklarını kendilerine çekerek, insanlık tarihinde ilk kez olarak gerçekten özgür ve gerçekten eşit halklar durumuna yükselmiştir.

Bu demektir ki, Ekim Devrimi, yeni bir çağ, dünyanın ezilen ülkelerinde, proletarya ile ittifak halinde proletaryanın yönetimi altında, sömürge devrimler çağını açmıştır.

Eskiden, dünyanın çok eski çağlardan beri, aşağı ve üstün ırklar halinde birinciler, uygarlığa yetenezsiz ve sömürüye adanmış; tek uygarlık taşıyıcıları olan ikinciler ise, birincileri sömürmekle görevli, siyahlar ve beyazlar halinde bölünmüş bulunduğunu düşünmek ‘normal’ idi. Şimdi, bu söylenceyi ortadan kalkmış ve reddedilmiş olarak düşünmek gerek. Ekim Devrimi’nin en önemli sonuçlarından biri de, kurtulmuş, sovyetik gelişme yoluna sürüklenmiş Avrupalı olmayan halklara, gerçekte onların gerçekten ileri kültür ve uygarlığı geliştirme bakımından Avrupalı halklardan daha yetenezsiz olmadıklarını göstererek, bu söylenceye ölümcül bir darbe indirmiş olmasıdır.

Eskiden ezilen halkların tek kurtuluş yönteminin burjuva milliyetçiliği yöntemi, ulusların birbirlerinden soğuması yöntemi, birbirlerinden ayrılmalari yöntemi, çeşitli uluslar emekçi yığınları arasındaki ulusal düşmanlıkların pekiştirilmesi yöntemi olduğunu düşünmek ‘normal’ idi. Şimdi bu söylenceyi yalanlanmış olarak düşünmek gerek. Ekim Devrimi’nin en önemli sonuçlarından biri de, ezilen halkların proleter, enternasyonal kurtuluş yönteminin gerçekte olanaklı ve akla uygun tek doğru yöntem olduğunu göstererek, çok çeşitli halklardan işçi ve köylülerin, özgür katılma ve enternasyonalizm temeline dayalı kardeşçe birliğinin, gerçekte olanaklı ve akla uygun olduğunu göstererek bu söylenceye ölümcül bir darbe indirmiş olmasıdır. Bütün ülkeler emekçilerinin tek bir dünya ekonomisi biçiminde gelecekteki birliğinin ön-örneği olan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği’nin varlığı, bunu dolaysız bir kanıt olarak kullanmaktan geri kalmaz.

Ekim Devrimi’nin bu ve öbür benzer sonuçlarının, sömürge ve bağımlı ülkelerdeki devrimci hareket üzerinde ciddi bir etki yapmaktan geri kalamayacaklarını söylemek gereksiz. Çin’de Endonezya ‘da, Hindistan’ dan vb. ezilen halkların devrimci hareketinin büyümesi ve bu halkların SSCB için duydukları sevginin artışı gibi olaylar, bunun doğruluğunun kuşku götürmez belirtisidir.

Sömürgelerin, bağımlı ülkelerin sarsılmaz sömürü ve baskı çağı geçmiştir. Sömürgeler ve bağımlı ülkelerdeki kurtuluş devrimleri çağı, bu ülkeler proletaryasının uyanış çağı, bu proletaryanın devrimdeki hegemonyası çağı gelmiştir.”

(*) 5 Kasım 1927 tarihli Pravda’da yayınlanan makaleden alınmıştır. (Marksizm, Ulusal Sorun ve Sömürgeler Sorunu –sol yayınlar sf:283-285)

Meksika Devrimi

19. yüzyıl boyunca toprak reformu sorunuyla ve iç savaşlarla uğraşan Meksika, bir türlü gelişimini tamamlayamadı. Bu sancılı süreçte de Meksika halkının büyük çoğunluğu fakirleşiyor ve vahşi baskılar altında eziliyor, açlığa mahkum ediliyordu. Meksika'da kapitalleşme süreci, ABD, İngiltere, Fransa ve İspanya gibi sömürgecilerin vasıtasıyla tamamlanmak istendi ve haliyle geri bir ülke profili ortaya çıktı. Adını saydığımız ülkeler kendilerine Pazar yaratmak amacıyla demiryolu yapımı, bankacılık sektörü gibi alanların yanı sıra, pamuk, kenevir gibi sanayi bitkilerini dayattı. Meksika'nın geleneksel tarım bitkileri olan şeker kamışı ve mısır ise süreç içinde yok olma tehlikesi yaşıyordu. 1907'de New York Borsası'nda bunalım yaşandı. Bunalım, ABD emperyalizmine bağımlı ekonomisi olan Meksika'yı da alt üst etti. Bu üretim ve inşaa süreci, işçilerin ve emekçilerin sırtından yapıldı. Düşük ücretlerle, hiçbir güvencesi olmadan çalışmak zorunda bırakılan yoksul çoğunluk, hak arama mücadelesine girdiği anda devlet terörünü karşısında buldu. Grevler, kanlı bir şekilde bastırıldı, en ufak örgütlülüğün oluşmasına izin verilmedi. Bu da kitlelerdeki öfkeyi büyüttü. Diaz'a karşı büyüyen öfke, Diaz'ın demokratik seçimleri kabul etmesiyle sonuçlandı. Diaz'a karşı Madero başkanlığa aday oldu, ancak kitlelerde geniş destek bulunca Diaz, Madero'yu tutuklattı. Ve diktatörlüğüne devam etti. Ekim'de Diaz'ı Temsilciler Meclisi'nin tekrar başkan seçmesinin ardından Madero, 20 Kasım'a kadar halkı silahlı ayaklanmaya çağırdı. Coahiula Valisi de ona katıldı. Ayaklanmayı güneyde Emiliano Zapata ve Pancho Villa gibi önderler destekledi. Başlayan devrimle birlikte orduyla çatışmalar yaşandı ve devrimciler başarılarını arttırdıkça Diaz da geri adım atmak zorunda kaldı. Madero, 6 Kasım 1911'de Başkan seçildi ancak başkan seçildikten sonra uğruna mücadele eden hiçbir şeyi yapmadı. Üstelik yönetimini tamamen Diaz zamanından kalan bürokrasi üzerine inşa etti. Zapata, Madero'ya alınan

toprakların derhal yerli halka geri verilmesi talebini ilettili. Madero buna yanaşmayınca Zapata, yönetime karşı tavır aldı ve mücadeleye girişti. Bu arada darbeler birbirini izledi ve Madero'nun yerine General Victoriano Huarte 1913'te geldi. Ancak bir yıl sonra Carranza, aynı yöntemle başa geldi. Carranza, bazı reformlara imza attı.

Toprakların malikanelerden alınması ve köylüye dağıtılmasını, tarımda kapitalistleşmeyi ve yabancı sermayeyi kırmayı amaçladı. Hazırlanan yasada işçilere kimi haklar tanındı. Ancak Carranza da süreç geçince diktatörlük heveslisi oldu ve muhaliflerini temizledi. Zapata'yı da 1919'da öldürttü. Bu olayın ardından Pancho Villa da mücadeleyi bıraktı. Carranza Amerika Birleşik Devletleri'nin desteğini alarak yönetimini pekiştirdi

Maya'ların ve Azteklerin torunları olan Meksikalılar, tarihleri boyunca katliamlarla ve işkencelere maruz kaldılar. Tarih kitaplarında orada yaşayan uygarlıklar, geri olmakla suçlanmış, Avrupalıların oralara uygarlık götürdüğünden bahsedilmiştir. Argümanlar hiçbir zaman değişmiyor. O zaman İspanyollar kılıçlarla insanları katlettiler, bugünkü emperyalist saldırganlar bombalarla silahlarla katlediyorlar.

Meksika Devrimi, birçok zorlu süreçlerden geçti. 500 yıllık sömürge süreci yaşayan Meksika, devrimden sonra da sömürgeleşme yolunda adım adım ilerledi. ABD'nin arka bahçesi ülkelerinden biri olma işlevi, gelen yönetimlerce benimsendi. Yönetimler, bunu benimsemesine rağmen, halkta sömürgecilere ve işbirlikçilerine karşı her zaman bir öfke birikimi yaşandı. Meksika Devrimi'nin önderlerinden Emiliano Zapata'dan adını alan Zapatistalar, bugün devrim mücadelesine devam ediyor ve kimi dönem başarılı vuruşlar yapıyorlar. Ancak Zapatistaların da handikapı, devrim sürecini sadece ABD karşıtlığıyla sınırlı tutmaları ve toprak reformu talepleriyle yetinmeleri. Sömürücü tüm sınıfları hedefine çakmayan hiçbir devrim başarıya ulaşmaz. Kendi burjuvazisiyle uzlaşan hiçbir devrim, uzun zamanlı yaşamadı ve yaşayamaz da. Özellikle Latin Amerika ülkeleri bunun örneklerini çok sık yaşadılar. Onun için komünist bir önderliğin olmaması en büyük eksiklik olarak ortaya çıkıyor. Ama ezilen işçiler ve emekçiler, mücadelenin büyümesiyle bu önderliğe de erişecek bilince ulaşacaktır...

19 Kasım 1942-Stalingrad direnişinin zaferi “Bir adım bile geri gidilmeyecek”

19 Kasım 1942... İkinci emperyalist

paylaşım savaşını sona erdiren tayin edici çarpışmanın kazanıldığı gün... Faşist Hitler orduları, Sovyetler'e doğru ilerleyişinde büyük "zaferler" elde etmiş ve nihayet Stalingrad kapılarına kadar dayanmıştır. Faşizmin yağmacı, talancı yüzünü açığa çıkarırcasına Nazi orduları, girdikleri her yeri altına üstüne getirmiş, yaşamı temsil eden ne varsa yoketmeye çalışmıştır.

Nazi orduları, yeryüzünde ilk kez kapitalizmin yüzüne devrim şamarını indiren sosyalist Sovyetler Birliği'nin kurucusu, büyük önder Stalin'in adıyla anılan Stalingrad'ın kapılarına dayanmış, aylarca süren savaş boyunca kenti hem karadan hem de havadan yoğun bir bombardımana tabi tutmaktadır. Sovyet halkı, bu kenti her ne pahasına olursa olsun, adeta tüm varlığını ortaya koyarcasına savunmaktadır. Çünkü burası Stalingrad'dır. Stalin, sosyalizmin yenilmezliğinin simgesidir. Onun adıyla anılan Stalingrad'da, sosyalizmin yenilmez, ele geçirilemez kalelerinden biri olmak durumundadır. Bunu iyi bilen faşist Hitler orduları, Stalingrad'ın ele geçirilmesine ayrı bir önem vermekte ve varını yoğunu ortaya koymaktadır.

Büyük Anayurt Savaşı'nı büyük bir yiğitlik ve fedakarlıkla yürüten, tüm dünya emekçilerinin umut bağladığı Kızıl Ordu, Başkomutan Stalin'in kesin talimatını almıştır: "Ne pahasına olursa olsun bir adım geri gidilmeyecek!"

İşte bu emir, yiğit Kızıl Ordu askerlerini ve Stalingrad halkını faşizme karşı savaşında daha bir yürekli kılar. Soyet halkı, çok büyük bir savaş yürüttüğünün bilincindedir. Bu savaşı kazanmak zorundadır. Yeryüzünde ilk kez filiz veren sosyalizm, faşist Hitler orduları tarafından yok edilmek, silinmek isteniyordur çünkü. Ancak yüzyıllar boyu gerici Çarlık rejimi altında yönetilen Sovyet halkları, özgürlüğün ne demek olduğunu anlamını kavramış, onun sunduğu maddi ve manevi tüm nitelikleri tatmıştır artık. Ve Sovyetler Birliği, dünya sosyalizm saasının kazanılmış bir cephesidir. Kazanılmış olan bu cephe, çok büyük bedeller pahasına bile olsa sapasağlam korunmalıdır, korunacaktır...

Bir Nazi subayının üstlerine yazdığı mektuptaki şu ifadeler, Stalingrad için yürütülen çığınca direnişin gücünü ortaya seriyor: "Volga'ya ulaşmamıza yalnızca bir kilometre kaldı, fakat bu bir kilometreyi bir türlü geçemiyoruz. Bu bir kilometre için yapılan savaş, bütün Fransa'nın ele geçirilmesi için yapılan savaştan daha uzun sürdü."

140 gün süren Stalingrad kuşatması sırasında Alman ordusu, en büyük kayıpları verdi. Stalin, "çelik" demekti, Stalingrad da çelikten bir kale! Stalingrad çarpışmasında faşist Alman orduları 700 bin asker, 1000 tank ve 1400 uçak kaybetti.

140 günlük direnişin sonunda faşist Hitler orduları, Kızıl Ordu'nun demir yumruğunu yemiş, çil yavrusu gibi kaçarak, tüm cephelerden gerisin geri Almanya'ya doğru kaçmaya başlamışlardı. Faşist nazi ordularını önlere katan Kızıl Ordu'nun muzaffer ilerleyişi, faşizmin başkenti Berlin'de meclis binası Reichstag'ın tepesine orak çekiçli bayrağın dikilmesiyle tamamlandı.

Yıllar süren, milyonlarca insanın öldüğü ikinci paylaşım savaşı sona erdirilmişti. Bu savaşın kazanılmasının bedeli, Sovyetler cephesinde çok ağırdı. 1917 Ekim Devrimi'nden ikinci paylaşım savaşının başladığı an'a kadar, yeniden inşa edilen Sovyet ülkesindeki her şey yerle bir olmuş, yıllar yılı büyük emekler verilerek yaratılan değerler yok edilmişti. Ancak onları yaratan Soyet halklarının ödedikleri bu büyük bedelin karşılığında, dünyanın üçte biri sosyalizm kampına dahil olmuş, halk demokrasisi yönetimleri başa geçmişti.

Bu zaferde Stalin ve Stalingrad, hiç şüphesiz en büyük paya sahipti. Öyle ki, daha sonraki yıllarda emperyalist işgale karşı direnen her lider Stalin'le, her şehir Stalingrad'la özdeşleşmeye başladı. Son olarak Irak'ın işgali sırasında bu isimlerin sıkça kullanıldığına tanık olduk. Keza son yıllarda Rusya'da artan Stalin sevgisini kendi hanesine yazmaya kalkan Putin, Stalin'e benzetilmekten oldukça memnun. Ne var ki Stalin, ML ideolojinin şekillendirdiği bir önderdi ve verdiği savaş da, bugünkü Rusya gibi ABD karşısında emperyalist bir güç olmak için değil, işgal altındaki sosyalist anavatanı savunmak içindi. Ondan dolayı tüm dünya işçi sınıfı ve emekçilerinin, ezilen halkların büyük bir desteğini aldı. Ve ondan dolayı, Stalin ve Stalingrad, direnişin ve zaferin simgesi oldu.

Stalin ve Stalingrad isimleri, emperyalist işgale karşı mücadele hep yaşayacak! Ezilen halklara esin kaynağı olmaya devam edecek!

Yeni emperyalist savaşın gölgesinde

Türk-Amerikan İlişkileri

on dönemde giderek artan bir biçimde Türk-Amerikan ilişkilerinin durumu ve düzeyi tartışılıyor. Yaşanan gelişmeler üzerinden ‘stratejik ortaklık’ ilişkisi sorgulanıyor, Türkiye ile ABD arasında nasıl bir ilişki ve sorun olduğu üzerine polemikler yürütülüyor. Son olarak Hakkari-Dağlıca’da gerçekleştirilen PKK eylemi sonrasında, Türk-Amerikan ilişkileri daha şiddetli bir biçimde sorgulanmaya başlandı.

Saldırının arkasından, Türk egemen sınıfları içinde baskın olan eğilim, Irak Kürt bölgesine(Güney Kürdistan) dönük bir operasyonun gerçekleştirilmesi oldu. Bu operasyon kararı, ABD’nin bölgeye dönük planları ve çıkarlarıyla çelişen bir karardı. Fakat Türk egemen sınıfları açısından da Irak’ta bir Kürt devleti kurulması, Türkiye’nin “kırmızı çizgi”leri olacak kadar hayati bir sorundu. Irak işgalinden bu yana her ne kadar bu “kırmızı çizgiler” silikleşmişse de Türkiye, bu durumu hazmedemiyor, fırsatını bulduğu anda da yeni hamleler yapmaktan geri durmuyordu. Örneğin Kerkük referandumunun ertelenmesi, Türkiye açısından önemliydi ve ona zaman kazandırdı. ABD’nin bölgede güç yitirmesi ile Türkiye’ye duyacağı ihtiyacın artacağı düşünülüyor, giderek daha baskın bir politika izleniyordu. Son aylarda artan PKK eylemlerini de bu yönde değerlendirdiler. Yıllardır kafalarında olan Irak’ın Kuzey bölgesinde “tampon bölge” oluşturma düşüncesini daha yüksek sesle dillendirmeye başladılar ve bu doğrultuda harekete geçtiler. “Sınırötesi operasyon” kararını (çeşitli görüş ayrılıklarını taşımakla beraber) Türk egemen sınıfları blok olarak aldı ve ABD de sınırlı bir operasyona razı olduğunu belirtmek ihtiyacını duydu; tabi ki Türkiye’nin Irak Kürt yönetiminden izin alması ve belirlenen sınırları aşmaması kaydıyla.

Bu gelişmeler ve yaşanan dalgalanma-

lar, oldukça kafa karıştırıcı bir etki yaratıyor. Burjuva medya üzerinden tam bir bombardıman gerçekleştiriliyor. Yapılanın Türkiye’yi de savaşa sokma amacını taşıyan danışıklı bir dövüş olduğundan, provokasyon gerçekleştirilmek istendiğine kadar birbirinden çok farklı yorumlar havada uçuşup duruyor. Asıl olarak Türkiye’nin ABD’nin stratejik ortağı olduğu (ya da Türkiye Devrimci Hareketi’nin geneline hakim olan bir üslupla, “Türkiye’nin ABD’nin uşağı olduğu”) ona uygun hareket etmesi gerektiği üzerinde yoğunlaşıyor. yorumları da bu çerçeveye uygun olarak şekilleniyor. Bu bakış açısıyla ABD’ye bu kadar bağımlı olduğu düşünülen Türkiye’nin attığı adımlar karmaşık ve içinden çıkılmaz bir labirent haline geliyor.

Dünyadaki gelişmelerden bağımsız değil

Türkiye’nin attığı adımlar ve aldığı kararlar, dünyadaki gelişmelerden bağımsız değil. Dünya üzerinde ABD’nin hegemonyası her geçen gün azaldıkça, rakip emperyalistler güç kazanarak ABD’nin pazarlarına girdikçe, ABD Irak savaşında bir bataklık içine gömüldükçe, ABD’ye bağımlı olan ülkeler de kendi rotalarını değiştirmeye başlıyorlar.

İşin doğası da budur zaten. Türkiye ile ABD arasındaki ilişkiler, dünyadaki gelişmelerden bağımsız ve bu gelişmelerden hiç etkilenmeyen bir uşak-sömürgeci ilişkisi değildir, olamaz da.

ABD’nin en yakın ilişkide olduğu İsrail bile, ABD’nin yaşadığı dalgalanmalardan kendisine göre sonuçlar çıkarmaktadır. ABD’nin icazetiyle kurulmuş olan, dış politikasını ABD’ye göre şekillendiren İsrail bile, zaman zaman ABD’ye karşı gelebilmektedir. Mesela ABD izin vermediği, hatta yasak koyduğu halde, İsrail Çin’e silah satışı gerçekleştirmiştir. ’99 yılında imza-

lanan “ABD-İsrail stratejik ortaklık anlaşması” ABD ile İsrail arasındaki ilişkilerin, İsrail’in ABD’ye bağlılığının ve ABD’nin İsrail’i koruma düzeyinin en üst ifadesi olan, son derece önemli maddeler içeren bir anlaşmadır. Ama İsrail buna rağmen Çin ile ilişki kurmakta sakinca görmemiştir.

Bir başka örnek NATO’nun ya da BM’nin aldığı kimi kararlardır. II. Emperyalist Savaş sonrasında ABD’nin siyasi ve askeri çıkarlarını savunmak ve ABD hegemonyasını diğer ülkelere kabul ettirmek amacıyla kurulan bu iki kurumda ABD, son yıllarda istediği birçok kararı çıkarmayı başaramamıştır. ’99 yılında Yugoslavya’nın işgali üzerinden başlayan ayrışma, Afganistan ve Irak savaşlarında çok daha belirgin olarak su yüzüne çıkmıştır.

Çin ve Rusya’nın siyaset sahnesine her geçen gün daha güçlü ve daha etkili olarak girmesi, ABD’ye ait pazar alanlarını ele geçirmeye başlaması, dünyadaki emperyalist dengeleri değiştiren bir etkidir. Geçmişin güçlü Sovyetler Birliği’ne yaslanan, sonra SB dağılınca ortada kaldığı için ABD’ye yaklaşan pek çok ülke, bugün eski ilişkilerine geri dönmektedir. Çin, ABD’nin mutlak hegemonyası altında olan Latin Amerika ülkelerinin büyük bir bölümünü kendisine bağlamış durumdadır. Çin ve Rusya, kimi zaman ekonomik ilişkileri kullanarak girmektedir ABD’nin hegemonyası altındaki ülkelere. Kimi zaman yarı sömürge ülkelerin burjuvazisi içindeki klik çatışmalarından yararlanmaktadırlar. Kimi zaman ise, ABD’nin dünyanın her tarafında terör estirmesinin, girdiği ülkelerde kitleler üzerinde büyük bir vahşet uygulamasının yarattığı anti-Amerikan duyguları, kitlelerin tepkilerini sömürmektedirler.

Kullandıkları yöntemler bir yana, sonuç olarak diğer emperyalistler, ABD’nin güç ve etkinliğinin darbelenmesine, dünya üzerindeki hegemonyasının zayıflamasına yol açmaktadır. Keza, Irak direnişi, “ABD’nin yenilmezliği” efsanesini paramparça ederek ilerlemektedir. Bu da, dünya halklarında ABD’ye karşı olan tepkileri, ona karşı koyma, ondan uzaklaşma isteğini büyütmektedir.

Irak savaşı pek çok yönden Vietnam savaşı ile karşılaştırılmakta, sıkça bu yönde paralellikler kurulmaktadır. Gerçekten de pek çok yönden Irak’ta ABD’nin düştüğü durum, Vietnam savaşındaki durumuna benzemektedir. Ancak Vietnam’a benzemeyen çok önemli bir yanı vardır ve bu yan gözlerden kaçırılmadan değerlendirilmelidir. ABD Vietnam’da aldığı ağır yenilginin arkasından, kendisini toparlayacak ve dünya üzerindeki hegemonyasında bu yenilgi nedeniyle ortaya çıkan çatlakları kapatabilecek ekonomik ve siyasi koşullara sahipti. Bugün ise, ekonomik olarak güç kaybettiği, rakip emperyalistlerin büyüdüğü, halkların nefretinin güçlendiği koşullarda, Irak yenilgisi, ABD’nin zaten başlamış olan çöküşünü hızlandıran bir etki yaratıyor.

Türkiye’nin attığı adımlar ve aldığı kararlar, dünyadaki gelişmelerden bağımsız değil. Dünya üzerinde ABD’nin hegemonyası her geçen gün azaldıkça, rakip emperyalistler güç kazanarak ABD’nin pazarlarına girdikçe, ABD Irak savaşında bir bataklığın içine gömüldükçe, ABD’ye bağımlı olan ülkeler de kendi rotalarını değiştirmeye başlıyorlar. İşin doğası da budur zaten. Türkiye ile ABD arasındaki ilişkiler, dünyadaki gelişmelerden bağımsız ve bu gelişmelerden hiç etkilenmeyen bir uşak-sömürgeci ilişkisi değildir, olamaz da.

ABD, bu çöküşü geciktirmek, durdurmak, dengeleri yeniden kendi lehine çevirmek için çok çeşitli hamleler yapıyor. 'İmparatorluk' mirasının, egemen sınıfların binlerce yıllık yönetme tecrübelerinin yarattığı birikimi en iyi biçimde değerlendirmeye çalışıyor. Ancak kapitalist sistemin kendi ekonomik yasaları var ve ABD emperyalizmi, bu yasaların kaçınılmaz sonucu olarak güç kaybetmeye devam ediyor. Ve bugünkü koşullar içinde, bu durumu tersine çevirecek, değişen dengeleri yeniden ABD'nin lehine düzenleyecek bir veri görünmüyor.

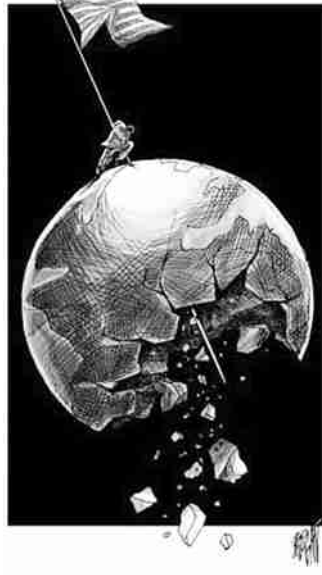
Dünyada en 'Amerikancı' kurum ve ülkeler bile, bu değişimi görüyor ve gelecek planlarını buna göre yapıyorlar. Kimisi bu değişim içinde gelişmekte olan emperyalist ülkelerle bağlarını güçlendiriyor ve onların yanında yer alıyor. ABD'nin '45'lerden bu yana kurduğu hegemonyanın yıkıldığı koşullarda kendisi için yeni fırsatların ve olanakların çıkacağını düşünüyor. 'Yükselen' gücün yanında yer alarak ondan nemalanmaya çalışıyor. Kimisi ise, Rusya ve Çin gibi emperyalist ülkelerin gelişmesinin kendisinin geleceği açısından da bir tehlike olduğunu düşünüyor ve ABD'nin yanında yer alarak güç kaybetmesini engellemeye çalışıyor. Nasıl bir dünya hegemonyası kuracağı, kurulu düzeninde ne tür değişiklikler yapacağı belirsiz olan, üstelik de göstermelik bile olsa 'sol' söylemlere yaslanan Çin gibi bir emperyalist ülkenin kendisi açısından bir tehdit oluşturacağını düşünerek, iktidarını ABD'nin arabasına bağlamaya çalışıyor. Belirsiz bir gelecekte korkuyla, "bildik düşman ABD" ile ilişkilerin sürmesinin daha 'güvenli' olduğunu düşünüyor.

Bu süreçte, kimi ülkelerde burjuvazi blok olarak safını netleştirirken, pekçok ülkede ciddi çalkantılar yaşanıyor. Burjuvazinin parçalı yapısı, hangi emperyaliste sırtını yaslayacağı konusunda netleşmiş bir çizginin olmaması, klik çatışmalarını beraberinde getiriyor. Bu ülkeler dönemsel olarak değişen, o günkü dengelere göre hareket eden bir çizgi izliyorlar.

Türkiye'de, '90'lı yılların sonlarından itibaren yaşanan pek çok gelişme, bu nesnel durum üzerine oturmaktadır. Bu süre boyunca farklı hükümetlerin aldığı pekçok karar; burjuvazinin yönelimindeki pekçok belirsizlik; devletin yapmaya çok kararlı görüldüğü bir konuda bile atmak zorunda kaldığı geri adımlar; aynı dönemde birbiriyle çelişik davranışlar; devletin farklı kademelerinde ortaya çıkan görüş ayrılıkları bununla bağlantılıdır.

'74'teki Kıbrıs hareketinden önce ABD ile ipler gerildiği zaman, dönemin Cumhurbaşkanı İnönü, "Yeni bir dünya kurulur, Türkiye de onun içinde yerini alır" demişti. Şimdi de ABD'nin kurduğu hegemonya dünyasını altüst eden yeni bir dünya kuruluyorken, Türkiye de onun içinde yerini almaya çalışıyor.

Ancak bu yerini alma çabası, Türkiye'deki egemen sınıfların hemfikir olduğu, blok halde hareket ettikleri bir süreç içinde ilerlemiyor. Türkiye'de burjuvazi tarihsel olarak çok parçalı bir yapıya sahip. Osmanlı'dan bu yana farklı emperyalistlerle kurulan tarihsel bağlar, bir biçimde etkisini gösteriyor, bunun

Özellikle 11 Eylül saldırılarının arkasından, Türkiye'nin her geçen gün ABD'den biraz daha uzaklaşmakta olduğunu görmek gerekiyor. Burjuvazinin içindeki rekabet keskinleşiyor, çatışma sertleşiyor; tıpkı emperyalistler arasındaki çatışmanın sertleşmesi gibi. Yaşanan her olayın altında bir ABD komplosu, bir ABD planı aramak; bugün yenilmekte olmasına rağmen ABD'nin her an kendisini toplayarak savaşı ve dünya hegemonyasını yine kendi lehine yürüteceğini düşünmek; Türkiye'nin de hala ABD'nin kayıtsız şartsız uşağı olduğunu iddia etmek, bugünün nesnel gerçeklerine aykırıdır. Nesnel gerçekleri doğru tespit etmeden yapılacak politikalar ise, yaşamla çelişecek ve yenilgiye mahkum olacaktır.

yanında yeni ilişkiler de kuruluyor. Burjuvazi içinde son 50 yılın alışkanlıkları ile kurulu düzenini bozmak istemeyen, bu nedenle de ABD ile ilişkileri eski rotasına sokmaya çalışan kesim ile, yeni düzen içinde yeni yerler oluşturmak ve en iyi yeri kapmak için uğraşan kesim arasında şiddetli bir rekabet ve çatışma sürüyor.

Ve bu çatışma henüz sonlanmamış olsa da, özellikle 11 Eylül saldırılarının arkasından, Türkiye'nin her geçen gün ABD'den biraz daha uzaklaşmakta olduğunu görmek gerekiyor.

Burjuvazinin içindeki rekabet, biraz daha keskinleşiyor, çatışma sertleşiyor; tıpkı yürütülmekte olan emperyalist savaş içinde, emperyalistler arasındaki çatışmanın sertleşmesi gibi. Yaşanan her olayın altında bir ABD komplosu, bir ABD planı aramak; bugün yenilmekte olmasına rağmen ABD'nin her an kendisini toplayarak savaşı ve dünya hegemonyasını yine kendi lehine yürüteceğini düşünmek; Türkiye'nin de hala ABD'nin kayıtsız şartsız uşağı olduğunu iddia etmek, bugünün nesnel gerçeklerine aykırıdır. Nesnel gerçekleri doğru tespit etmeden yapılacak politikalar ise, yaşamla çelişecek ve yenilgiye mahkum olacaktır.

11 Eylül öncesi değişmeye başlayan dengeler

11 Eylül 2001 saldırılarının arkasından tüm dünyada esmeye başlayan savaş rüzgarları, Türkiye'yi de doğrudan etkilemişti elbette. I. Emperyalist Savaş'tan yenilgiyle çıkan, II. Emperyalist Savaş'ı ise seyretmek zorunda kalan Türkiye, bu savaşta aktif rol oynamak istiyordu.

O tarihlerde Türk devletin ABD'ye olan bağımlılığı henüz tartışılmaya başlanmamıştı. 12 Eylül darbesinin planlayıcısı ABD, '80'li yıllarda Türkiye üzerindeki hegemonyasını ekonomik, siyasal, askeri ve kültürel olarak epeyce güçlendirmişti çünkü. Türkiye'nin "küçük Amerika" olma hayallerinin doruk noktasına çıktığı yıllar ise, Özal'ın cumhurbaşkanı olduğu '90'lı yılların başları idi. Sosyal emperyalist Sovyetler Birliği'nin dağıldığı, ABD'nin "yeni dünya düzeni"ni ilan ettiği ve tüm dünya üzerinde hegemonyasını kurma atacağına başladığı yıllar da '90'ların başlarıydı. '91 yılındaki Körfez savaşı bir anlamda start vermişti. Irak, Kuveyt'i işgal etmiş, ABD de Irak'a saldırmıştı. Ama günümüzde olduğu gibi güç bela topladığı zayıf ülkelerle değil, neredeyse tüm dünya, ABD'nin yanında yer almıştı. Rusya'nın etkisiz kalan karşı çıkışlarını bir kenara bırakırsak, ABD hiçbir engelle karşılaşmadan yürütmüştü Irak savaşını.

Rusya'nın bile İMF reçetelerine bağımlı hale geldiği, Yeltsin gibi ABD işbirlikçisi bir kukla tarafından yönetildiği bu yıllar, ABD'nin dizginsiz ilerleyişine tanık oldu. ABD rüzgarı son derece güçlü esiyordu; Türkiye de bu rüzgarla yelkenlerini şişirerek biraz yol almak istedi. En uygun alan eski SB'den dağılan Kafkas ve Orta Asya Cumhuriyetleriydi; Türkiye, ABD'nin taşeronu olarak bu ülkelere daldı.

'90'ların ikinci yarısından itibaren em-

peryalist dengelerde kimi değişiklikler ortaya çıkmaya başlamıştı aslında. Mesela '96 yılında Rusya ve Çin'in önderliğinde Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan'ın katılımıyla Şanghay Beşlisi'nin kurulması bunun en önemli adımlarından biriydi. Keza Rusya'nın önderliğinde Karadeniz'e kıyısı olan ülkeleri kapsayacak biçimde Blackseaför'un kuruluşu da önemli bir adımdı.

Rusya ve Çin'in toparlanmaya başlaması, emperyalistler arası dengeleri zorlamaya başladı. Ancak bunun somut olarak ilk önemli görüntüsü, '99 yılında Yugoslavya'nın NATO tarafından işgal edilmesi sürecinde ortaya çıktı. ABD, ilk defa "gerekirse bu operasyonu tek başıma yaparım" sözünü kullanmak zorunda kaldı. ABD'nin çıkarlarını gözetmek amacıyla kurulmuş olan emperyalist kurumların, ABD'ye ilk başkaldırısıydı bu. Sonuçta ABD, bu savaşı tek başına yürütmek zorunda kalmadı, üzerine NATO şemsiyesini çekmeyi başardı. Ancak bu tarihten sonra bir daha taşlar yerine oturmadı.

Türkiye'de ABD'ye dönük ilk başkaldırı da bu tarihlerde ortaya çıktı. '99 yılında Öcalan'ı yakalayarak Türkiye'ye teslim etmesi önemli bir adımdı. Ancak 2000 yılında gerçekleştirilen cumhurbaşkanlığı seçimleri ABD'nin planlarını altüst etmişti. ABD'nin planı Türkiye'de başkanlık sisteminin uygulanmaya konulması ve Demirel'in de başkan seçilmesiydi. Ancak Türkiye'de ABD karşıtı burjuva klikler, Demirel'in seçilmesine karşı olduklarını kesin bir dille ifade edince, bir uzlaşma adayı bulunmak zorunda kaldı ve A. Necdet Sezer cumhurbaşkanı seçildi. Ve tabi ki, başkanlık sistemi konusu bir daha gündeme gelmemek üzere düştü. Aynı dönemde, Demirel'e yakınlığı ile bilinen ve ABD işbirlikçisi bankaların çoğu peşpeşe iflas ettirildi ve devlet tarafından el konuldu; bu el koymalar ve o dönemde mafyanın çeşitli kesimlerine dönük olarak gerçekleştirilen operasyonlar, yakalamalar ABD'ci kesimlere dönük önemli bir darbe anlamını taşıyordu.

Aynı yıllarda "devletin yeniden yapılanması" adı altında, ABD'nin devletin çeşitli kurumlarını kendisinin mutlak hegemonyası altına alma çalışmaları da önemli darbeler aldı. Bu kapsamda gündeme getirilen yasa tasarılarının önemli bir kısmı hayata geçmedi. Yerel yönetimler reformu, bankacılık reformu, vergi reformu, seçim sistemi ve başkanlık sistemi gibi konuların pek çoğu, hiç dokunulmadan rafa kaldırıldı.

ABD'nin dünya üzerindeki hegemonyası küçük bir çentik aldığında bile, Türkiye'deki işbirlikçileri ciddi sıkıntılar yaşamaya başlamışlardı. Türkiye ile ilişkilerini güçlendiren Rusya ve Çin emperyalistlerinin işbirlikçileri, ABD işbirlikçilerinin rahat hareket etmesinin önünde büyük bir engel oluşturuyordu.

Bu dönemde kitle hareketi de burjuvazinin rahat hareket etmesini, saldırı politikalarını dizginsizce hayata geçirmesini engelliyordu. '99'da yaşanan iki ayrı depreme (19 Ağustos Marmara depremi ve 12 Kasım Bolu depremi) devletin ilgisiz kalması ve insanların kendi kaderlerine terk etmesi karşısında yükselen kitle tepkisi, 2000 yılı Aralık ayında memurların gerçekleştirdiği 'genel grev', üzerlerindeki vergi yükü ağırlaşan esnafın

buna karşı tepkileri ve eylemleri, Tofaş, Renault ve Seka fabrikalarında gerçekleşen işçi eylemleri vb hareketlilik, kitlelerin biriken öfkesinin ifadesiydi. O yıllarda MGK toplantılarında konuşulan en önemli gündem maddesi “sosyal patlama tehlikesi” idi. Kitlelerin tepkilerinin yoğunlaşma düzeyi, burjuvaziye giderek daha fazla korkutuyor, bu tepkiyi boşaltmada daha fazla zorlanıyorlardı.

11 Eylül sonrası

11 Eylül 2001’de gerçekleşen saldırıların arkasından, ABD hemen “teröre karşı savaş” ilan etti, terörün kaynağı olarak Usame bin Ladin’i gösterdi ve onun yaşadığı Afganistan’ı hedefe çaktı. NATO ve BM gibi emperyalist kurumların da kendisiyle beraber harekete geçmesi için çağrı yaptı. Ancak diğer ülkeler, öncelikle ABD’yi biraz oyalama yoluna gittiler. Hemen harekete geçmektense zaman kazanmak için uğraştılar. Ve ABD’nin artık tek başına da olsa harekete geçme kararlılığını gösterdiği noktada onlar da işgalin içinde yer aldılar.

11 Eylül sonrasında Türkiye’nin tutumu da bu yönde oldu. Acele etmeyen, diğer ülkelerin kararını bekleyen bir çizgi izledi Türkiye. ABD’nin çağrısı, Türkiye’yi hemen harekete geçirmeye yeterli olmamıştı. Ve daha savaşın başında, Türkiye’nin ABD ile birlikte hareket etmek konusunda temkinli davranacağı böylece ortaya çıkmış oldu.

Afganistan işgalinin başlamasının arkasından Irak da gündeme gelmeye, savaşın ikinci aşaması olarak tartışılmaya başlandı. Ancak Türkiye’nin tutumu yine temkinli, yine beklemeyi tercih eden bir tutumdur.

Savaşın başladığı dönem, Türk egemen sınıfları içindeki saflaşmanın da daha net biçimde açığa çıktığı bir dönem oldu. Öcalan’ın yakalanıp Türkiye’ye teslim edilmesi-nin arkasından Nisan ’99’da yapılan seçimlerden sonra oluşturulan Ecevit-Yılmaz-Bahçeli hükümeti, sadece bir koalisyon hükümeti değil, aynı zamanda burjuvazinin farklı kesimlerinin hükümette temsilini gerçekleştiren bir uzlaşma hükümetiydi. Ancak bu uzlaşmada ibre burjuva klikler nezdinde ortayı ve eşitliği değil, ABD’ye görece daha uzak bir duruşu işaret ediyordu. Afganistan işgalinin sürdüğü, Irak’ın hedefe çakıldığı dönemde Ecevit’in Saddam’a destek veren tutumu da bunun göstergesiydi. Ocak 2002’de Ecevit’in ABD’ye gittiği gün, Rusya Genelkurmay Başkanı’nın Türkiye’ye gelerek önemli bir askeri-ekonomik işbirliği anlaşması imzalaması da bu çelişkilerin göstergesiydi. Keza dönemin Genelkurmay Başkanı Kıvrıkoğlu’nun, görev süresi boyunca hiç ABD ziyareti gerçekleştirmemiş olması da benzer bir duruşun ifadesiydi.

Yıllarca “ABD uşağı” olarak tanımlanan Türkiye’de ortaya çıkan bu tablo, burjuvazinin içinde ABD’ye mesafeli duruşun ve diğer emperyalistlere yaklaşmanın giderek daha etkili olmaya başladığını gösteriyordu. ‘91’deki Körfez Savaşı sırasında Özal’ın “bir koyup üç alacağız” propandası ile cengaverce öne atılışı, ABD’nin hemen arkasında durarak pastadan en büyük payı kapma çabası 2001 yılında tam tersine dönmüştü. Türk devleti, diğer devletlerin tutumuna bakarak

Türkiye’nin savaşa girmemesi, ABD’nin Irak savaşını fazlasıyla zorlaştıran bir etki yarattı. ABD, Irak’ı iki koldan kuşatmayı, Kuzeyden ve Güneyden eşgüdümlü olarak yürütülecek bir savaşla ele geçirmeyi hedefliyordu. Türkiye’nin savaşa girmesi, bu planın bir ayağını topal bıraktı ve belki de savaşın bütün kaderini değiştirecek bir rol oynadı. Kürtler tam da bu aşamada devreye girdiler. Savaşın başında kısmen temkinli yaklaşan Kürt hareketleri, bu koşulları kendileri için bir fırsat olarak gördüler ve bu bilinçle harekete geçtiler. Savaşta ABD’nin yanında aktif olarak yer aldıkları koşulda, yıllardır kendilerine ‘vaadedilen’ devlete kavuşabileceklerini düşündüler.

politika belirliyor, ABD’nin çağrılarını duymazdan geliyordu.

Elbette ki ABD bu duruma hemen müdahale etti! Ecevit hastalandı; ‘öldü ölecek’ söylentilerinin eşliğinde ve Kemal Derviş önderliğinde partisi parçalandı; koalisyon hükümeti çatırdadı ve erken seçim kararı bu koşullar altında alındı.

3 Kasım 2002’de gerçekleştirilen seçimin galibi AKP, aynı günlerde Genelkurmay Başkanlığı görevine gelen yeni isim ise Hilmi Özkök’tü. ABD devlet yönetiminin en önemli iki kademesini ele geçirmeyi başarmıştı. Yeni kurulan AKP hükümeti, ABD’nin savaş hükümeti misyonunu taşıyordu. Hilmi Özkök hemen bir ABD ziyaretine çıkarak gerekli talimatları aldı. 3 Kasım’da seçilemeyen Erdoğan, CHP’nin de ortak olduğu düzmece bir senaryo ile 3 Kasım’dan 3 ay sonra seçildi. ABD artık kendisi için hiçbir pürüzün kalmadığını, Türkiye’nin yanında savaşa girmesinin önündeki bütün engelleri temizlediğini düşünüyordu.

Ancak ABD, kitle hareketinin gücünü dikkate almadan hesap yapıyordu, bu nedenle de hesapları yanlış çıktı. Seçimler, ülkemizde kitlelerin devletin kurumlarına karşı güvensizliğinin ve tepkilerinin derinleştiği, işsizlik ve yoksulluğun buna bağlı olarak da çözüm arayışlarının had safhaya çıktığı bir döneme denk gelmişti. Bu nedenle seçim sürecine damgasını vuran en önemli olgular, seçim öncesinde en gerici, en şoven, hatta faşist partilerin bile kendilerini solcu gösterme yarışına girişmiş olması, ama buna rağmen seçimlere katılım oranının oldukça düşük çıkmasıydı. Kitleleri kazanmak için kendisini solcu ve demokrat göstermeye çalışan partilerin varlığı bile seçimlere katılım oranını yükseltmeye yetmemişti.

Bu kitle tepkisi, 1 Mart günü Türkiye’nin ABD’nin yanında Irak savaşına girmesi için TBMM’de yapılan oylamanın sonucunu belirleyecek düzeye ulaştı. İçeride oylama yapılırken Ankara’da toplanan 100 bin kişi “savaş tezkeresine hayır” demişti; içeride ise, ABD’nin politikalarını onaylamak üzere iş başına getirilen milletvekillerinden bazıları bu sese kulaklarını tıkayamamış, tezkere meclisten onay alamamıştı.

Bu sonucun ortaya çıkmasında, ülkemizdeki kitle tepkisi kadar önemli olan bir başka etken ise, dünya genelinde giderek yükselmekte olan ABD karşıtı kitle hareketleriydi. Tüm dünyada, savaş karşıtı ve ABD’yi protesto eden eylemler yükseltiliyordu. ABD’nin rakibi olan emperyalistler de bu ortamda ABD karşıtı politikalarını uygulamak için daha rahat bir zemin buluyorlardı.

Savaşın bu ilk aşamasında Almanya ve Fransa gibi önemli ve etkili Avrupalı emperyalistler, Rusya ve Çin ile aynı saflarda yer aldılar. O dönemde, en büyük düşman olarak gördükleri ABD’yi durdurmak için birlikte hareket etmede bir sakınca görmüyorlardı. ABD’nin yanında ise İngiltere, İtalya ve İspanya gibi ülkelerin yanı sıra, çok sayıda küçük ülke bulunuyordu. Zaten onların desteği de sembolik olmanın ötesine geçmiyordu.

ABD’nin en büyük güvencesi AKP, 1 Mart günü tezkerenin meclisten geçirilmesi işini başaramamış, böylece asli görevini ye-

rine getiremişti. AKP, herşeye rağmen ABD’nin kimi isteklerini tezkeresiz ve perde arkasından yürütmeye devam etti. 2003 Haziranında AKP hükümeti Bakanlar Kurulunda hazırlanan bir kararname ile İncirlik’i “Anti Terör Üssü” adı altında “Transit Üs” haline getirdi. Bu kararname ile İncirlik üssünden kalkan uçaklar, Irak’ın üzerine bomba yağdırdı, İskenderun ve Mersin Limanı’na yanaşan gemilerden inen asker ve askeri teçizatın K. Irak’a aktarılması gibi faaliyetleri sürdürüldü.

Sonrasında aynı yılın ekim ayında tezkere (biraz daraltılmış olarak) yeniden meclise getirildi ve bu defa kabul edildi. O günden bu güne, her yılın haziran ayında, ABD’nin Türkiye topraklarını lojistik geçişler için kullanmasına izin veren bir kararname, hükümet tarafından imzalanıyor ve ABD buna dayanarak İncirlik üssünden Irak’a çeşitli askeri sevkiyatlar gerçekleştirebiliyor. Ancak 1 Mart’ta geçmeyen tezkere, Türk-Amerikan ilişkilerinde önemli bir kırılma noktasını oluşturdu.

1 Mart Tezkeresi; bir dönüm noktası

Türkiye’nin 1 Mart günü ABD’nin yanında Irak savaşına girmemesi, son derece önemli bir dönüm noktasını ifade ediyor. ABD’nin kaderini belirleyen, bu tezkere olmuştur. Ya da daha gerçekçi bir ifadeyle, ABD’nin dünya üzerindeki hegemonyasının ne kadar sarsıldığını bu olay çarpıcı bir biçimde ortaya çıkarmıştır. Tüm dünyada kitleler tarafından protesto edilen ABD, kendisine en bağlı işbirlikçiler olan AKP hükümetinden bile istediği kararı aldırılmayı başaramıyordu artık.

Türkiye’nin savaşa girmemesi, ABD’nin Irak savaşını fazlasıyla zorlaştıran bir etki yarattı. ABD, Irak’ı iki koldan kuşatmayı, Kuzeyden ve Güneyden eşgüdümlü olarak yürütülecek bir savaşla ele geçirmeyi hedefliyordu. Türkiye’nin savaşa girmesi, bu planın bir ayağını topal bıraktı ve belki de savaşın bütün kaderini değiştirecek bir rol oynadı. Kürtler tam da bu aşamada devreye girdiler.

Savaşın başında kısmen temkinli yaklaşan Kürt hareketleri, bu koşulları kendileri için bir fırsat olarak gördüler ve bu bilinçle harekete geçtiler. Savaşta ABD’nin yanında aktif olarak yer aldıkları koşulda, yıllardır kendilerine ‘vaadedilen’ devlete kavuşabileceklerini düşündüler.

Kürt işbirlikçi yöneticileri için ‘bağımsız bir devlet’ kurma sorunu, bağımsızlık için savaşmaktan değil, emperyalistlerin icazetine sığınmaktan geçiyordu. ‘91 Körfez Savaşı döneminde ABD’den bu yönde bir söz almışlar, hatta bu konuda girişimde de bulunmuşlardı. Ancak Türkiye’nin karşı çıkması sonucu, ABD onlara bağımsız devlet ilan etme iznini vermedi, bunu belirsiz bir sürece bıraktı. Şimdi Irak savaşını onlar için son derece önemli bir fırsat anlamına geliyordu. Çünkü bu savaşta ABD’nin ‘içeriden’ yardımı ihtiyacı vardı ve Kürtlerin bağımsız bir devlet kurmasına karşı çıkan Türkiye, ABD’yi yalnız bırakmıştı. Bu koşullarda ABD’nin yanında yer alırlarsa, bekledikleri ödülü alacaklarını düşündüler.

Bu planlarla Kürtler, ABD'nin yanında savaşa katıldı. Kürt işbirlikçileri, ABD'nin gözüne girebilmek için, en kirlî işleri üstlendiler. Irak halkına dönük saldırılarda ön saf-larda yer aldılar. Pekçok Şi-i ya da Sünni kasabasının işgali sırasında ABD askerlerinin giremedikleri sokaklara girdiler, yapamadıkları işleri yaptılar. İsrail'den sonra, Ortadoğu'nun kalbine saplanan ikinci hançer oldular, Ortadoğu halklarının düşmanlığını kazandılar.

Ancak bunların karşılığında bekledikleri bağımsız devlet kurma adımını bir türlü atamadılar. Ortadoğu ile bir biçimde ilgisi olan hiçbir devlet, Kürtlerin ayrılmasını ve Irak'ın parçalanmasını istemiyordu. Bir taraftan Irak'taki en zengin petrol yataklarının Kürt bölgesinde olması, bir taraftan Kürtlerin ayrılması ile dağılacak olan Irak'ta iç savaş çıkma olasılığı, bir taraftan, bölünecek bir Irak'ın, Ortadoğu'daki güç dengelerini altüst edeceği gibi etkenler, diğer devletlerin buna karşı çıkmasına neden oluyordu.

Türkiye'nin karşı çıkışı ise, çok daha özel hesaplara dayanıyordu. Bir taraftan Kürt bölgesindeki petrol üzerinde Osmanlı'dan kalma 'haklar'ını gündeme getiriyor; diğer taraftan, güneyde kurulacak bir Kürt devletinin, Türkiye sınırları içinde yaşamakta olan Kürt halkının da bağımsızlık istemlerini güçlendireceğinden korkuyordu.

Kürtler büyük bir girişkenlikle ABD'nin maşası olarak bölgede hareket ederken, Türkiye de onları dizginleyebilmek için bölgedeki Türkmenleri güçlendirmeye çalıştı, Kerkük referandumunu engellemeye uğraştı, Kürt bölgesinde kendi denetimini kurmaya çabaladı. 2003 Temmuzundaki 'çuval krizi' işte bu dönemde gündeme geldi. ABD askerleri, Kürt bölgesinin Süleymaniye kentindeki Türk askerlerinin başına çuval geçirerek gözaltına aldılar, günlerce sorguda tuttular. Bu saldırısıyla ABD, Türkiye'ye ayağını denk almasını, Kürt bölgesine çok da fazla müdahale etmemesini, Türkmenleri kışkırtmaktan vazgeçmesini söylemiş oluyor, bir taraftan da 1 Mart tezkeresinin intikamını alıyordu. Kürt bölgesi artık ABD bölgesiydi. Bu bölgeye yönelik her müdahale, ABD'ye yapılmış bir müdahale olacaktı. 'Çuval krizi' ile ABD, baştan bunun önünü kesiyordu.

ABD, Türkiye'nin Kürt bölgesi konusundaki hedeflerine baştan itibaren karşıydı, bu bölgeye Türkiye'nin girmesini istemiyordu. Zaten Türkiye'yi Irak savaşına çekmek istersen de, Türkiye'nin Bağdat ya da Basra gibi Sünnilerin ya da Şiilerin hakimiyetindeki bölgelerde görev yapmasını istemişti. Tabi Türkiye savaşa girmiş olsaydı, ona da mutlaka bir pay ayırmak, Kürt bölgesine ilişkin Türkiye'nin isteklerinin en azından bir kısmını yerine getirmek zorunda kalacaktı. Türkiye'nin savaşa girmemesi, dengeleri tersine çevirdi. Şimdi ABD, Kürtleri kendisine Türkiye'den daha yakın görüyor ve daha fazla güveniyor. Diğer taraftan da Türkiye, İran ve Suriye ile "Kürt karşıtı" aynı zamanda "ABD karşıtı" bir safta birleşmeye doğru daha hızlı ilerliyorlar.

Türkiye savaşa girmedir

İşgalin ilk aylarından sonra, savaş konu-

AKP, hükümeti ve devlet içindeki önemli kurumları ele geçirmiştir; iktidarı değil. AKP, Amerikancı bir partidir; bu yanıyla hükümetin ve devlet içindeki önemli kimi kurumların Amerikancı bir yönetime sahip olduğunu söyleyebiliriz. Ancak bu "iktidar"ın, dolayısıyla devletin Amerikancı olduğu anlamına gelmez. Normal bir işleyişte, iktidardaki güç dengelerinin hükümete ve devletin diğer kurumlarına orantılı bir biçimde yansması gerekir. Bu ya somut olarak her bir klığın kendi temsilcisini devlet ve hükümet içinde konumlandırmasıyla mümkün olur; ya da tek siyasi partinin hakimiyeti bile olsa, bu siyasi partinin, iktidar dengelerini gözeterek hareket etmesiyle. Yani en Amerikancı parti olan AKP, ABD karşıtı burjuvazinin çıkarları doğrultusunda hareket etmek, kararlar almak ve bunu uygulamak zorunda kalabilir.

su her geçen gün biraz daha geriye düştü. Bütün dünyada yükselen tepkilere rağmen, kitle hareketinin savaşı durduracak boyuta ulaşamamış olması, bir kırılma yaratmıştı. Aslında devrimcilerin önderliğinde ve devrim hedefiyle yürütülmediği sürece hiçbir savaş karşıtı kitle hareketinin başarıya ulaşması mümkün değildi. Lenin'in "Ya devrimler savaşları önler, ya savaşlar devrimlere yol açar" sözü de bunu ifade ediyordu.

Bu gerçeğin görülmemesi, kırılmanın gün geçtikçe daha etkili olmasına yol açtı. Savaş karşıtı eylemler, Irak işgali öncesindeki hızını kaybetti, sonra iyice azaldı ve sembolik hale geldi. Zaman zaman önemli olaylar olmakla birlikte, savaşın genel seyri, ABD'nin her geçen gün biraz daha geriye gittiği, "Irak bataklığında" boğulmaya başladığı bir hale dönüştü. Irak'ta ölen insan sayısı 1,7 milyona kadar ulaştı; Irak'ta ordudan kaçan ABD'li asker sayısı binleri buldu; ABD'ye dönen asker cenazesi sayısı da binlerle ifade edilmeye başlandı. Savaşın vahşeti her geçen gün arttı.

Bu dönem, ABD'nin müttefiklerinde de önemli değişimler gerçekleşti. İspanya ve İtalya'da yönetim değişikliği oldu ve bu ülkeler savaştan çekildiler. Savaşın başında ABD'nin karşısında duran Almanya ve Fransa ise, ABD'ye daha yakın bir çizgi izlemeye başladılar. Başlangıçta ABD'nin başarısız olmasını isteyen Almanya ve Fransa, ABD'nin güç kaybetmesinin, emperyalist sistemdeki dengelere de zarar vereceğini ve bu zararın kendilerini de etkileyeceğini gördükçe, ABD'ye daha yakın durmaya başladılar.

Türkiye'nin bu süreçte savaşa girmesi için ABD, çok fazla çaba gösterdi. 2003 Kasım ayında İstanbul'da patlayan bombalar bile bu çabanın ürünüydüler. İstanbul'da önce Sinagoglarda, arkasından İngiliz Konso-losluğu ve HSBC bankasında patlayan bombalar, Türkiye'yi savaşa sokmaya çalışan provakatif eylemlerdi. Ancak yeterli olmadı.

Yine bu dönemde, ABD ile Türkiye arasında çok yoğun bir ziyaretçi trafiği yaşandı. Türkiye'ye önemli ABD'li yetkililer geldiler, Türkiye'den önemli heyetler ABD'ye gittiler. Bu arada "Stratejik Vizyon Belgesi" adını verdikleri, ama bağlayıcı bir hükmü olmayan bir anlaşma da hazırladılar. ABD pekçok farklı noktadan hareket ederek Türkiye'yi kazanmaya çalıştı; ancak Türkiye'nin dengeleri çok değişmişti.

Türkiye savaşa girmedir, ama Türkiye'deki ABD işbirlikçileri pekçok gizli anlaşma ile ABD politikalarına paralel adımlar attılar. Savaşa lojistik destek sağladılar; Irak'taki ABD üslerinin ihtiyaçlarının Türkiye'den karşılanmasını kolaylaştırdılar; Kürt bölgesi ile ekonomik ilişkileri güçlendirdiler. Türkiye'deki en Amerikancı şirketler, Kürt bölgesinde çeşitli yatırımlar yaptılar, ihalelere girdiler, ticaret anlaşmaları imzaladılar. Bugün Kürt bölgesindeki gıdanın yüzde 40'ı, elektiriğin yüzde 20'si, inşaat malzemelerinin çok büyük bir bölümü Türkiye'den karşılanıyor. Türkiye, resmi olarak Kürt bölgesini tanımlıyor olsa bile, ABD işbirlikçisi Türk şirketleri, Kürt bölgesini adeta istila etmiş durumdadır.

Bugün Kürt bölgesi işgal edilebilir mi

Ekim ayı içinde gerçekleştirilen PKK eylemleri, Kürt bölgesine dönük operasyon ve işgal söylemlerini bir anda tırmandırır. Geçtiğimiz Nisan ayında da benzer bir durum yaşamıştık; Genelkurmay tarafından tırmandırılan bir operasyon ve işgal söylemi uzun bir süre gündemi meşgul etmiş, sonra erken seçim atmosferi içinde bu konu unutulmuştu. Bugün ise daha ciddi bir tırmanış söz konusu. Bir taraftan şovenizm yükseltiliyor, bir taraftan da geçtiğimiz haftalarda basın bir biçimde meclisten çıkartılan tezkere kullanılarak Kürt bölgesine girmenin hazırlıkları yapılıyor.

Hakkari-Dağlıca'daki askerlerin öldürülmesi üzerine, operasyon söylemi öylesine güçlüydü ki, hemen ertesi günü savaşa girilecek gibi bir hava estirildi. Ancak birkaç gün içinde bu hava sönmeye başladı. Önce ABD Dışişleri Bakanı Rice'den "bize birkaç gün verin" isteği geldi, arkasından Irak'tan gelen heyetle görüşmeler yapıldı, sonuçta Erdoğan'ın 5 Kasım'da gerçekleştireceği ziyarete kadar bekleme eğilimi belirginleşti. Türkiye'deki egemen sınıfların ortaya koyduğu bu çelişik tutum, yeniden kafa karışıklığı yarattı ve yanlış yorumların havada uçuşmasına neden oldu. Bu yanlış yorumların başında, Türkiye'nin ABD'den bağımsız adım atmadığı, ABD izin vermediği için Irak'a giremediği, aslında tezkereyi de ABD'nin istediği gibi çıkarmış oldukları geliyor. Oysa gerçek bu değildir.

Kafa karışıklığına zemin oluşturan en önemli etken, 22 Temmuz'da yapılan seçimin sonuçlarıdır. Seçimlerde AKP oy oranını kendisinin de beklemediği bir oranda artırarak, gücünü ve etkisini büyütürken çıktı. Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin tıkanma noktası olan konu da seçimlerin rüzgarıyla sorunsuz halledildi ve Gül cumhurbaşkanı seçildi. Arkasından önemli kurumlara AKP'li kadrolar yerleştirilmeye başlandı ve atama bekleyen vekil bürokratlardan Yargıtay Başkanlığına kadar pekçok AKP'li, devlet kademelerine yerleştirildi.

Bu durum, "AKP ve ABD Türkiye'yi ele geçirdiler" yorumlarını şekillendirdi. Bu yanlış, "hükümet" ile "iktidar" ve "devlet" kavramları konusunda yaşanan kargaşadan kaynağını alıyor.

Daha önce çeşitli yazılarımızda ayrıntılı biçimde işlediğimiz gibi, bunlar bir ve aynı kavramlar değildir, bunları birbiri yerine kullanmak ciddi yanlışlar yaratır. Kısaca ifadelemek gerekirse; ekonomik gücü elinde tutan kesim "iktidar"dır; "devlet" iktidarın yönetme aygıtıdır; "hükümet" ise devletin yürütme kurumlarından biridir.

AKP, hükümeti ve devlet içindeki önemli kurumları ele geçirmiştir; iktidarı değil. AKP, Amerikancı bir partidir; bu yanıyla hükümetin ve devlet içindeki önemli kimi kurumların Amerikancı bir yönetime sahip olduğunu söyleyebiliriz. Ancak bu "iktidar"ın dolayısıyla devletin Amerikancı olduğu anlamına gelmez.

Normal bir işleyişte, iktidardaki güç dengelerinin hükümete ve devletin diğer kurumlarına orantılı bir biçimde yansması gerekir. Bu ya somut olarak her bir klığın kendi tem-

silcisini devlet ve hükümet içinde konumlandırmamasıyla mümkün olur; ya da tek siyasi partinin hakimiyeti bile olsa, bu siyasi partinin, iktidar dengelerini gözeterek hareket etmesiyle. Yani en Amerikancı parti olan AKP, ABD karşıtı burjuvazinin çıkarları doğrultusunda hareket etmek, kararlar almak ve bunu uygulamak zorunda kalabilir.

İktidardaki güç dengeleri, hükümete ve devlet kademelerine orantılı bir biçimde yansımada neler olabileceğini kestirmek güç değil; ya bir erken seçim, ya hükümetteki kişinin “hastalanması-ölmesi”, ya da askeri darbe... Taşlar doğru yerde değilse eğer, burjuvazinin tek yapacağı onları kendisi için en doğru yere koymaktır; hangi yöntemle olursa olsun. Bugün yaşanan da budur.

Meclisten çıkartılan tezkere de, Irak’a operasyon kararı da, Türkiye’nin Kürtlere karşı bir tutumla savaşa dahil olması da, ABD’nin istediği bir şey değildir, ABD’nin çıkarlarına aykırıdır. Bu nedenle bunu durdurmak, bu dalgayı yavaşlatmak için çok büyük çaba harcamaktadır. Tabi ki, hamiliğini yaptığı Kürt işbirlikçilerini de gözden çıkarırmadan.

Buna rağmen Türkiye, Irak’a girme konusunu geciktirmekte, adeta ABD’nin isteğine boyun eğmesine ertelemektedir. Ancak bu, ABD’nin Türkiye üzerindeki etkisinden ziyade, farklı sebeplere dayanmaktadır.

Birincisi; kendi yükselttiği şoven dalga, burjuvaziyi ürkütmeye başlamıştır. Kitleleri manipüle etmek amacıyla başlatılan şovenizm, Kürt-Türk düşmanlığı biçiminde hızla yayılmaktadır. Bu durum, burjuvazi açısından da son derece tehlikelidir. Çünkü bu düşmanlık, hızla iç savaşa evrilme potansiyellerini taşımaktadır. Kitlelerin etnik temelde bölünmesi, saflaşması ve çatışmaya başlaması, ülkenin parçalanmasına kadar gidecek bir süreci başlatabilir. Kürt ve Türk halkının, özellikle son on yılda yarattığı karşılıklı birikimler, kıskırılan tepkiler, bunun zeminini hazırlamış durumdadır.

İkincisi; Türkiye’nin Kürt bölgesine girmesi de benzer bir süreci, daha hızlı bir biçimde gündeme getirebilir. Türk devletinin güneydeki Kürt halkına saldırması ve onlarla bir savaşa girişmesi, Türkiye’deki Kürtlerin de hem kendi kardeşlerine yardım etmek amacıyla, hem de kendi devletlerini kurmak amacıyla harekete geçmelerine neden olacaktır. Türk devletinin en büyük korkusu da budur. Bu durumda, eğer savaşı hızla kendi kontrolüne alamazsa, sadece güneyde değil, Türk devletinin sınırları içinde de bir Kürt devletinin kurulmasını seyretmek zorunda kalır.

Üçüncüsü; savaşa girmek kolay, çıkmak zordur. Türkiye, ABD’nin karşı saflarında savaşa dahil olursa, çok uzun sürecek olan bu savaşta çok fazla güç kaybedebilir. Savaş oldukça ağır ve sancılı adımlarla ilerliyor. Irak savaşı başladığından bu yana 4 yıl geçti, ama ne zaman biteceği belli değil; Afganistan savaşının üzerinden 6 yıl geçti, ama direnişçiler her geçen gün biraz daha güçleniyorlar; İran’a saldırı hazırlıkları 3 yıldır yapılıyor, ama saldırı bir türlü gerçekleştirilemiyor. Bugün Türkiye savaşa girerse, çok uzun bir savaş yürütmek zorunda kalabilir.

Türkiye’deki ABD işbirlikçisi burjuvazi, ipleri eline alabilmek, ABD’nin ülkemizdeki etkisini güçlendirebilmek için, mücadele etmeye devam etmektedir. Bunu başarması, bugünkü dengeler içinde ve kısa vadede mümkün görünmüyor. Ancak, özellikle savaş söz konusu olduğunda “Enver Paşa”ların çıkması ihtimali olanaksız değildir. Bilindiği gibi, I. Emperyalist Paylaşım Savaşı sırasında, Osmanlı İmparatorluğu henüz savaşa girip girmeme konusunda tam bir karara varmamış iken, Enver Paşa, Almanlarla yaptığı gizli bir anlaşmanın sonucu, iki Alman gemisinin, Osmanlı bayrağı çekerek Rusya’ya saldırmasını sağlamış, bu olay Osmanlı’nın da savaşa girmesiyle sonuçlanmıştı.

Oysa Türkiye, hedeflerine daha kolay ve daha sancısız ulaşmak istiyor, bu zorluğu göze alamıyor.

Bütün bu nedenlerden dolayı, Türkiye, oyalanıyor, zaman geçiriyor ve savaşa girmek için hiç acele etmiyor. Ama bir taraftan da bir biçimde sınırı geçiyor, Irak’a giriyor ve Kandil Dağı’na operasyon gerçekleştiriyor.

Türkiye’nin savaşa girmesini ne ABD, ne de Irak’taki işbirlikçi Kürt yönetimleri istiyor. Çünkü onların çıkarları Türkiye ile karşı karşıya olmayı değil, yanyana olmayı gerektiriyor. Diğer taraftan, Türkiye’nin savaşa girmesi PKK’nin işine geliyor; çünkü Türkiye’yi savaşın içinde çekerse, ABD ile karşı karşıya gelip Türkiye’nin zor duruma düşeceğini, isteklerini karşılayacağını düşünüyor. İran’ın işine geliyor; çünkü bölgede ABD’nin müttefiki olan Türkiye’de ondan tamamen kopacak ve İran’a dönük bir saldırı olasılığı daha da azalacak. Rusya ve Çin’in işine geliyor; çünkü “Kürt karşıtlığı” temelinde Türkiye, İran ve Suriye’nin birliğinde hareket etmelerini ve ABD karşıtı bir saf oluşturmalarını kolaylaştırıyor.

Gelinen aşamada, ABD’li yetkililer bile “artık Türkiye için ‘stratejik ortak’ tanımını kullanamayız” diyorlar. Çünkü yaşanan her gelişme Türkiye’yi ABD’den biraz daha uzaklaştırıyor. Savaş, Türkiye ile ABD’nin çıkarlarının giderek daha şiddetli çatışmasına neden oluyor. Ve ABD-Türkiye arasındaki mesafe biraz daha açılıyor.

Günlük değerlendirmeler yapmamak

İçinde devrimci yapıların da bulunduğu pekçok siyasi yapı, yaşanan kimi önemli olayları fazla abartmakta, erken değerlendirmeler yapabilmektedir. Bu değerlendirmelerle çelişen farklı bir önemli olay gerçekleştiğinde ise, bu defa tam tersi yönde ama yine erken değerlendirmelere yönelmektedirler.

Mesela 1 Mart 2003’teki tezkere meclise gelmeden önce, “Türkiye ABD uşağıdır, ABD ne isterse yapacaktır” diyenler oldukça fazlaydı. 1 Mart akşamı ise, bu defa rüzgar tersten esmeye başlamış, “Türkiye ABD’nin yanında savaşa girmeyecek” sözü her taraftan yükselir olmuştur.

Mesela ABD Irak savaşına başlamadan önce, savaş karşıtı hareketin tüm dünyada yükseldiği bir dönemde, ABD’nin bu savaşa başlayamayacağı yolundaki sözler fazlasıyla artmıştı. ABD, savaşı bir biçimde Bağdat’a girdikten sonra bu defa “ABD istediği her savaşı kazanır” sözleri yükseldi. Savaşla birlikte Irak’taki direniş de yükselip ABD yeni ‘Vietnam bataklığı’na saplanınca, “ABD kesinlikle yenilecek” sözleri revaçta oldu. Ama savaş uzayıp, ABD yeni manevra alanları yarattıkça, tekrardan ABD’nin önünde hiçbir gücün duramayacağı değerlendirilmeleri yapıyor.

Üstelik bütün bu çelişik görüşler, farklı zamanlarda aynı derginin sayfalarında görülebiliyor. Çünkü tek bir olaya, genellikle de son olaya bakılarak değerlendirme yapılıyor. Yaşanan kafa karışıklığının, bu kadar çelişik fikirleri aynı kesinlikle savunmanın en önemli nedeni de budur.

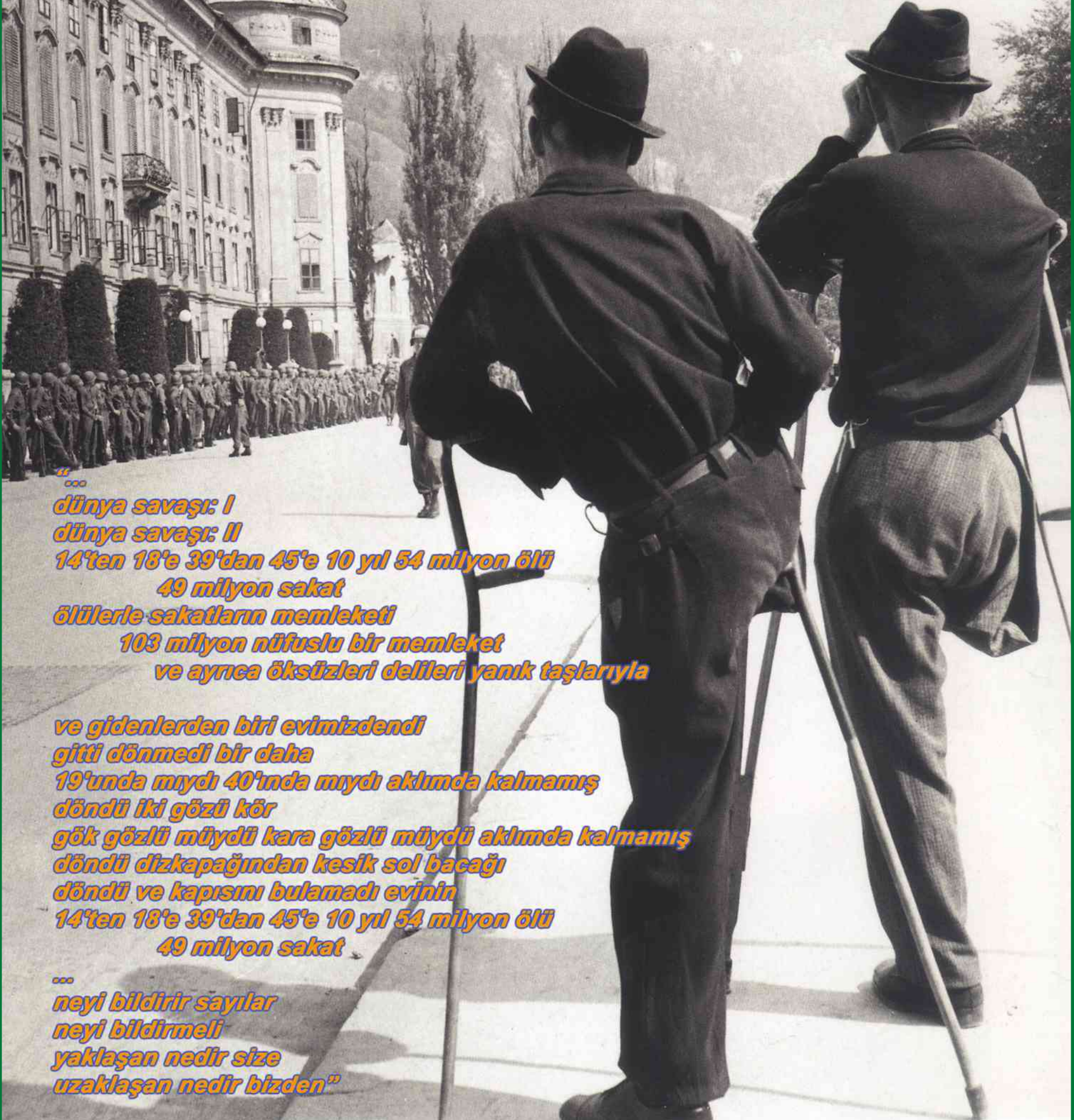
Oysa siyasette ilişkiler görünenden çok daha karmaşık, çok daha derindir. Lenin, bir ülkenin savaşa ilişkin politik duruşunu tanımlayabilmek için, onun son yirmi yılını gözden geçirmek gerektiğini söyler. Çünkü bu yirmi yıllık süre boyunca, o ülkenin dışındaki dönemsel dalgalanmalar da, dönemsel olmayan genel eğri de çok net biçimde görülebilir. Dönemsel dalgalanmalar, o anki konjonktürün etkisiyle yaşanan olaylar, her zaman genel eğriye uyum sağlamayabilir, o eğrinin içindeki sivri noktalar olarak tablodaki yerini alır. Herhangi bir gelişmeye ilişkin yorum yaparken kullanılması gereken yöntem budur.

Türkiye-ABD ilişkilerinin yorumlanışında da bu yöntem temel alındığında daha doğru ve isabetli sonuçlara ulaşılabilecektir. Türkiye’nin tarihi içinde ‘80’li ve ‘90’lı yıllar, ABD’ye bağımlılığın en üst noktaya çıktığı yıllardır. Ve bu durum, o yıllarda tüm dünyada yükselen ABD hegemonyasından bağımsız değildir. Yine aynı dönemde, ABD tarafından Türkiye’ye “sosyalizme karşı yeşil kuşak” içinde bir rol verilmesi ve Türkiye’nin ABD için bir “ileri karakol”, “vurucu güç” misyonu yüklenmesi de bununla bağlantılıdır. Ancak dönem değişmiş, ‘90’ların sonlarına doğru diğer emperyalistler de dünyaya sahnesine daha etkili çıkmaya başlamış, 11 Eylül ise dünyanın hegemonya dengelerini yerinden oynatmıştır. Türkiye’nin ABD ile ilişkileri de bu dönemden itibaren değişmeye başlamıştır. Bu değişim, her geçen gün daha fazla gözle görülür olmakta ve derinleşmektedir. ABD’den uzaklaşmaya koşut bir biçimde, diğer emperyalistlerle ilişkiler ise, biraz daha güçlendirmektedir.

Ancak bu bile, Türkiye’nin ABD’den tümenden koptuğu, bir daha ve hiçbir konuda onun yanında yer almayacağı anlamına gelmez. Türkiye’deki ABD işbirlikçisi burjuvazi, ipleri eline alabilmek, ABD’nin ülkemizdeki etkisini güçlendirebilmek için, mücadele etmeye devam etmektedir. Bunu başarması, bugünkü dengeler içinde ve kısa vadede mümkün görünmüyor. Ancak, özellikle savaş söz konusu olduğunda “Enver Paşa”ların çıkması ihtimali olanaksız değildir. Bilindiği gibi, I. Emperyalist Paylaşım Savaşı sırasında, Osmanlı İmparatorluğu henüz savaşa girip girmeme konusunda tam bir karara varmamış iken, Enver Paşa, Almanlarla yaptığı gizli bir anlaşmanın sonucu, iki Alman gemisinin, Osmanlı bayrağı çekerek Rusya’ya saldırmasını sağlamış, bu olay Osmanlı’nın da savaşa girmesiyle sonuçlanmıştı.

Savaş dönemlerinde bu türden “baskın” gelişmeler yaşanması, doğrudan kitleleri etkileyen ve kitle bilincini manipüle edecek provokasyonlar gerçekleştirilmesi mümkündür; burjuvazi bu türden yöntemleri rahatlıkla kullanır. Bu nedenle kesin ve mutlak değerlendirmelerden, an’ı yorumlayan ama genel tabloyu gözden kaçırarak ifadelerden uzak durmak gerekir. “Paylaşılmış toprakların yeniden paylaşımı” mücadelesi, son derece sert mücadelelere sahne olacak, kılıç gibi keskin hamlelerle ilerleyecektir. Bu sertlik, koşullarla beraber dengelerin de değişmesini zorunlu kılar.

ABD'nin sakatlar ordusu büyüyor...

...
dünya savaşı: I
dünya savaşı: II
14'ten 18'e 39'dan 45'e 10 yıl 54 milyon ölü
49 milyon sakat
ölülerle sakatların memleketi
103 milyon nüfuslu bir memleket
ve ayrıca öksüzleri delileri yanık taşlarıyla

ve gidenlerden biri evimizdendi
gitti dönmedi bir daha
19'unda mıydı 40'ında mıydı aklımda kalmamış
döndü iki gözü kör
gök gözlü müydü kara gözlü müydü aklımda kalmamış
döndü dizkapağından kesik sol bacağı
döndü ve kapısını bulamadı evinin
14'ten 18'e 39'dan 45'e 10 yıl 54 milyon ölü
49 milyon sakat

...
neyi bildirir sayılar
neyi bildirmeli
yaklaşan nedir size
uzaklaşan nedir bizden"